

Töprengés sorsdöntő választások előtt Mit kezd a Fidesz a bizonytalanok táborával?

(Munkatársunktól) **Orbán Viktor miniszterelnök szerint a 2014-es parlamenti választások sorsdöntőek lesznek, ott fog eldőlni, hogy befejeződik-e a valódi rendszerváltás. De vajon megtesz-e mindent a Fidesz a bizonytalanok meggyőzésére?**

Noha a parlamenti választásokat, melyek időpontját Áder János államfő még ki sem tűzte, leghamarabb jövő áprilisban tarthatják, Magyarországon már javában zajlik a kampány. A médiában késhegyig menő viták folynak a pártok képviselői között, megjelentek az első óriásplakátok, a kormánypárt választási jelszavai nap mint nap felhangzanak a rádiókban, televíziókban, és a legnagyobb fókuszra kapcsolnak a budapesti óriás beruházások – 4-es metró, Várkert Bazár, a Kossuth Lajos tér és a Ferenciek tere átépítése –, hogy lehetőleg még a választások előtt át tudják adni őket a nagyközönségnek.

A Fidesz nem akarja még egyszer elkövetni azt a hibát, amely miatt a 2002-es választásokat – meglepetésre - kormánypozícióból elvezette: nem hagyja, hogy a kormányzati sikerek „magukért beszéljenek”, mindent megtesz azért, hogy ezekre a választásokat folyamatosan emlékeztesse, és nem ül fel a közvéleménykutatók előrejelzéseinek, melyek szerint akkor is – akárcsak most - jelentős fölényrel nyernie kellett volna.

Pedig most a 2002-esnél jóval több oka van a bizakodásnak. A baloldali ellenzék, amely az egyetlen esélyes kihívója lehetne, megosztott, összefogás helyett torzszalkodik, s az általa a korábbi választásokon sikeresen alkalmazott lejárató kampány most a visszajára túl el. Az

SZDSZ, az MSZP megbízható szövetségese, megmentője 2010-ben kiesett a parlamentből s felszámolta önmagát. Ráadásul a baloldalnak nincs olyan, Orbán Viktorral összemérhető vezére, mint amilyen 2002-ben Medgyessy Péter, 2006-ban pedig Gyurcsány Ferenc volt. A karizmatikus, eszes, erős akarátú, kiváló politikai érzékű, az ütések keményen viselő, jó szónok Orbánnak nincs vetélytársa. Ráadásul neki van víziója Magyarország jövőjéről, amelyet a kétharmados többség birtokában képes megvalósítani is. Ez baloldali ellenfeleiről a legkevésbé sem mondható el. Bajnai Gordon, az Együtt-PM szövetség vezetőjének szürkése, s a vele szövetséges MSZP elnökének, a pártját megújító, de politikailag tapasztalatlan Mesterházy Attilának időnkénti ügyetlenkedése a Fidesznek kedvez. Gyurcsány Ferenc kiváló kommunikátor, ügyesen kezeli a médiát, képes tömegeket vonzani, de már bebizonyította, hogy kormányozni nem tud. Baloldali vetélytársairól ejtett találó bírálati tovább gyengítik azt az oldalt. Bár összefogást sürget, sokan gyanítják, hogy valójában egyetlen célja van: kis pártjával mindenáron bekerülni a parlamentbe, hogy majd egy későbbi választáson, bízva a választók feledékenységében, ismét a baloldali vezéréként léphessen fel.

A választók emlékezete tudvalóval rövid, noha az MSZP-SZDSZ-kormányzás keserű tapasztalatainak „listája” meglehetősen hosszú. Ide tartozik a családok százezerét önkormányzati devizahitelezés „szabadjára engedése”, a felelőtlen, elhibázott privatizáció (szolgáltatók, iparvállalatok, Liszt Ferenc repülőtér, Dunai Vasmű, Malév), értékes önkormányzati, álla-

mi épületek tucatjainak - köztük a Postapalotának és a Balettintézetnek - „elkötyavetyélése”, kórházak sorának és az Országos Ideg- és Elmegyógyintézetnek bezárása, a gazdaság padlóra küldése és IMF-megahitel felvétele, az államadósság felütése, a határon túli magyarok 2004. decemberi megtagadása, a nemzeti sorskérdések iránti érdektelenség, a 2006. októberi rendőrtámadás, a politika és az alvilág közötti gyanús kapcsolatok.

Egyértelműek a Fidesz kormányzati sikerei is: a családtámogatások kiterjesztése, az államadósság csökkentése és a költségvetési hiány 3 százalékos szorítása, az idén végre növekedésnek induló GDP, a devizahitelek megsegítése, a rezsicsökkentés, az önkormányzati adósságok elengedése, az új alkotmány, a természeti és ipari katasztrófák - árvíz, vörösiszap - sikeres kezelése, a választási rendszer átalakítása, kisebb parlament. A vitathatatlan eredmények mellett nem lehet megelégedni a kritikus pontokról sem. Ilyen az időnként túl gyors törvénykezés, a bírálók által „reformdühnek” nevezett túl sok átszervezés, a gyakori alkotmánymódosítások, az MSZP-SZDSZ-kormányzásával összevetve ugyan nagyságrendekkel kisebb, de mégiscsak érzékelhető korrupció, a túlzott központosítás, hatalmi koncentráció, a földhasználatok és a nemzeti dohányboltok elosztásának vitatható mozzanatai.

A tudatos választók bizonyára mérlegelni fogják mindezeket a szempontokat, és megfontolt döntést hoznak. De igen jelentős a bizonytalan, kevésbé tájékozott vagy a politika iránt kevésbé érdeklődő választók tömege. Az ellenzék őket igyekszik megnyerni. Ez az a „sötét ló”, amely meglepetést okozhat.

Vajon tanult-e a Fidesz a 2002-ben elkövetett hibákból? Megszívlelte-e az akkori kritikákat? Úgy tűnik, csak részben. Kétségtelenül felismerte a sajtó, a „negyedik hatalmi ág” jelentőségét. Kiepitette saját médiabirodalmát, és nagyrészt felszámolta a közszolgálati média baloldali-liberális túlsúlyát. Vigyázni fog arra, hogy még egyszer ne folytasson olyan „lanya” kampányt, mint 2002-ben.

A szülő múzsája

A szimpatizánsaitól érkező jó szándékú bírálatokat, figyelemzavarókat viszont változatlanul nehezen viseli. Bizonyos hatalmi gőg, arrogancia egyes politikusainál még mindig tetten érhető. A Fidesz táborában felbukkanó „karrierlovagok” nem ritkán ugyanolyan érdemtelenül kerülnek pozíciókba, mint a párt első, 1998-2002 közötti kormányzása idején, miközben sok hívérő, támogatójáról – főleg az idősebb nemzedék tagjairól, akik a baloldali kormányzás időszakában diszkriminációnak voltak kitéve - gyakran megelégednek. Ők képtelenek lennének a baloldalra vagy bármely más pártra szavazni, de csalódottak, és azt fontolgatják, hogy egyáltalán részt vegyenek-e a választásokon. Közéleti szereplők, volt kormánytagok és képviselők, jeles értelmiségiek, gazdálkodók is tartoznak ebbe a körbe. Nem készültek felmérések arról, hogy a bizonytalanok táborán belül mekkora lehet a csalódottak részaránya, de valószínűleg nem csekély. Közéjük, hogy a hála nem politikai kategória. De valamilyen módon mégiscsak meg kellene szólítani, ki kellene engesztelni ezeket az embereket. Mert az urnánál minden szavazatra szükség lesz, és az olyannyira kívánatos nemzeti összefogáshoz a lehető legtöbb magyar ember kell, határokon innen és túl egyaránt.

Megyei választások Szlovákiában

Szlovákia összesen nyolc megyéjében november 9-én és 23-án tartottak megyei képviselő- és megyei elnökválasztásokat. A magyar választók öt megyében voltak érdekeltek. Mint az előre várható volt, R. Fico miniszterelnök pártja a baloldali Smer (Irány) lett a választás egyértelmű győztese. A nyolcból hét megyében a kormánypárt győzött. Egyedül Pozsony megyében szenvedett vereséget. Országosan 408 képviselői helyre lehetett pályázni. Ebből a Smer 161 helyet szerzett meg. Hét megyében nekik lesz a legtöbb képviselőjük. Pozsony megyében viszont a 44 mandátumból mindössze csak egyet szereztek meg. Így ezt a megyét hét jobboldali párt koalíciója irányítja majd. Ennek tagja a Magyar Közösség Pártja (MKP) 3 képviselővel, és a Híd-Most magyar-szlovák vegyes párt is 4 képviselővel.

Elsősorban a magyar választók szavazataira pályázó két párt közül a Magyar Közösség Pártja szerepelt jobban. Országosan 38 képviselői helyet tudhat magának. Ezzel szemben a Híd csak 17 mandátumot szerzett. Rajtuk kívül két függetlenként induló magyar nemzetiségű személy is képviselő lett. Ez az eredmény azt mutatja, hogy az MKP továbbra is rendelkezik egy olyan identitásban erős választói bázissal, amely hajlandó kitartani a párt következetes kisebbségi jogokat védő és a sérelmeket nyíltan kifogásoló politikája mellett. Tudatosítani kell azonban, hogy a választási részvétel igen alacsony volt. Országos méretben mindössze 20,11 százalék. Egyes magyarok által is lakott déli járásokban pedig csak 17-18 százalék körül mozgott.

A megyei elnökökre külön listán lehetett szavazni. Megyéenként öt jelölt indult. Három észak-szlovákiai megyében a Smer jelöltjei győztek, akik megszerezték a leadott szavazatok több mint ötvenszázalékát. Öt megyében pedig második forduló kellett tartani, mivel egyik jelölt sem lépte át az ötvenszázalékos küszöböt. Ezekben a két legtöbb szavazatot kapott jelölt léphetett a második fordulóba, amelyet két héttel később bonyolítottak le. Magyar szempontból kellemes meglepetésként hatott, hogy Berényi József az MKP elnöke, aki Nagyszombat (Trnava) megye elnöki posztjára jelöltette magát, bejutott a második fordulóba. Megszerezte a szavazatok 18,33 százalékát, megelőzve ezzel a szlovák jobboldali jelöltet és a Híd jelöltjét is. Az első helyen itt a Smer jelöltje végzett 40,04 százalék szavazati aránnyal. A második fordulóban Berényi megkapta a Híd-párt támogatását is és közel negyvenszázalékos eredményt ért el. Ellenfele, Tibor Mikus, a Smer jelöltje viszont 60,26 százalékkal elnyerte a megyei elnöki posztot. Az MKP és Berényi József szavazati arányai azonban így is messze felülmúlták a várako-

zásokat. Biztató jel lehet ez a jövő évi Európa Parlamenti választásokra nézve.

Az öt második forduló szavazásból hármat a Smer jelöltje nyertek. Így Kassa, Nagyszombat és Nyitra megyében is kormánypárti megyei elnök fog tevékenykedni. Pozsony megyében, mint az várható volt, a Smer a megyei elnöki posztért folyó versenyben is vereséget szenvedett. A jobboldal jelöltje közel ötven ezer szavazattal kapott többet a Smer jelöltjénél.

Végül szólni kell egy vaskos meglepetésről, amely a Besztercebánya megyei elnökválasztás második fordulójában született meg. Itt ugyanis, a szlovák sajtó által szélsőségesnek, rasszistának és újnácinak is titulált Marián Kotleba a Mi Szlovákiánk Néppárt jelöltje, meglehetősen nagy fölénnyel legyőzte a baloldali Smer jelöltjét. A meglepetés már az első fordulóban kezdett érnit. Ekkor már az is figyelemre méltó volt, hogy M. Kotleba 21,30 százalékos szavazatot szerezve bejutott a második fordulóba. Ellenfele, Vladimír Manka viszont ekkor 49,47 százalékot ért el, tehát éppen hogy csak elvettette a győzelmi küszöböt. A nagy különbség miatt szinte senki sem feltételezte komolyan, hogy Kotleba győzhet a második fordulóban. Mégis ez történt, bombameglepetés. Kotleba 55,53 százalékot szerezve, kihívója 44,46 százalékkal szemben megyei elnök lett Besztercebánya megyében. Szlovákia és Fico számára ez felettébb kínos fejlemény. Biztos, hogy magyaroknál kell majd Brüsszelben is. Itthon pedig napok óta ettől hangos a sajtó és a világháló. A politikusok próbálják az okokat feltárni, amelyek ehhez az eredményhez vezettek, és egymásra mutogatnak. A magyarokat viszont nagyon is egyszerű. A megoldatlan cigánykérdéssel szemben Kotleba egyenruhás gardát hozott létre és néhány kritikus településen tüntetést szervezett és radikális megoldásokat javasolt. Emlékszünk, hogy a tűz után Krasznahorka váralján is le akarta dózeroltatni a romtelepet, amikor kiderült, hogy két cigánygyújtó okozta az ősi vár leégését. Pár évvel ezelőtt magyarellenes kirohanásai is voltak, és a magyarokat megfélemlítő menetelt is egyenruhásai élén Komáromban. Igaz, az utóbbi években, a magyarellenességet nem gyakorolta nyilvánosan. Komoly figyelemzavar ez a választói magatartás nemcsak a szlovák kormány, hanem más országok politikusai számára is, akik a szőnyeg alá szeretnék söpörni a roma problémát, és azok számára is, akik álszent módon viszonyulnak a kérdéshez és a többségi lakosság sérelmeit és figyelemzavarait figyelmen kívül hagyják, illetve csúnyán megbélyegzik.

VARGA SÁNDOR

SZÉKELY MENETELÉS Több mint százezen a „gáborároni” úton

A szervezők által 120 ezresre becsült tömeg tette minden idők legmagasabb létszámú székelyföldi tüntetésévé a Székelyek Nagy Menetelését. A román média ugyan első körben bagatellizálni igyekezett a megmozdulást, ám a rendezvény léptéke kétségbevonhatatlanul azt üzeni: új korszak kezdődött a székelyföldi autonómiaüldözlemben.

A háromszéki Bereck és Kökök között – a székely szabadságharc emblematikus alakja, Gábor Áron születésének, illetve hősi halálának helye – október 27-én rendezett autonómiatüntetésen 14 helyszínről egymás irányába indulva másfél óra alatt egyesült a tömeg, 54 kilométeres összefüggő menettel fejlődve fel, így is igyekezve megmutatni a székelység erejét, egységét. A rendezvény előestéjén megalakulása tizedik évfordulóját ünneplő Székely Nemzeti Tanács (SZNT) kezdeményezése abban is, hogy az RMDSZ hőskorát leszámítva először terelte azonos zászló alá a romániai magyar politikai pártokat és civil szervezeteket. A különböző alakulatok korábbi, aktuális közéleti ügyek mentén változó sikerrel járó mozgósításai után az ugyancsak SZNT-szervezésű, 2013. március 10-i Székely Szabadság Napja jelezte: a mobilizálás, illetve az autonómia ügye iránti társadalmi érzékenység új szakasza körvonalazódik az erdélyi magyarság körében. A marosvásárhelyi rendezvény sikere és támogatottsága – a közel harmincezeres tömeg méltóságteljes felvonulása a '90-es fekete március nyomán egyféle frontvárossá merevedett egykori székely fővárosban –, valamint az a tény, hogy a román kormány azóta sem méltatta válasza az akkor közfelkiáltással elfogadott petíció, újabb akció kezdeményezésére készítette az SZNT-t.

A román hatalom azonban nemcsak arroganciájával szolgáltatót újabb nyomós okot a meneteléshez. Az időközben eltérte került, az ország nemzetközi kötelezettségvállalásait is sértő, a ma-

gyarság „felhígítását” célzó közigazgatási terv eleni tiltakozás is egységfrontba tömörítette a magyarságot, amely székely zászlók ezreivel és tiltakozó feliratokkal üzent a bukaresti kormánynak: szembeszegül az erőszakos asszimiláció tervével, és kitart Székelyföld autonómiaigénye mellett.

A mozgósítási potenciál megsokszorozódása mellett az összefogás nagy hozadékának tekinthető, hogy sok emberben képes volt felülírni a pártcímkét viselő akciókkal szembeni tartózkodást. Ezért aztán a készülődés lendületét nem csorbították a szervezés során felmerülő nehézségek sem. Közülük az országos útiügy hatóság által követelt, 28 ezer eurónak megfelelő összegű úthasználati díj tűnt a legsúlyosabbnak. A menetelés reggelén konkrét akadály is felmerült: a bérelt különvonat – meghibásodás miatt – csak háromórás késéssel indult volna el Marosfőrdől, hogy Csíkszeredán át Háromszékre szállítsa a 1500 főre becsült tömeget. Ez a „cserbenhagyás gázolás” sem érte el azonban a célját, a Belső-Erdélyből érkezők sorra felvették a „stopposokat”, így mindenki időben eljutott a demonstráció színhelyére. Apró történelmi párhuzam: az 1918-as, Erdély Romániához való csatlósának ügyében tartott balázsfalvi nagygyűlés résztvevőit anno ingyenesen szállította a MÁV...

A budapesti Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója, Kántor Zoltán az Erdélyi Naplónak adott korábbi interjújában nagyon jónak ítélte a megmozdulás időzítését. „A katalóniai előlanc, az egy évvel korábbi, milliós léptékű barcelonai tüntetés révén a nyugati közvélemény kötni tudja a székelyföldi menetelést ezekhez a nagy visszhangot kiváltó megnyilvánulásokhoz. Kommunikációs szempontból ugyanis sokkal jelentősebb az átütőerő, ha egy nyugati modellre tudunk utalni, ellenkező esetben az ottani közvélemény hajlamos úgy

Folytatás a 7. oldalon

Határok nélkül „Nekünk nem szabad feledNI!”

Gazdag marad az a közösség, mely őrzi hagyományait, kultúrájának kiemelkedő alkotásait, s megemlékezik történelmének jeles eseményeiről. Ilyen szellemi vagyona tettek szert az alsóóri UMIZ-ban, az október 23-án egybegyűltek: a helybéli és messziről idezarándokolt hallgatóság – valamint az irodalmi-történelmi estek legfőbb nyertese a szereplők gárdája.

Tavaly Mindszenty József életén és munkásságán keresztül emlékeztek az 56-os forradalomra és szabadságharcra. Az idén Nagy Gáspár (1949–2007) Kossuth-díjas költő versein keresztül idézték fel az eseményeket. A nemrég elhunyt költő életművének fontos része volt 1956 emlékének és eszéinek őrzése. Művészete és emberi tartása a tisztesség, bátorság, tehetség egymást erősítő példája volt a magyar irodalomban. Élre állított versei az írástudók felelősségével foglaltak állást a múlt és jelen jelentős eseményeiben. Egyetemes érvényű költészete erkölcsi minimalista korunkban arra figyelmeztet, hogy „Nekünk nem szabad feledNI!” Nem szabad feledni Nagy Imre 53-as kormányprogramját, mely emberibb életet ígért. Az 56-os egyetemistákat s a Corvin-köz szent suhancit sem. A csodát, hogy Dávid ismét legyőzte Góliátot. A menekültáradatot s a hóhéridők brutális csöndjét. A nyüzszítő támadó gyávaóság bosszúállását. A kíméletlen megtorlást. A balsorkereskedés számtalan változatát. Az elvtelen kompromisszumokat. A sokáig temetetlen, meggyalázott hősöket, kiknek emléke maradt a legerősebb. Bizony, nem szabad feledni, hogy Nagy Gáspárt is rendőrök követték, mikor a 301-es parcellában kereste a sírt. S a nagy elégtételt, Nagy Imréék ünnepélyes újratemetését. De az ötvenéves évforduló viperás rendőreit sem szabad feledni. S azt sem, hogy van, aki még ma is szívesen a tömegbe lövetne. Ha másképp nem, gumilövedékkel. S Camus szavait, mely szerint a gyilkosokat nem szabad igazol-

nunk. Még közvetve sem. Sőt – ahogy Nagy Gáspár írta: „néven kell nevezni” őket. (A nagybetűvel szedett NI – mely egyértelműen Nagy Imre monogramja – nem került el annak idején a cenzúra figyelmét: 1984-ben, mikor a tatabányai Új forrásban megjelent Öröknýr c. verse, még a lapot is betiltották. Éppígy országos botrány kerekedett 1986-ban, amikor a Tiszatájban napvilágot látott A Fiú naplójából c. verse – s a pártállami vezetés megtorló határozata alapján a lapszámot bezúrták, a folyóirat szerkesztőit elbocsátották.)

Nagy Gáspár gyakorta járt az ausztriai magyarok körében. Rokonokat látogatott s előadásokat is tartott. Eljött 1989-ben Felsőőrre, részt vett az Európai Magyar Protestáns Szabadegyetemen, s Alsóórön megnézte a könyvtárt. A közönség és a közreműködők köréből többen szeretettel emlékeznek rá: meghallgatták Grácban, Bécsben, Felsőórton és Annabergben is. – *krónikás* –

Grác

Október 20-án és 22-én Az 57. évforduló alkalmából hagyomány szerűen három rendezvénnyel emlékeztek 1956-ra: Október 22-én ünnepélyes szentmisét mutattak be. Az ünnepi megemlékezésnek szónoka **Dr. Szakály Sándor** történész, egyetemi tanár volt. Az est keretét Mag. Hribik Noémi és Csoska Vince Zaccarini és J.S. Bach zongora cselló számai alkották. A magyar Himnusz hangjaival zárult a megemlékezés.

Az emlékezés és emlékeztetés ötvenhatodik koszorúját október 22-én este helyezték el a dómnál.

Ugri Mihály hat pontban fogalmazta meg, hogy kikre és mire emlékezünk. A koszorút Molnár Ottó atya áldotta meg és a bibliából vett példázatot. A kegyeleti aktust a Miatyánk és a Himnusz zárta le.

Megemlékezés a bécsi Pazmaneumban

A kollégium történelmi lehetőséget árasztó kápolnája megtelt azokkal a magyarokkal, akik október 23-án este összegyűltek a nemzeti ünnep alkalmából tartott szentmisére. Immár hagyománnyá vált, hogy közösen imádkozzon a bécsi és Bécs-környéki magyarság a forradalom hősi halottaiért és a magyar nemzetért.

Éppúgy mint az előző évben most is a Collegium Pazmaneum mellett a társszervező az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége volt.

Az ünnepi beszédet Dr. Klinghammer István az Emberi Erőforrások Minisztériuma felsőoktatásért felelős államtitkára tartotta. (lásd cikkünket az 3. oldalon)

„...nem ezt akartuk...” címmel, a Bécsi Magyar Iskola diákjaira adaptált műsort állított össze a tanárházaspár, Lengyel Ferenc és Lengyel Melinda. Tollas Tibor soraira, mint gyöngyösrre fűzve fel elevenítette meg, az akkor, Európa-szerte uralkodó szimpatizáló hangulatot, a tehetséges kis csapat, az iskola büszkeségei, a „*fehértengerek*”. A Dobos testvérek, Alpár és Zsolt, Grubbauer Evelin, Molnár David és Hunor, Sass András, Schneider Robert, Szabó Anita és Bernadette, vagy Tök Tamás. Valamennyien természetes könnyedséggel idéztek angolul, franciául, spanyolul, portugálul sőt, törökül is az 56-os eseményekkel kapcsolatos korabeli írásokból.

„...és nekünk nem szabad feledni” címet adta összeállításának Lázár Csaba színművész, a Magyar Katolikus Rádió bemondója és Szabó Gyula Győző énekes színművész. Válogatásukban a események idején keletkezett magyar irodalmi gyöngyszemeket

varázsolták a hallgatóság elé.

A szomorú hangulatot kissé oldotta a fiatal zongoraművész, Oprea Nicolet játéka.

A megemlékezést közvetítette az ORF és az MTV is.

1956-os plakátok Mosonmagyaróvárott

A Pesti Srácok Alapítvány 1956-os plakátjaiból válogattak tucatnyit a szervezők, hogy október közepétől a mosonmagyaróvári Gulyás Lajos Városi Kollégium előterében figyelmeztessenek 1956 örökérvényű igazságára, s hogy a fiatal nemzedék ne feledje azt a szörnyűséget, ami 1956. október 26-án Mosonmagyaróváron történt.

Nemrégiben vette fel a kollégium Gulyás Lajosnak, a levéli mártír lelkésznek a nevét a család hozzájárulásával, jelezve, hogy ebben az intézményben ápolják a forradalom emlékét. Az elmúlt években ennek számtalan tanúbizonyságát adta a kollégium, előadásokat szervezett, vetélkedőket, pályázatokat hívott élte. Perse mindez Simon Zsuzsa kollégiumvezető nélkül nem jöhetett volna létre, aki nem csak lelkes szervező, az ügy mellett elkötelezett tagja a Mosonmagyaróvári 1956-os Egyesületnek.

Zsufolásg megelt a kollégium aulája a megnyitón, s közel százán hallgatták meg Wittner Mária előadását, aki a rendezvény díszvendége volt.

ŐRSÉG

NAPTÁR A 2014-ES ÉVRE
Megrendelhető a 0043 532 6048-as telefonszámon
vagy a zentralverband@aon.at e-mail címen

„NAGYKARÁCSONY ÉCCAKÁJA ...”

A „FELSŐÓRI MAGYAR KATOLIKUSOK KÖRE” szeretettel meghívja Önt és kedves családját

a
HAGYOMÁNYOS PÁSZTORJÁTÉKOK
45. JUBILEUMI ÜNNEPSÉGÉRE

2013. december 7-én,
szombaton 14:30 órakor

a **FELSŐÓRI KATOLIKUS KONTAKTCENTRUMBA!**
KÖZREMŰKÖDNEK: ŐRSÉGI FELNŐTT SZEREPLŐK,

A SZOMBATHELYI PIPITÉR ÓVODA,
AZ ALSÓÓRI ÉNEKKAR,

A BMKE „JÁTÉKOS MAGYAR GYERMEKÓRÁJA”,
„KOBK PALÁNTÁK” DUÓ MAGYARORSZÁGRÓL

A Napló postája

S. Csoma János

Visszaút

édes jó Istenem
a cél
elérni volna téged
tebenned magunk lenni
meg
öröknyi menedéket
karácsony jó most
ünnepet
ünnepelni a lélek
tebenned magunk lenni
meg
virágkehelynyi
fészket

**Minden kedves olvasónknak
áldásos karácsonyt és Boldog
Új Évet kíván a szerkesztőség!**

Lapunk kiadása és terjesztése fokozódó anyagi terheket ró ránk. Ezen megfontolásból – öt év után – 2014-től szükségessé vált az előfizetési díjak megemlése. Ausztriában az egyes számok ára 2,50 euro, az évi előfizetés 15 euro; Magyarországon 2.500 forint, Európa nyugati országaiiban 20 euro, tengerentúl 25 euro, ill. annak megfelelő összeg. A bankátulásnál – külföldről is – az IBAN: AT57201110000446793 vagy BIC: GIBATWW – vehető igénybe.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy a befizetéselvényen pontosan és olvashatóan adják meg nevüket és címüket, ennek hiányában a posta nem közvetíti ki az egyes számokat.

PRO DOMO

Audacter calumniare, semper aliquid haeret.

– Merészen kell rágalmozni, valami mindig megmarad belőle.

2013. november 7-én eszmecezerére hívta meg Szalay-Bobrovniczky Vince nagykövet az ausztriai magyar szervezetek képviselőit. Az összejövetelen jelentkezési sorrendben egymást tüllítettáva emelkedtek szólásra a „Kerekasztal” körül csoportosulók. Fel-szólalásaik annyira egyoldalúak voltak, hogy már-már értelmetlennek tűnt bármely ellentmondás. Aztán mégis szót kértem, hogy felhívjam a figyelmet arra, milyen eszközökkel igyekeznek egyesek érvényt szerezni törtéteitüknek. Az akkorra előkészített szöveg-ből két pontot ragadtam ki, teljes terjedelmében alább olvasható.

Valamikor, a jelenlévők emlékeztetének határára túli években megjelent két egyesületi vezető az Annagasse 20. számú házban lévő Internationales Kulturzentrum igazgatójánál panaszt emelve egy másik egyesület befogadása ellen. Érvüket azzal támasztották alá, hogy erkölcselen, ateista társaság az a másik.

Tudom, nem illik vájkálnunk a múltban. Jó, akkor térjünk a jelenre. Az idén májusban a Kancellária felkérésrel fordult az általa reprezentatívnak nyilvánított 12 egyesülethez, záros határidőn belül tegyenek jelöléseket a következő népcsoporttanácsba. Ismerve a jelölésekkel járó kijátszási lehetőségeket, a Központi Szövetség immár harmadizban kérte az érintett egyesületeket, ha másként nem, közös jelöltek megnevezésével állapodjunk meg a nyolc egyesületi jelölt személyében.

A kezdeményezés kétizben sikerrel járt, a Kancellária ugyanis minden fenntartás nélkül elfogadta a 12 egyesület által javasolt személyeket. A szándék ezúttal sem volt más, mint hasonló módon megegyezni. A Központi Szövetség kezdeményezésével hat egyesület értett egyet, s minden különösebb vita nélkül megegyezett nyolc személy közös jelölésében.

Nem így a „Kerekasztal”. Főtitkára körlevélben fordult tagszervezeteihez, felszólítva őket, ne engedjenek a Központi Szövetség csábításának, hanem külön jelöljenek személyeket a jövődöbéli tanácsba. Az eredmény az lett, hogy a Kancellária 18 személy közül válogathatta ki a neki legmegfelelőbbeket. Egyelőre még nincs új népcsoporttanács, ellenben a „Kerekasztal” igyekezete fényt vet arra, milyen mértékben hiteles „összmagyarnak” nyilvánított elképzelése.

Észak-Erdély visszacszerzését követő új helyzetről olvashatunk egyik kortárs visszaemlékezésében:

„A polgármesteri hivatalt édesapánk másfél évig viselte. Az addig békében és egyetértésben élő magyarok az új világban teljesen megváltoztak. Mindenki mindenki ellen, újabb és újabb frontokba tömörülve egymással estek azok, akik pedig addig egymásra utalt állapotukban jó barátságban voltak. A városi hivatalokban tizenöt református, ugyanannyi katolikus és tizenkilenc örmény származású tisztviselő dolgozott, és harminc a református pap és a ferences Lokodi vezetésével szembefordult az örményekkel. Az volt a leg-

főbb kifogásuk, hogy örmények uralják a várost. Legfőbb céljuk édesapánk megbuktatása volt.” (Pongrácz Ödön, Kiskunmajsa, 2006. 60. o.)

Megint a múltban vájkálók, szerencsére nem minket, ausztriai magyarokat érint az egyébként nagyon tanulságos történet. De térjünk vissza ismét a jelenbe. Tudomásunk van arról, hogy bizonyos személyek kevésbé hazafias teljesítményekkel, a Központi Szövetség lejárataásával igyekeznek érdemeket szerezni mind ausztriai, mind pedig magyarországi oldalon. A szembefordulás kezdeményezője valótlanúságokkal tüzelte tele a kalózkodás zászlaját: a Központi Szövetség jogtalanul adja ki magát az ausztriai magyarok egyetlen képviselőjének, mindamelllett zavaros pénzügyei vannak, tehát mindent el kell követni megsemmisítése érdekében. Ha többre nem is telik, a rágalmoz terjesztésére annál inkább.

Ami ebben az abszurd helyzetben gondolkodóba ejt, az, ha a magát nemzetinek és kereszténynek nevező magyar kormány egyes tagjainál meghallgatásra találunk a notórius jelentgetők. Mert mi is lehetne a határon túli magyar közösségek feladata, ha nem akár heves viták, sőt, veszekedések árán is az összefogás és az egység megteremtése, a magyar kormány részéről pedig oda utalni az ilyen személyi hiúsággal, féltékenységkel és irigységgel telítődött kísérletekkel, aho-va valók.

Ahol ellenséges érzülettel vagdalkoznak, nehéz józanságra inteni, utalni arra, hogy ezzel a felelőtlen viszálykodással az egész ausztriai magyarság kerül ugyancsak lehetetlen helyzetbe. Bizony nem volt könnyű szemrebbenés nélkül elviselni a Kancellária ügyvivőjének kaján megjegyzését, amikor szemembe vágta: a magyarok szabályosan celebrálják veszekedéseiket és gondoskodnak róla, hogy ezek ne érjenek véget.

Végezetül azok, akik örökösön fiatalítani akarnak, nem ártana, ha egy-egy józan pillanatukban arra gondolnának: vajon mennyire teszik kívülállók előtt vonzóvá az egyesületi életet? Milyen magyarságképet közvetítenek a fiatalok felé? A civódás, lejáratás eszközeivel akarnak hatni rá, netán a fiatalok is folytassák a bomlasztás, szétforgácsolás aknamunkáját? Elgondolkoztak valaha is azon, mennyire vonzó, megnyerő ez a fajta „ernyőszervezkedés”?

Ha nem, akkor nézzék azt az elriasztó példát, ami a Schwedenplatzen játszódik le. Nem hinném, hogy bárkinek vonzó, amikor egyazon emeleten két egymásnak szegülő vállalkozás verseng a magyaroktatás kiséjajátásáért. Én személyesen szívesem meg azért, hogy idáig süllyedtünk. S mielőtt valaki kézbe ragadja a trikóit, jobb lenne, ha félárbocra eresztenénk, amíg valami isteni kegyelem révén talán mégis csak kitisztulnak az agyak, és eltűnnek a józan ész és a szükséges együttműködés torlaszai.

DEAK ERNŐ

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusi beindítása óta – ide értve az Őrség naptárunk révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2013/5. számában közzétett 77.333,01 euró összeg 2013. november 21-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

ANDRÉEVITICH Edit	10,-	HAELLER-TERÉNYI Klára	10,-	MILETTITS-RADU Ingrid	20,-
BALOG Pál	25,-	Dr. HAJAS Katalin	20,-	MUSZKA László	10,-
BEDE Sándor	10,-	Dr. HASELSTEINER Horst	20,-	D. NAGY George	10,-
BEHRING Günter	20,-	HORVÁTH Mária	50,-	NÉMETH Károly okl.közg.	50,-
BERZSENYI Erzsébet	20,-	ILONA-STÜBERL	50,-	Dr. NÉMETH Nándor	30,-
Dr. CSERNAY Jenő-László	20,-	Dr. JÁVORSZKY Karl	20,-	Dr. NEUMANN Etelka	20,-
CSIPKÓ László	10,-	JOHN Katalin	10,-	PATKA Etele	50,-
CSOKNYAI Vilma	30,-	JUHÁSZ Árpád	20,-	Dr. RADULY Etelka & Ferenc	30,-
v. ÉRCZHEGYI István	20,-	Dr. KERESZTES Árpád	50,-	Dr. SZABADOS Péter	50,-
Mag. ERJAUZ Sylvia	15,-	KÖVES Zsuzsanna	100,-	SZABÓ Barna okl. mérnök	10,-
FERENCZ János-Róbert	25,-	KRANL-MEGYESI Olga	15,-	Dr. SZABÓ Lajos	10,-
FORGÓ László okl.közg.	100,-	Dr. KRAUSE Walter	15,-	SAKÁLY János okl. mérnök	20,-
GALL Mária	10,-	KULMAN Sándor	50,-	PERLAKY Mária	20,-
GRASSER Judit okl. közg.	20,-	KULMANN Ernő	15,-	Dr. TELEKY Béla	50,-
GLUDOVACZ Hedwig	10,-	Dr. LAURINGER Péter	10,-	VADÁSZ Gábor	25,-
GUZI Lajos	10,-	Dr. MIHÓCZI László	15,-	Dr. VASS Károly	25,-
GYÖRGY Béla okl. Mérnök	30,-	MILETTITS György		összesen:	1.285,-

A támogatások eddig befolyt teljes összege 78.618,01 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, mely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a „Bécsi Magyar Iskolának” is otthonul szolgál.

Deák Ernő elnök, Albert László főtitkár, Kántás János pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Paltz 1., Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, Kontószám 7255731
Bankleitzahl/Bankirányítószám 60000 IBAN AT55 6000 0000 0725 5731 – BIC OPSKATWW

KLINGHAMMER ISTVÁN

A múltból jön a fény

„Lux e praeterito lucens futura illuminat tempora”. „A múltból jön a fény, amely a jövőt világítja meg.”

Az 1945 és 1956 között kivégeztek, elítéltek, szenvedők áldozatává lett teljes az október 23-i ösztörölös indulatkitörés. Ők, és a forradalmat követő megtorlás áldozatai, akik szenvedői voltak a második iszonyatos terrorhullámnak, amelyet a kommunista műveltek hazánkkal és a magyarsággal, történelmünkben világító fátylak maradtak.

Tudom, minden ünneplő tisztelgés akkor igazán megbecsülő és hasznos, ha a méltatást úgy végezzük el, hogy belőle érdemes üzenet hangzik ki a mai élet felé is.

Az üzenet pedig, Mindszenty Józsefet idézve: „Mi magyarok az európai népek családi, bőséges békejének zászlóvivőiként akarunk élni és cselekedni. Nem mesterségesen hirdettük, de valódi barátsággal mindegyikkel.”

Igen, hazánk ezeréves történetéből két határozott törekvés rajzolódik ki a sajátos identitás fenntartására, valamint a szoros európai odatartozásra való igyekezést.

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc évfordulója ünnepi alkalmat ad, hogy tisztelettel fejet hajtsunk mindazok előtt, akik az ezeréves életképes Magyarországon áldozatos tevékenységükkel hozzájárultak nemcsak az ország fennmaradásához, fejlődéséhez, hanem megalapozták és gyarapították hazánk nemzetközi hírnevét és tekintélyét.

Amikor II. Szilveszter pápa Szent Istvánnak királyi koronát küldött, akkor ezzel a koronázási aktsussal csatlakozott Magyarország Európához – mégpedig sajátos karakttal, és a mai napig erőteljesen fennálló, büszkén vallott identitással. Az akkori Európa határain kívülről érkező nép európai kerethez való csatlakozását jelentő Magyar Királyság az eredetétől igyekezett, még az elszigetelt kommunista időszakban is, kapcsolatát fenntartani az európai eszme szellemét és folyamosságát képviselő szellemi irányzatokkal.

Bár nem volt könnyű megtartani sem Európához való tartozását, sem pedig nemzeti identitását, azokat a mai napig megvédte. Már a 14. századtól határainkhoz közel álltak a törökök, akik a 487 évvel ezelőtti mohácsi csata után hazánk egy részét el is foglalták. A felosztott Magyarország 150 éven keresztül nagyrészt elszigetelt maradt az egyre inkább más, távoli világrészekben is érdekelt Európától. Amikor a 17. század végén Magyarország végre felszabadult, azonnal egy újabb veszély, az elnémetesítés kezdte fenyegetni. Magyarországot többször alávetették asszimilációs politikának, amely ellen politikailag, kulturálisan és

fégyverrel is harcolt. A Széchenyi grófok, Petőfi vagy Teleki Pál és Mindszenty József neve jelképezi a magyarsághoz való ragaszkodást. Több országban több millió magyar számára saját identitásának megőrzése a mai napig is különös erőfeszítést igényel. Ezek után meggyőződésem, hogy részben elhivatottságunkból, részben helyzetünkkel adódóan mi magyarok másoknál jobban megértjük a globalizáció és az identitás kapcsolatát.

Az ezeréves történetünkkel fakadó előzmények, valamint az Európai Unióhoz történő csatlakozás felkészültté teszi Magyarországot a globalizáció és az identitás viszonyának megértésére.

Közismert, hogy a gazdaság egyre inkább egy átfogó pénzügyi piachoz idomul, létezik politika sugallt gondolkodási világdívat, az angol gyakorlatilag egyetemes nyelvvé vált, az új információk technikák pedig egyre könnyebbé teszik a divatnak megfelelő gondolatlejtést az egész világon.

Minden globális hálózatokba szerveződik, és mindezt a közhatalmak egyre kevésbé tartják ellenőrzésük alatt. Pontosán ez az, ami arra készíti az embereket, az egyéneket, hogy egyre inkább követeljék identitásukat. Jordi Pujol katalán politikus, egyetemem díszdoktora mesterien és kevés szóval fogalmazta meg ezt: *a világ a hálózat, és az én felé tart* – mégpedig határokat és társadalmi intézményeket áthágyva, közvetítők nélkül.

Hogy az árral hajózzunk, szükségünk van egy vonalközi pontra, egy horgonyra – mondja Manuel Castells, a Berkeley Egyetem szakértője az információs társadalomról. Ez a horgony az identitás. John Naisbitt amerikai politológus már húsz évvel ezelőtt megjósolta, hogy a világon lesz egyrészt egy *globális életstílus*, másrészt pedig sok *kulturális nacionalizmus*, melyek majd kiegyensúlyozzák egymást. Azt is megjósolta, hogy olyan tényezők, mint nyelv és kultúra, a hagyományok, a vallás ismételten nagyon fontossá válnak az életben, és az emberek ezekhez ismét mélyen kötődnek majd.

Hiszem, hogy a globalizáció kora egyben a személyiség újjászületésének kora is. Ha el akarjuk kerülni, hogy a globalizáció a tömegek uniformizálásába, és mindennek következményeként anarchista rendbontások sorozatába torkoljon, ajánlatos megőriznünk az egyéni és kollektív én közötti egyensúlyt. Nagyon valószínű a családhoz és a nemzethez tartozás érzésének felelése, a hagyományok újraélesztése, a nyelvi adhézió megerősödése – idézem Pujol gondolatát.

Tudnunk kell, hogy a saját identitás megtartására

való törekvés nemcsak a szerény népességű országok és kultúrák, valamint a nemzeti kisebbségek sajátja, hanem olyan országoké is, mint Franciaország, mely meg akarja védeni magát az angolszász kulturális befolyástól, vagy Spanyolország, amely spanyol nyelvet erősítő politikát folytat olyan területeken, mint az informatika és az internet, ahol az angol nyelv uralma túlnyomóvá vált. Ha Spanyolország és Franciaország ilyen gondokkal küzd, akkor nekünk magyaroknak még inkább jogosak aggodalmaink...

Látunk kell egy másik politikai elemet is; azt, hogy azon kisméretű országok, amelyek a politikai és gazdasági integráció világában képesek megfelelően helyezkedni és kihasználni saját és a külföldi befektetés, az innováció és a nemzetközi lehetőségek esélyét, azok hasznára tehetnek szert.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az ország versenyképessége nem csupán technikai és pénzügyi kérdés, hanem együttélési, bizalmi és önbecsülési, valamint a célok kollektív vállalásának képességét is feltételező ügy. Tudjuk, hogy csak olyan közösség sikeres, mely képes megfelelő belső kohézió megteremtésére.

Hogy magyarok maradjunk az európai emberi közösség építésében, ahhoz a magyarságtudat egyik legfőbb elemét, a nyelvet, nemzeti kultúránkat és egyéni műveltségünket tükröző szép és tiszta beszédünket őriznünk és folyamatosan gondoznunk kell. Fontos az, amit mondunk, de nem kevésbé fontos az is, ahogy mondjuk – legyen az hétköznapi beszédhelyzet vagy nyilvános előadás.

A szavakban megnyilvánuló az emberek közötti viszony. Nyugtalanogót kelt a nyelvhasználat egyre nagyobb méreteket öltő vulgarizációja. Az emberek közötti dialógusokban fontos szerepet játszanak az udvariassági aktusok is, amelyek a kulturált viselkedés társadalmilag elfogadott modelljét jelenítik meg. Sokszor tapasztaljuk, hogy a kisebb szókultúrával rendelkező közéleti szereplők, a közösség bizalmának megszerzése érdekében, saját nyelvi viselkedésüket hozzáigazítják az utca sajátos szabad szájú nyelvhasználatához. Ez a viselkedés az értelmes emberek számára komikus. A beszélgetés mélysége paradox módon nem a beszédképességtől, hanem a meghallgatás készségétől függ. Sajnos, ezt is gyakran elfelejtjük, és ennek eredményeként a dialógus csupán monológok benyomását kelti.

Ebben a helyzetben nagyon fontos a *megszóltalok* nyelvi kultúrája. A magyar nyelv olyan nyelvcsoporthoz tartozik, amelynek saját állammal rendelkező nem-

A szél

zeti közösség képezi erős támaszát, amely számára ez a nyelv a nemzeti identitás és a legfőbb értékek hordozója. A magyar kulturális potenciál nem csak a magyarok számára jelentős és vonzó.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei előtti tisztelgő megemlékezésünk zárogondolatként engedjék meg, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó Tanácsának Mindszenty emlékére írt mondatait idézzem: *Akkor lesz Mindszenty emlékéhez méltó az ünneplésünk, ha tiszteljük történelmünk teljes igazságát. Ha nem egy-egy érdekcsoport elfogultságával, hanem a mindenkit elfogadni és mindenkit kiengesztelődni kész szeretet bátorsággal utasítunk el minden rasszizmust és nemzetiségi gyűlölködést. Ha úgy szeretjük népünket, hogy közben mindenki másban is megbecsüljük Isten képességét és a Teremtő kultúrákat alkotó bölcsességét.*

Ünnepi beszéd a 2013. október 23-án a Pazmaneumban megrendezett megemlékezésén.

A TAVARES-JELENTÉS TANULSÁGAI

Az Európai Parlament 2013. július 3-án kritikus jelentést szavazott meg Magyarországról. A Rui Tavares portugál európai képviselőről elnevezett jelentés az emberi jogok és a jogállamiság magyarországi helyzetének szentel 21 oldalas, részletes beszámolót; a *Zöldek* pártja által kezdeményezett jelentés nem csak a szocialisták és a szélsőbaloldali (kommunista, stb.) képviselők, hanem a középbaloldali képviselőknek egy része is megszavazta: a 700 leadott szavazatból 370 mellette, 249 ellene, 82 tartózkodás, tehát 35 százalék, vagyis kb. 1/3 szavazott ellene. Jelentés szerepe volt a Tavares-jelentés kezdeményezésében az Európai Bizottság emberi jogok, bel- és igazságügyért felelős luxemburgi *kereszténydemokrata* alelnökének, Viviane Redingnek. A Tavares kezdeményezéssel párhuzamosan és vele kapcsolatban több tagállam, köztük Németország és Finnország 2013. márciusában külön jogi javaslatot nyújtott be abból a célból, hogy a jövőben az Európai Unió könnyebben megbüntethesse egy az emberi jogok terén Magyarországhoz hasonlóan hibázónak minősített államot.

Míndez arra mutat, hogy komolyan kell vennünk a Magyarországgal szemben lényegében kritikus Tavares-jelentést. A magyarság szempontjából hosszabb távon mégis pozitívum is rejlik benne.

Kritikus jelentés

A Tavares-jelentés két fő kifogást tartalmaz: egyrészt a kisebbségek helyzete Magyarországon, másrészt a jogállamiságot biztosító intézmények (pl. az Alkotmánybíróság) függetlensége.

A kisebbségekhez tartozó személyekről szóló kritika a romákkal és a zsidókkal foglalkozik. A Tavares-jelentés szerint a magyar hatóságok nem büntetik meg kellően a romák és a zsidók elleni bűnöket, gyilkosságokat. – Itt jegyezzük meg, hogy a Tavares-jelentést a közelmúltban kiszabott szigorú büntetések előtt szavazták meg. – Ezen, az emberi jogok és a kisebbségek terén a jelentés az Európai Unió alaptörvényére, az 1957-ben Rómában aláírt szerződés (mai módosított változatának) 2. számú cikkére hivatkozik.

A másik fontos kifogás azt hangsúlyozza, hogy Magyarország megcsorbitotta az ország jogállamiságát biztosító intézményei függetlenségét, – leszűkítette az Alkotmánybíróság jogkörét, megcsorbitotta az igazságszolgáltatás valamint a médiákat felügyelő intézmény függetlenségét. Továbbá, hogy leszűkítette a mindenkori politikai ellenzék funkcióját. A Tavares-jelentés nem mondja azt, hogy

diktatúra van Magyarországon (ez egyébként képtelenség lenne), hanem aláhúzza, hogy a jogszerűség, a jogi formások betartása, a hatalomtól közvetlen független intézmények működése biztosítékot, ill. feltételt képeznek arra, hogy a (véleménynyilvánítás-, egyesítés-, média-, stb.) szabadság, a jog érvényesüljön. – Deák Ferenc a nagy angol és francia politikai gondolkodók nyomán ezt már 160 évvel ezelőtt kimondta. –

A Tavares-jelentés hivatkozik az Európa Tanács (a 47 tagországu, »az emberi jogok Európájának« is nevezett Európa) Magyarországgal kapcsolatos hasonló állásfoglalásaira, úgyszintén az ENSZ emberi jogok intézményeinek állásfoglalására.

A jelentés tartózkodik attól, hogy büntetést javasoljon Magyarországra. Az EU szerződés szerint a 2. cikk megsértése esetén az a büntetés járhat, hogy felfüggesztik az érintett tagállam szavazati jogát az Európai Unió állam-, ill. kormányfői tanácsának döntései keretében (Európa Tanács). Ennek ellenére a Tavares-jelentés természetesen megalázó lépés Magyarországról, amely ország eleget bűnhődött a kommunizmus és a korrupt szocializmus miatt. Annál is inkább megalázó, mert az első alkalom, hogy az Európai Parlament érvényesítse ezt a 2. számú cikket.

A Tavares-jelentés pozitív oldala

Hosszabb távon mégis pozitív oldala is van ennek a Magyarországhoz intézett kritikus dokumentumnak, ugyanis a Tavares-jelentés az első alkalom képezi, amelyben egy ilyen, az Európai Parlament által megszavazott jelentés erre, a 2. cikkre hivatkozik. Az Európai Szerződésbe a 2009. decemberben hatályba lépett Lisszabon-i szerződés illesztette be ezt az emberi jogokra hivatkozó cikket.

A Lisszabon-i szerződés előtt nem volt meg a jogkör az Európai Parlamentnek arra, – nem ruházták meg rá az EU-tagállamok –, hogy az emberi jogokkal foglalkozzon, a kisebbségek jogai szempontjából ilyen vizsgálatot vigyen végbe, ill. ilyen jelentést tegyen egy EU-tagországról. Tehát újdonság az, hogy az Európai Parlament foglalkozik a kisebbségekhez tartozó személyek jogival: precedentst nyit meg a Tavares-jelentés. Hosszú távon ez kulcsfontosságú pozitívumává válhat a kárpát-medencei magyar kisebbségek szempontjából. S a magyar kisebbségek nincsenek egyedül Európában. Abban, hogy ez a cikk bekerült az Európai Unió alaptörvényébe: az EU-szerződésbe, Magyarországnak kifejezett érde-

me volt 2000 első éveiben; ezt meg is említi a Tavares-jelentés »Magyarország élére állt annak a kezdeményezésnek, amelynek eredményeként beillesztették a kisebbségekhez tartozó személyek jogait is«. Bizonyára továbbra is szükség lesz a deakferenci szívszóra.

A Tavares-jelentés másik pozitív oldala a jogállamisággal foglalkozó részek. Nos, ha az ország politikai többsége valamikor megváltozik, még mindig maradnak a hatalomtól közvetlenül független intézmények, amelyek megvédik a véleménynyilvánítás-, vallás-, gyülekezés- stb. szabadságát. Tudjuk, a modern demokráciákban, – a kommunista vagy éppen nacionalista diktatúráktól eltérően – változik a politikai többség, időnként váltják egymást a különböző beállítottságú többségek. Hiszen a Vasfüggöny (1989–1990) lebontása, ill. a rendszerváltás óta Magyarországon (is) többször leváltották a választópolgárok a politikai többséget. A jelenlegi gárda is kiesés után jutott másodsorban a hatalomba választások folytán. Egyetlen politikai többség, ill. koalíció sem tart örökké, s adott esetben masszív, a 2/3-ot is meghaladó többség is befuthat helyébe az Országgyűlésbe. A független intézmények ill. a jogszerűség, a jogállam, nem abszolút garancia a szabadság fenntartására, de erős biztosíték, s nélkülük nincs tartós szabadság a vallás vagy éppen az országban élő népcsoportok nyelveinek gyakorlására sem. Ez a kárpát-medencei országokra is – EU-tagállamok – vonatkozik, s a független média fennállása a magyar nyelvű médiákra nézve is jelentőséggel bír.

A Tavares-jelentés egyébként megemlíti, hogy Magyarország a szabadság egyik fő kivívója; hogy 1990. után elsőként csatlakozott az »emberi jogok Európájához«, az Európa Tanácshoz. Azt is megemlíti a jelentés, hogy Magyarországon évszázadokon keresztül éltek békében együtt különböző nemzetiségű, nyelvű népcsoportok.

A Tavares-jelentés Magyarországot nem csak Magyarországot, hanem az Európai Unió valamennyi országát is felszólítja az emberi jogok, ill. a jogállamiság betartására, s felszólítja az Európai Bizottságot (Brüsszel), hogy ügyeljen erre, és nyomon kövesse az emberi jogok betartását.

Záró megjegyzések

Azért, mert erkölcsi, etikai szempontból képtelenség is szerepel a Tavares-jelentésben, nem kell teljes mértékben elvetnünk az egész eljárást. Így élethelessen állásfoglalás is szerepel benne mint a homoszexuális házasság joga az egyenlőség, a meg nem különböztetés elve alapján. De ez

csekély szerepet játszik a jelentésben. A Magyarországon szélesen elterjedt véleménnyel ellentétben, nem ez volt a fő indítéka a Tavares-jelentésnek.

Egyes nyugati EU-tagállamokban (így az Egyesült Királyságban) jobboldali többségek is bevezették a homoszexuális házasság intézményét. Másrészt viszont az érintett EU-tagállamokban a lakosságban nem osztatlanul pozitív a véleménye a homoszexuális házassággal kapcsolatban. Csak példaként, Franciaországban, Párizsban a 2013. első hónapjaiban tartott tömeggyűlések (ezeken alulírott is részt vett), de a közvélemény-kutatások is jelzik, hogy a többség véleménye nem egyezik ebben a kérdésben. A politikai elit egy része a Római Birodalom hanyatlására emlékeztető divatnak esett áldozatul, egy demográfiaiul süllyedő Európában. A homoszexuális házasság és a vele járó homoszexuális pároknak a gyermekbefogadása, ill. az abortusz a legalapvetőbb emberi jogot szegi meg: a gyengébb, a védtelen, a születendő gyermek jogát apára és anyára, ill. az életre. Nos, ne felejtjük, minden jog elsődleges alapja, – s az állam létjogosultsága – az erősnek kiküszöbölésével együtt a gyengébb védelme.

A kiábrándulás még jönni fog életszerűbb, életképesebb felfogások irányába. Egyes országokra, pl. Magyarországra, feladat hárul, hogy elősegítse a kijózanodást. Nem valamelyik vallás nevében, – hiszen az európai államok népességének többsége a nemhívők közé tartozik – sem a kereszténységre, sem az iszlámra hivatkozva (több EU-országban, Franciaországban, Németországban, Angliában több millió a muzulmán), hanem az egyetemes józan emberi észre hivatkozva. Az EU ügysem egyházi, vallási konstrukció; két kiváló keresztény meggyőződésű (és magatartású) államférfi, a francia Robert Schuman, és a német Konrad Adenauer indította el, de kimondta Robert Schuman, hogy nem vallási kezdeményezésnek szánták az európai egyesülést. Az evangéliumi értékekből, krisztusi hitükből kiindulva cselekedtek, azok megvalósítására alapozták, de tartózkodtak attól, hogy valamely vallás nevében lépjenek fel.

Ezen az egyetemes emberi józan észre hivatkozó érvelés mellett nekünk magyaroknak nincs szükségünk arra, hogy lemondjunk ezer éves keresztény mivoltunkról; arra sincs, hogy (sok magyar horvát, szlovák, szerb, ruszin, német és más származású, pl. Zrínyi Miklós, Petőfi Sándor, Mindszenty József) megtagadjuk ázsiai származását, vagy feladjuk kapcsolatait ázsiai rokon népekkel. Származása révén a magyarság természetes híd az ázsiai népek és az ezeréves európaiság között.

CRUY CHANEL IMRE

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: Fetes Kata

NewScientist

(UK)

Maksay Dorottyaé a legjobb ötlet

Az Európai Innovációs és Technológia Intézet (EIT) oktatási és képzési programjának résztvevői közül, 17-en kaptak lehetőséget arra, hogy bemutassák innovációs ötleteiket, szakemberek köréből létrejött zsűri előtt. Az eredményhirdetésre az EIT CHANGE Awards 2013 keretében került sor. Az első díjat az ELTE Informatikai Karának hallgatója, Maksay Dorottya vehette át.

A legjobbnak minősített ötlet a *Homebuddy*, társadalmi vállalkozással fejleszhető. Összekapcsol idős embereket olyan egyetemistákkal, akik szállást keresnek. Napi 1-2 óra segítség ellenében egy diák ingyen lakhat annál az idős nyugdíjásnál, aki szintén bekapcsolódik a rendszerbe. Így lehetőség van a többnyire magányos idősök társadalmi integrálására.

Dorottya reméli, hogy a *Homebuddy*, majd széles körben elterjedő üzletileg is sikeres társadalmi vállalkozásává válik.

A zsűri által második legjobb ötletnek minősített, a holland származású, de Angliában élő Kate Hoffman *GrowUp* nevű projektje. Ez egy közönséges konténer alakítást úgy átalakítja, hogy a benne elhelyezett akvárium élőlényei által elhasznált vizet felhasználja a konténer tetején kialakított üvegház növényeinek öntözésére.

A harmadik helyezett, Eduardo Appleyard szinte önmagáért beszélő *Solar Lighting for Africa* elnevezésű ötlete.

BBC

(UK)

Kémkedő TV készülékek

Jason Huntley angol IT tanácsadó szerint az LG cég okostévéje kémkedik. A szakember arra lett figyelmes, hogy bár megtalálta és kikapcsolta a televízió információgyűjtés opcióját a tévé továbbra is kémkedett. Az okostévé az internettel összekötve továbbította a gyártónak tulajdonosa tévézési szokásairól gyűjtött információkat.

Huntley érdeklődését az kellette fel, hogy az *LG Smart TV* a családja érdeklődési köreinek megfelelő reklámokat kezdett megjeleníteni. Az LG-cég a leírásban azt állítja, hogy a Smart AD reklámpatforma a reklámokat a megfelelő célközönséghez juttatja földrajzi, készülékhasználati, tartalomfogyasztási adatok alapján. A szakember tehát megkereste és kikapcsolta tévéjében az információ összegyűjtését (Smart AD) vezérlő opciót.

Ezután, próbaképpen elemzést végzett a tévé által generált adatforgalomról. Nagyon meglepődött. Az okostévé ugyanis továbbra is küldte az LG-nek az adatokat minden titkosítás nélkül. Az egyes csatornaváltások alkalmával olyan fájlt neveztek is továbbítottak a csatornák nevével, amelyek Huntley meglepésére voltak. Próbaképpen létrehozott egy fájlt, mely hamarosan az LG-nek továbbított adatok között szerepelt. Az összegyűjtött adatokat a készülék egy nem létező címre küldte, ugyanis az LG még nem aktiválta a feldolgozásért felelős motort. Ennek ellenére folyamatos volt a titkosítás nélküli adatáramlás.

Huntley méltatlankodó levelére az LG-ügyfélszolgálat válasza az volt, hogy a tévékészülék vásárlásával és használatba vételével elfogadta a felhasználási feltételeket. Panaszával forduljon a kereskedőhöz.

Jason Huntley, inkább az Egyesült Királyság adatvédelmi biztósához fordult. A hivatal már megkezdte az ügy vizsgálatát.

the independent

(AU)

Jogállami szabályokat kell garantálnia Izraelnek

Az izraeli legfelsőbb bíróság úgy határozott, hogy a menekültek hosszú távú internálása alkotmányellenes, mert az sérti az emberi méltóságot és szabadságot.

A Veszélyeztetett Népek Társasága (GfbV) nevű szervezet örül ennek a bírósági határozatnak, mert reményt kelt az Izraelben élő eritreai menekültek körében. Jelenleg több mint 2000 eritreait tartanak internálótáborokban. A kitoloncolás veszélye fenyegeti őket. Az afrikai államokból, Etiópiából, Szudánból és Dél-Szudánból több mint 60 ezren menekültek Izraelbe. Csak 2012 januárjában 2300-an menekültek a Sínai határon keresztül. A további menekültáradat megfékezésére több méter magas kerítést emeltek az izraeli hatóságok ezen a határsávon.

Az izraeli emberi jogvédő szervezetek bírálták és jogellenesnek minősítették a menekültek kitoloncolását az esetek egyedi elbírálása nélkül. A kormány, eredeti terve szerint az októberi zsidó ünnepek után több ezer menekültet telepített volna át Ugandába.

Az izraeli legfelsőbb bíróság határozata értelmében a menekültjogi kérelmeket, minden egyes személy esetét figyelembe véve, 90 napon belül kell elbírálniuk a hatóságoknak.

LA STAMPA

(IT)

Janus Pannonius- emléktábla Narniban

Narni (Umbria) polgármestere Francesco De Rebutti, és a Római Magyar Akadémia igazgatója Molnár Antal letelezte a Fonte di Feronia belső falára helyezett Janus Pannonius- emléktáblát.

A Narni várának tövében feltörő Feronia-forrást a költő 1458 júniusában látogatta meg. Feronia már az ókortól kezdve vallási kultusszal tisztelt nimfa volt. A hely Pannoniusra gyakorolt hatását a Feronia-elégia-jában fogalmazta meg. Így pontosan meghatározható a vers születésének helye. Még közelebb hozza napjainkhoz Janus Pannonius elégiaját az a tény, hogy jelenleg is ugyanaz a kép fogadja a helyszínre látogatót, mint annakidején.

A tervező a Kossuth-díjas szobrász, Csikszentmihályi Róbert. Az emléktáblán a poeta profilja és olasz-latin-magyar felirat látható.

NATIONAL GEOGRAPHIC

(USA)

Rohamosan olvad a jég az Antarktiszon

A Washingtoni Egyetem kutatói felfigyeltek arra, hogy az Antarktisz alatt 25-40 kilométer mélységben alacsony frekvenciájú rezgések mérhetők. Tektonikus erő nem lehet, mert túl alacsony a frekvenciája és nagy mélységben keletkezik, így a jégtakaró sem okozhatja. A tudósok arra következtetnek, hogy ezeket a rezgéseket a magma okozza.

Az Antarktisz nyugati területe a Marie-Byrd-Land a Föld vulkánokban leggazdagabb területe. Itt 23 nagy vulkán van. A 2010 és 2011 között végzett mérések azt mutatják, hogy aktivizálódott a vulkánikus tevékenység. Úgy tűnik, hogy az intenzív magma mozgás egy tektonikus hasadékot hozott létre. Vulkánkitörés a tudósok szerint nem valószínű, előre jelezni nem is lehetne, de a folyamatosan kiáramló láva olvasztja a felette levő jégréteget.

Az olvadó jég mennyiségétől függően emelkedik a tengerszint. A sarkkörökön túli jégtakaró az örökjég olvadásával hatalmas mennyiségű ivóvíz oldódik rögtön a világtengerek vizében. Az óceánok drasztikusan emelkedő szintje egyre jobban fenyeget többmillió lakosú városokat Ázsiában éppúgy, mint Amerikában vagy az európai kontinensen. Ebben rejlik a globális fölmelegedés sokat emlegetett veszélye.

PC MAGAZIN

(USA)

Új applikáció az okostelefonon

Karácsony körül kerül forgalomba az újonnan kifejlesztett applikáció, az *albaratnó*, mely azoknak a helyzetét szeretné megkönnyíteni, akiknek nincs rendben párkapcsolatuk, azaz nincs barátjuk, vagy barátójük. Sokaknak ez problémát okoz és emiatt gyakran erre vonatkozó kérdésekkel halmozza el őket környezetük.

Az új app. 10 és 50 dollár között mozog, attól függően, hogy milyen csomagot szeretne az előfizető. A legolcsóbb (10 dolláros) változatban a *Vészelyzet*-ben a képzelt barátnó sms-t küld, vagy automataként felhív telefonon. 30 dollárért már megvásárolható lesz, a *Komolyra fordul* fantázianévű csomag, melyben az alpartner, már hangüzeneteket és kisebb ajándékokat küld, sőt, Facebook profilja is van. 50 dollárért, már személyre szabott történeteket találunk ki a *Majdnem házasság* verzió tulajdonosának. Az előfizető itt akár telefonbeszélgetést is folytathat álbarátjával vagy barátnőjével. Egyszeri térítés ellenében mindenki megformálhatja saját partnerének fotóját, a telefon monitorján.

Az app. alkotói természetesen csak a mindennapi kellemetlen kérdések elleni védőpajzsunk tekintik alkotásukat, segítve ezzel, hogy mindenki nyugodtan, stresszmentesen élhessen.

Robert CAPA

A JÁTÉKOS | THE GAMBLER

Kiadás a Magyar Nemzeti Múzeumban

2013.09.18.-2014.01.12.

www.mnm.hu

www.facebook.com/nemzetimuseum

Magyarországot is elérte a mobbing

(Preußische Allgemeine Zeitung) Orbán Viktor kormányfőt demokráciaellenesnek tartják, pedig csak a konvenciókhoz nem ragaszkodik. Szokatlan módszerekkel változtatja meg a struktúrákat, melyeket poszt-kommunista oligarchák megtartottak és reformokkal próbálja a szocialisták által az összeomlás széléhez vezetett országot megmenteni. Ezzel, különösen nyugaton sok ellenséget szerez magának.

2009–2010 között, a Gyurcsány kormány idején, a csőd elkerülésére Magyarország által a Nemzetközi Valutaalaptól (IMF) felvett kölcsönt sikerült majdnem teljesen visszafizetnie. Ez is az EU-mércékhez képest rendhagyónak minősített intézkedéseivel lett lehetséges.

Bár Angela Merkel kancellárnő szerint, „Magyarországnak változtatásokat kell eszközölnie ott, ahol az alkotmány az EU-szerződéssekkel nincs összhangban”. Valószínűleg Merkel asszony nem ismeri Rupert Scholz alkotmányjogász, néhai CDU-miniszter véleményét. Ő a Magyar Alkotmányt úgy ítéli meg, hogy az „objektív kritériumok szerint tekintve, egy modern, sok pontjában példamutató”.

Orbán úgy véli, őt megválasztásakor a magyar nép azzal bízta meg, hogy „szembesüljön a nehéz kérdésekkel és megoldást találjon azokra”. Az, hogy Martin Schulz (SPD) Európa Parlamenti képviselővel folytatott szópárbaja után Viviane Reding jogi biztos az EU-szerződés 7 §-ára utalva kijelentette szavazat megvonással sújtható, aki demokráciát alapelvek ellen vét; felidézzi 2000-ben lezajlott osztrák választások EU-visszhangját.

Történelem a politikai arénában

Egy gipszből készült és a budapesti Hazatérés Templomában felállított Horthy-szobor helyett november eleje óta egy bronzmásvolat „díszíti” a feljáratot. Hegedüs Lóránt, a templom református plébánosa avatta fel. A Jobbik ünnepélyes keretben adott hozzá. Sárga csillagos ellentüntetést tiltakoztak. Politikai balhé lett a dologból.

Hogy miért? Mint sokszor, a kívülről jövő vélemény sokkal találóbb, mint a magyarországi. Nagy András a Felvidéki „Új Szó”-ban így vázolja fel a „történelmi festményt”: „A baloldal és a liberálisok egyértelműen negatív politikai személyiségként ítélik meg Horthyt, a szelűsőbb a 20. század legnagyobb magyar politikusát látja benne, a jobboldal pedig a mai napig képtelen egyértelmű álláspontot kialakítani vele kapcsolatban. A kormányzó 1993-as újrateremtésén az akkori jobboldali kormány képviselői, magánemberként vettek részt, azaz fontosnak tartották, hogy jelen legyenek, de hivatalos formában ezt nem merték vállalni.” „Ugyanez” – írja Nagy András tovább – „érvényes a jelenlegi Fidesz-kormányra: bár provokációnak nevezte a Jobbik szoborállítást, Horthyról nem kívánt nyilatkozni. Inkább attól féltette Magyarországot, hogy a szoboravatás hírére a nemzetközi baloldali sajtó hogyan fog reagálni, ismét antisemitának tüntetve fel az országot.”

A mai Magyarországon már-már mindennapi megnyilvánulás a mind kevésbé burkolt antiszemita. Ezért nem is meglepő, ha Megyeri Dávid a „Magyar Nemzet” oldalain egy ilyen „antiszemita ízi” szövegről értekezett, melyet Lukács Zoltán MSZP-s országgyűlési képviselő írt válaszul egy korábbi SZDSZ-es politikus Facebook-bejegyzésére: „Tolvaj libsik, ne csalózzanak (...), inkább hozzák vissza az időkeréken meg a kakaóbiztos számítógépen elsírbolt lövét.” Megyeri a „Lopakodó balrasszizmus” cím alatt meg is magyarázza: „Évekkel ezelőtt mindenkit hisztérikusan ledorongoltak, leszeltségessétek, aki ama botrányos kakaóbiztos számítógép-beszerezéseken és a méregdrága, ám hasznavehetetlen városligeti időkeréken bármi kivétneivalót merészelt találni. A polgári oldalon mégsem sülyedt odáig senki, hogy hasonló ordenárré kirohánásokat rendezzen.”

A folytatás nem túl érdekes, csak azt akarja bizonyítani, hogy nem a polgári oldal antiszemita, hanem a bal. Ne kelljen már a baloldalt idézni: Természetesen az ellenkezőjét állítja. A bonyodalom ott kezdődik, hogy mindkét oldal – a szélekről, mint például a nyíltan neonáci Magyar Hajnalról nem is beszélve – a maga igazát harsogja.

Talán a következő években jobb alapja lesz a vitáknak. Az Orbán-kormány nemrég bejelentette, hogy „Veritas” néven az újkori magyar történelem tanulmányozására szakosodott tudományos műhelyt alapít. Ennek feladata „a nemzeti összetartozás eszméjének erősítése, a magyar történelmi örökség megőrzése és a magyar történelmi örökség megőrzése”. Aki most megkönnyebbül, várjon még egy pillana-

Diktatórikus allűröket vetnek Orbán szemére, mert átalakítja a külföldi kiadóktól és eladósodott állami leadóktól uralt magyar médiát. Mi teszi még gyanúsá a magyar kormányfőt? Valószínűleg az is, hogy támogatja a magyarságtudat továbbélését az országa határain túl rekedt 3,5 millió magyarban. Úgy véli nem az országhatárok elmozdításával, hanem a magyar kultúra és a szellem megőrzésével kell fejleszteni az összetartozást.

Felróják, hogy az alkotmányban a család helye zödi a hangsúly és azt is, hogy népszavazás nélkül lépett hatályban. Az Amerikai Egyesült Államok és Németország is így léptette életbe alkotmányát. Arról már talán szólni sem érdemes, hogy bár mindkettő az EU tagja, sem az Egyesült Királyságnak, sem Svédországnak nincs alkotmánybírója. Ausztriában pedig többször előfordult, hogy az SPÖ-ÖVP-törvények éppen hatályon kívül helyezték az intézmény működését.

Orbán Viktor sértegetése tovább fog folytatódni, mert az autópálya jelentősen fejlődik Magyarországon. Az Audi, Győrben kiépítette a világ legnagyobb autómotorgyárát. A Mercedes, Kecskeméten megkezdte a B-osztályának és a Coupé CLA gyártását. Szentgotthárdon 2014-től 300 ezerről 600 ezerre emelik az Opel-motorok előállítását. Ismét növekszik a magyar ipar termelése, második éve 3% alá csökken a maastrichti irányelvek szerint az államháztartás hiánya. Ez természetesen nem felel meg az egyre romló államháztartással rendelkező déli országoknak és azok támogatóinak sem.

Nem csak a 168 Óra látja úgy, hogy „a torzításmentesség igénye a szakma nyílt arculcsapása”. Sok történész már most előre látja, milyen történelemfelfogás fog uralkodni a magát igazságnak nevező intézetben.

Persze, hogy nem mindenki fogja igazságként elfogadni az onnan jövő véleményeket, értelmezéseket – de legalább lesz egy alap, melyen a történészek el tudnak vitatkozni a valós igazságról. Mert erről van szó: eddig Magyarországon nem nagyon lehet vitázni nemhogy az 1945. utáni dolgokról, de a két világháború közti időszakról sem.

Ami eleve még nem lenne nyugtalanító. Ausztriában is elterjedt szokás, hogy úgy látja valaki a történelmet, ahonnan nézi – balról, jobbról, középről. És itt sem lehet állítani, hogy alaposan fel van dolgozva a múlt. De egyben azért gyökeresen különbözik a helyzet a magyarországitól: osztrákok le tudnak ülni egymással, hogy megvitassanak egy történelmi időszakot.

Horthy „egy közepes, erkölcsileg igazán alantat, lelkiismeretre és büntudatra képtelen alak, aki sem lovas szobrot, sem semmilyen elismerést nem érdemel”, mint a messze baloldalon álló Heller Ágnes filozófus mondta nemrég Szombathelyen? Vagy inkább azt kellene kiemelni, amit például Czákó Gábor állít, hogy „Bethlen István személyében megtalálta azt a politikust, aki képes volt talpra állítani az országot tíz év alatt”. Czákó tényként még valamit leírt Horthyról: „A Nürnbergi törvényszék nem emelt ellene vádat, ellentétben a tengelyhatalmak vezetőivel, akiknek többségét kivégezték. Még Sztálin sem szólt ellene.” Ez elég lenne ahhoz, hogy a magyarok ünnepejék? Czákó még rátesz egy lapáttal: „Sőt, az üldözöttek se-rege is mérlegelte a lehetőségeket, és úgy döntött, hogy adott körülmények között ők sem érhetek volna el jobb eredményt. Horthy Miklós és családja később Portugáliába költözött, ahol egy Magyarországról menekült zsidók pénzelték alapítvány támogatásából élt haláláig, 1957-ig.”

Ismeri-e az ilyen részleteket vagy sem – Kővér László, az Országgyűlés elnöke így fogalmazta meg bizonytalanságát: „Van aki azt látja, hogy félig van a pohár, mások azt, hogy félig üres... Azt el kell mondani, hogy mint háborús bűnös, nem volt eljárás ellene.” Orbán Viktor régi fideszes harcostársa a szoborállítással összefüggésben csak annyit mondott: nem boldog.

Veletlenül teljesen egyoldalúan Horthy-párti a Magyarok Világszövetségének elnöksége. Patrubby Miklós elnök a kormányzó „a XX. századi Magyarország legnagyobb államférfijának” tartja, „semmiképp nem említhető egy lapon Kádár Jánossal”.

Ezt aztán tényleg nem akarja senki. Mert Horthy és Kádár két teljesen különálló lapra tartozik. Csak a lapokat kell megzöngöltetni. És jobb lenne, ha történészek fogalmazták a szövegeket. Akkor majd oda lehet tenni a XX. századot, ahova tartozik: A történelemben. De nem arra a szemétdombra, ahol a mai politika kakasviadalai zajlanak.

MARTOS PÉTER

Szabadságharcaink közkatonái

Vándorkiállítás indult útjára Hódmezővásárhelyről a Kárpát-medence magyarlakta városaiba október 6-án, az aradi vértanúk napján.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján, 1902-ben egy kolozsvári arisztokrata házaspár felhívással fordult az akkor még széles e haza képi mestereihez: készítsenek felvételeket az 1848/49-es szabadságharc egykori, környezetükben élő közkatonáiról.

A felkérésnek egy hódmezővásárhelyi illetőségű, akkor harminchárom esztendőes zsidó származású törekeny csontú fotográfus, Plohn József tett először eleget. A helyi újságban meghirdette, hogy az egykori köztársaság legjobb ruháit magukra öltve jelenjenek meg képi műintézetben, hogy ott szembenézhesenek a halhatatlansággal. S jöttek a megszólítottak, több mint százharmincan, többen közülük egyetlen fontos gúnyában, mégis fényes tekintettel. A maga is kopott kabátú Plohn József a cselekvő hazaszeretet útjára lépve az ellenszolgáltatás reménye és igénye nélkül, megörökítette földjéit, a széles határu Hódmezővásárhely negyvennyolcasait. Közülük néhányan ott lehettek a pákozdi győztes csatamezőn, végső erőtalálékaikat mozgósítva gyalogolhattak a Vág mentén a hazáért a téli hadjáratban, ott verekedtek a dicsőséges tavaszi hadjárat során, aztán Erdélyben. Hallhaták Bem szavát: *ha elvesz híd, elvesz Erdély!* És igen, ott állhattak feszes vigyázban a világsíkon is. Legyőzve, de térdre nem kényszerültek. Ünnepi idők hétköznapi hőseinek.

Tudjuk, hogy Magyarország népének történelmi tudata féltve őrizi az 1848–49-es forradalom eseményeit, és emlékeztetőben él az a szomorú szerep is, amelyet sorsának alakulásában az akkori cári Oroszország játszott. – Borisz Jelcin orosz államelnök mondta ezeket a szavakat a magyar Parlamentben 1992. november 11-én. Majd így folytatta: *Alig több, mint száz évvel később valami hasonló történt. 1956 tragédiájáról beszéltek, amely a szovjet rendszer lemoshatatlan szégyenfoltja marad örökre.*

1848 és 1956 páros csillagok a magyarok égboltján, valóban.

Mohács óta nemzetünk legjobbjai szakadatlan harcot vívnak e nép szabadságáért, s e folyamatos küz-

delem láncolatában 1848 és 1956 a két legmagasabb hegycsúcs. XX. századi forradalmunk és szabadságharcunk utcai harcosai, önkéntes élelem- és fegyverszállítói, rendfenntartói, tüntetői, forradalmi- és munkástanácsainak választott tisztségviselői közül közel háromszáz az akasztófán bűnhődtek tetteikért, hazafias cselekedeteikért, ezrek börtönbe, százazrek emigrációba kényszerültek. Egy emberöltőnél is több időnek kellett elteltie ahhoz, hogy az *ellenforradalmár bűnözőkből* hazájukért harcoló forradalmárokká igazuljanak.

Már a rendszerváltoztatás után, a forradalom ötvenedik évfordulóján egy ugyancsak hódmezővásárhelyi képi mester, Dömötör Mihály kereste föl szülőföldje hétköznapi hőseit, hogy Plohn József példáját követve őket is szembeültesse a halhatatlansággal. S a Dömötör Mihály masinájával szembeülők ugyanazzal a büszke öntudattal néznek szembe velünk, mint amilyen Plohn József negyvennyolcasai. Pedig ők is alaposan megszenvedték egykori hősi tettük következményeit. Börtönből szabadulva nem, vagy csak a dölyfös hatalmat megtévesztő kerülő úton végezheték be iskolai tanulmányaikat, magasabb hivatalba egykori vétkük miatt nem kerülhettek, el kellett viselniük, hogy a náluk sokszor lényegesen kisebb talentumú, de a hősi időkben gyáván félrehúzódozó, s ezért lényegesen magasabb társadalmi polcra kerülő kortársaik nap mint nap kioktassák őket, hogy gyermekeik az *ellenforradalmi* tetteik miatt magasabb iskolákba ne kerülhessenek.

Társadalmi igazságszolgáltatás is ez a vándorkiállítás, vélhetnénk magabizóan a kiállítás arcképeit nézgetve, ha nem tudnánk, hogy a társadalom sohasem szolgáltat igazságot. A szerencsésebbek jutalma a túlélés, de a késői kiütetések rendszerint kopott kabátokra kerülnek.

A szabadságunkért harcoltak vándorkiállítás Hódmezővásárhely után Szabadkán látható. A Magyar Házban nyílt tárlatot Csóti György országgyűlési képviselő, rendszerváltó politikus, Antall József egyik közeli munkatársa, egykori zágrábi magyar nagykövet nyitotta meg november 5-én nagy érdeklődés mellett.

KOZMA HUBA

Mozart

TARTALMAS ÉS TANULSÁGOS

20 éves a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége (BUOD)

Nagyon tarka képet mutatott a közgyűlésen megjelent szervezetek küldöttsége: sokszínű összetétel, ugyanolyan érdeklődés a helyi adottságok szerint. Külön-külön lehet bármelyik akár szép virág, ellenben így egyhelyütt, csokorba kötve keltették azt a benyomást, mennyire sikerül mégis egybehangolni és országos szintre emelni a szerzteagazó érdekeket. Minden egyesület egy-egy kis világ, amit az elnökség fog össze és tart meg egységben, élén Dr. Klement Kornéllal, aki nélkül talán hiányozna az egyetemes magyarság szintjére emelkedett országos szervezethez. Két évtized kezdeteihez, az induláshoz és felemelkedéshez szervesen hozzátartozik id. Klement Kornél személye. Aki végigélte a gazdag és odafigyelést igénylő beszámolókat, meggyőződhetett róla, hol, miben rejlik a szóránymagyarság ereje. (Szerk.)

2013. november 9., Stuttgart. Magyar Kulturális Intézet. A BUOD 12. közgyűlésére érkeznek a tagszervezetek, egyesületek képviselői. Bálint, a legifjabb Klement, a családi hagyományok lelkes, tehetséges folytatója ügyesen végzi a regisztráció feladatát.

Régi ismerősök üdvözlök egymást. Többen, akik eddig csak telefonon, e-mailben érintkeztek, szerveztek közös rendezvényeket, végre személyesen is megismerkedhetnek egymással.

Dr. Klement Kornél, a BUOD elnöke és alapítótársa összefoglalójával – az elmúlt 20 év legfontosabb eseményeire emlékezve – kezdődik a közgyűlés.

1993. szeptember 25. Frankfurt, alakuló közgyűlés: Hamburg, Hannover, Köln, Frankfurt, München, Stuttgart, Ulm, Aachen városok magyar szervezetei összefogtak és megalapították a Németországi Magyar Szervezetek Szövetségét. Az elmúlt 20 év BUOD tisztségviselőinek nevei hangzanak el, fémjelzik a BUOD elért eredményeit, sikereit...

Régi felvételek – BUOD-taggyűlések Langenben, Ulmban.

2006. október 26., Frankfurt, Paulskirche – megemlékezés az 1956-os forradalom- és szabadságharc 50. évfordulóján. Helmut Kohl, Sólyom László, Pozsgay Imre képei az ünnepségről.

2008., dél-tiroli tanulmányút. Látogatás az Európa Parlamentben.

2012., Düsseldorf, Kisebbségi Konferencia a BUOD szervezésében. Európa számos országából érkeztek képviselők. Beszámoltak a már elért eredményeiről, nehézségeikről, céljaikról. Jól működhet az együttélés az anyaország és kisebbségi állampolgárai között, pl. Dél-Tirol esetében; hogyan válhat az anyaország javára is a kisebbség autonómiája; sok érdekes kérdés és felelet. A BUOD kapcsolatteremtése Németország határain túl is – az egyesült Európa szellemében.

A Körösi Csoma Sándor Program sikere, melynek folytatását egyöntetűen üdvözlötték a résztvevők. Elemzés, egyeztetés: Magyarország a német sajtó és a közvélemény tükrében. A BUOD felemelte hangját a német sajtó egyoldalú tájékoztatásai ellen. Több levélben fejezte ki tiltakozását, melyek eljutottak az Euró-

pa Parlament képviselőihez és a Bundestaghoz, ahol a levelek felolvasásra és megválaszolásra kerültek.

Közreműködés és részvétel a NYEOMSZSZ közgyűlésén és egyéb megmozdulásain.

A sajtómegfigyelés feladatát Harsay György (München) egyezteteti, ő erről beszámolókat tart. A BUOD közszózatot mond végzett munkájáért, melynek folytatását szintén megszavazza a közgyűlés.

A tagszervezetek képviselőin kívül politikai vendégek is jelen vannak és felszólalásaikkal gazdagították a közgyűlés programját.

Dr. Rétváry Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium államtitkára; Dr. Veress László, Kabinetelnök, az Országgyűlés Elnöki Titkárságának vezetője; Potápi Árpád János, az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnöke; Szürös Mátyás, a Münchener Főkonzulátus munkatársa; Gál Kinga, EP képviselő (videóüzenetben); Barnay Tamás, az MTVA munkatársa; Dr. Deák Ernő, a NYEOMSZSZ elnöke és az Ausztriai Magyar Szervezetek Központi Szövetségének elnöke.

A taggyűlés második napján a taggyűlés megköszöni az eddigi vezetőség munkáját és megválasztja az új vezetőséget. Dr. Klement Kornél elnök (Frankfurt), Szilágyi Szabolcs elnökhelyettes (Hannover), Baczur Magdolna (Ulm), Dr. Barcsay Ákos (Mainz) és Jablonkay Péter (Stuttgart) mellé három új vezetőségi tag kerül: Dr. Barabás György (Hagen), Friedrich Ireghy Annamária (Hamburg) és Tamás Péter (Stuttgart).

Következett a tevékenységi területek felosztása. A BUOD-levelezőlista moderálása, internet, további feladatok a modern médiumokban (Facebook, Twitter stb.) történő megjelenítésre. Baczur Magdolna pénztári beszámolója.

Taggyűlések bemutatkozása. Jelenleg az újonnan belépett két egyesülettel 28 tagszervezetet foglal magába a BUOD.

A BUOD társszervezőként támogatja a tagszervezeteket előadások, rendezvények megvalósításában. Külön hangsúlyt kap a gyermekfoglalkozások és az oktatás.

A BUOD levelezőlistája lehetőséget nyújt mind programok ismertetésére, mind aktuális kérdések megvitatására.

Szilágyi Szabolcs alelnök gondozásában harmadik éve jelenik meg a BUOD-naptár; a 2014. év témája: magyar feltalálók. Büszkén ajándékozhatjuk német ismerőseinknek a két nyelven nyomtatott kalendáriumot.

A BUOD további feladatai – alkalmazkodva a megváltozott körülményekhez – a nagy számban érkező magyar munkavállalók segítése, mely új kihívást jelent, de új perspektívákat is nyújt.

A BUOD honlapja: www.BUOD.de

FRIEDRICH IREGHY ANNAMÁRIA,
Hamburgi Magyarok Egyesületének elnöke

Bakos István hetvenéves

Szerencsés esetben az ember a maga életkorát egészséges fatalizmussal, azaz élete természetes velejárójaként fogja fel és fogadja el. Amikor a hozzá közel állók születésnapja közeledik, némi meghökkenéssel észreveszi az idő múlását. Már Bakos Pista is hetvenéves! Nem mondom, hogy meglepő számomra, mégis valamiként meghökkenő, hogy akit mindig fiatalnak tekintett az ember, most ő róla is bezonyosodik, hogy öregszik, hogy nincs kivétel. Azután az is olyan mint egy új felismerés, hogy immár 50 éve ismerjük egymást. Akárhogy vesszük, azért ez mégiscsak egy fél évszázad kerekén.

Bakos Pistával 1964-ben találkoztunk először az egyetemen. Elsőévesek voltunk akkor, csoporttársak. Pista a szentlőrinci mezőgazdasági középiskolából jött a pesti belváros "elit" egyetemének a bölcsészkarára. Nem volt könnyű helyzete a jórészt pesti hallgatótársak között, akik a bölcsészetre biztosan jobban felkészítő pesti gimnáziumokból érkeztek. Közülük többen már otthonról hozták magukkal értelmiségi környezetből a humán műveltség legfontosabb elemeit: olvasottságot, általános tájékozottságot, idegen nyelv vagy nyelvelvői tudását.

Pista ezzel szemben a falu, a magyar paraszttársadalom, a mezőgazdasági iskola tudás- és tapasztalati anyagát szívta magába. Ez nagy előny az életismeretben, az ország- és népismeretben, de hátrány ott és akkor, ahol és amikor a tudás, a műveltség netovábbja Lukács György végeláthatatlan szövegeinek ismerete és citálása, esetleg egyenesen a német eredetiből. Irodalmi olvasottsága, műveltsége is egészen más szellemi tájékról eredt: a népi írók műveiből, verseiből, regényeiből és a szociográfiai irodalomból.

Ebből az alaphelyzetből indulva kellett Bakos Istvánnak bölcsészként érvényesülni nemcsak vizsgákon, de szemináriumi vitákon edződve, gyakran szenvedve. Ahhoz, hogy mindezt győzze feldolgozni, hátrányait bölcsész társaival szemben pedig ledolgozni, segítette saját alkata elsősorban küzdőképessége, rendíthetetlen tenni akarása és egy akkor is nagyszerű és nagy hagyományú intézmény az Eötvös Kollégium. Segítették társak, barátok is, mert becsülték a benne mindig megnyilvánuló tehetséget, akaraterőt, szervező készséget és éppen öt választották egy időre az Eötvös Kollégium titkárnak. Maga ez a szerep, ez a feladat is újabb erőt adott a továbbiakhoz és kellő önbizalmat. Támogatták tanárai is, akik egyúttal barátai is lettek, közülük csak kettőt Czine Mihályt és Kiss Ferencet említtem nevé szerint.

Bakos Pista életének alighanem ezek a kollégista évek, tanulmányok és barátságok nyújtottak újabb, kikezdetlenül alapozást a későbbi közéleti szerepek és feladatok vállalásához és újabb erkölcsi késztetéseket a fáradhatatlan szervező munkához.

Ebből pedig részesült, részt vállalt bőséggel egész életútján. A Kádár-rendszer sima, egyenes utat nemigen kínált senkinek, aki legjobb meggyőződése szerinti ügyekben buzgólkodott a közéletben. Majd a rendszerváltás története sem. A küzdelmek során ő is részesült sikerekben, de kudarcokban és csalódásokban is bőséggel. Gondolok mindenekelőtt a Magyar Demokrata Fórum sorsára vagy az öt személyében közvetlenül érintő Magyarok Világszövetségére, ahol Bakos Pista főtítkári munkássága előbb szép sikereket hozott az intézménynek, majd annál nagyobb, máig ható csalódást neki személy szerint is.

Ami sikereken és kudarcokon túl, feladat maradt bőven. Mondhatnánk: nemcsak a téma, a tennivaló is az utcán hever, csak le kell hajolni érte. És Pista a hetvenhez közeledve is mindig lehajolt a tennivalóért, ha fájó derékkal is, magát a legkevésbé sem kímélve. Azt is döntő mértékben önmagának köszönheti, hogy egy valamiben nem kellett kudarcot elszenvednie: a Bethlen Gábor Alapítványban, mely évtizedekkel korábban éppen az ő javaslatára jött létre, ha nagyon keservesen, ha éveik tartó akadályoztatások után is, még a Kádár-rendszer utolsó éveiben. Nélküle nemcsak az Alapítvány létrejött, de fennmaradása és mindmáig eredményes működése is alighanem lehetetlen volna. Amint éppen ebben az esztendőben a kolozsvári kéttornyú református templom kertjében Bethlen Gábor egész alakos szobrának a felállítása és ünnepélyes felavatásának sikere is elsősorban a novemberben hetvenéves Bakos István szervező munkáját dicséri. Talán még másik álma is teljesülhet egyszer: Gróf Teleki Pál szobrának a felállítása Budapesten.

Legyen így, és éltesse Isten sokáig erőben, egészségben és multhatatlan cselekvő szenvedélyében Bakos István barátunkat!

BÍRÓ ZOLTÁN

BAKOS PISTA körül mindig vibrál a levegő: egyfajta izgalomról árukkodó egyénisége odaadó lelkesedéstől lobog. Nem parancsolgató típus, hanem a hiányosságok észlelésekor inkább maga végzi el azt, ami lényegében másokra hárulna, csak hogy elvégeztessék a vállalt munka. Nem dicsekvő, kérkedő, de szelíd alázattal cselekvő személyiség. Tudja, mit miért kell tenni. Számára egy a fontos: elvhűség, a magyarság rendíthetetlen szolgálata, még akkor is, amikor nemcsak cserben hagyják, de még ellene is törnek. Mindig azt nézi, hol, miben tud segíteni, ellenszolgáltatás nélkül. Nem túlzás öt olyan példaképnek nevezni, akiben összhangban van a szó és a tett. Tudja, mert érti: mi a barátság.

Bécsi Napló szerkesztősége

Egy jellegzetes emigrációs életút

Emlékezés Udvardy Tiborra

Zrinyi Miklós költő jelmondatával ellentétben „Sors bona, nihil aliud...”, meglehetősen rögzös életpályát futott be az éppen 100 éve született és 10 éve elhunyt vitéz dr. Udvardy Tibor hadtörténész, könyvkiadó, az amerikai Nemzeti Gárda tábornoka.

Magyar nyelvű gyászjelentése összefoglalja az amerikai magyar emigráció jeles és ismert képviselőjének életét. Innen idézünk:

„Budapest 1913. augusztus 16-án született. 1940. április 21-én szerzett Péccett az Erzsébet Tudományegyetemen államtudományi doktorátust, Észak-Erdély visszacsatolása után a Szilágy vármegyei Krasznán, mint szolgabíró, következő években pedig Délvidéken minisztériumi alkalmazott, s közben hadapród őrmesterként részt vett a II. világháborúban, majd hadi tudósító, 1945. után pedig Münchenben a Ludwig-Maximilians Egyetemen a politikai tudományok tanára lett. 1948-ban a Ford Foundation vitte az Amerikai Egyesült Államokba, ahol a Collegeville-i egyetem (St. John) könyvtárának vezetésével bízták meg. Saját szerkesztésében és költségén kiadja a *True Hungary* c. képes magyar történelmi folyóiratot és ettől kezdve jegyzi el életét könyv-, bélyeg- és éremgyűjtéssel, az amerikai magyarság rendíthetetlen szolgálatával. Mindeközben felfigyelt Kováts Mihály történelmi szerepére, elhatározta, hogy az amerikai magyarság két-teszt identitását a Kováts mítoszra építi fel. Alapítója lett a Kováts Történelmi Társaságnak. Fő szervezője volt 1979-ben a bicentenáriumi amerikai ünnepek keretében Charleston-ban a nagyszabású Kováts-ceremóniának. Munkája elismeréseként Ronald Reagan elnöktől megkapta a *Becsületrendet* (Medalion of Merit), de kitüntette VI. Pál pápa is. Hosszú évtizedeken keresztül tagja volt az Amerikai Numizmatikai Társaságnak. 1991-ben részt vett Esztergomban Mindszenty József bíboros újratemetésén. Szociális érzékenységére jellemző volt, hogy folyamatosan nagyobb adományokat juttatott el az erdélyi magyarság képviselőihez, több magyarországi kórházat létfontosságú műszerekkel látott el. Karcag városa *Pro-Urbe* díjját, a magyar Honvédelmi Miniszter 2002. október 23-án a magyarság *„Honvédelemért”* kitüntető címet adományozta részére.”

Udvardy Tibor élete első két évtizedét Hajdúbüször-ményben töltötte, ott járt elemi iskolába, majd ugyanott a Református Főgimnáziumban 1931-ben érettségi vizsgát tett. A következő évben 1932-ig tényleges katonai szolgálatot teljesített, majd több éven keresztül mint tengerész-kadét a Magyar Királyi Tengerhajózási Társaság TURUL nevű személyes tengerhajóján szolgált és szerezte meg navigációs ismereteit. Közben beutazta Indiától Angliáig szinte az egész világot. Tengerészeti karrierjének a japán–kínai háború vetett véget, amelynek következtében hajó nélkül jött haza. Hazatérte után iratkozott be Miskolcon az Evangélikus Jogakadémiára.

1948-ban települt át az Amerikai Egyesült Államokba, ahol először Collegeville-ben, a St. John's Univ. segédkönyvtárosa lett, majd megbízták nemcsak a könyvtár vezetésével, hanem az államokban működő többi nagy könyvtár magyar nyelvű anyagának felülvizsgálatával is, melyeket éveken át lelkiismeretesen végzett. New York-ban magyar könyvtárelőadó szolgálatot alapított és jelentetett meg magyar, illetve két nyelvű folyóiratokat és könyveket. Kiadója lett a *Magyarok őstörténete* c. sorozatnak, alapítója az *Udvardy T. Library* kiadónak. Ekkor került szinte minden jelesebb amerikai emigrációs íróval kapcsolatba, Máraitól Claire Kenneth-ig. (Utóbbinak több könyvét több kiadásban is megjelentette.) Kiadta saját szerkesztésében és költségén a *True Hungary* c. képes magyar történelmi folyóiratot angol nyelven.

Közben mint hadtörténész különböző rendfokozatokon át elérte az ezredesi rangot, majd New Jersey – Firt Militia – regimentjének parancsnoka lett. Ezt követően a lovasságnál szolgált, a Duke de Lauzon Legio huszárságának parancsnoka volt, s Delaware kormányzója jóvoltából lett egyszülögetes tábornok, 1980-ban pedig dandártábornok, tudomásunk szerint az egyetlen magyar származású az amerikai emigráció életében. Az általunk is már idézett gyászjelentésben tévesen szerepel az, hogy a Kováts Mihály Történelmi Társaság alapítója, hiszen a Kováts Mihály emlékező társaságot (Mihály Kováts Historical Society) a magyarok még Washington születése bicentenáriuma, 1932-ben alapították.

1974. óta töltött be elnöki tisztet a Kováts Mihály Történelmi Társaságban. Elnöki működése alatt különösen szorgalmazta a Kováts Mihályról szóló kiadványok, emlékbélyeg, bronz-, ezüst- és aranyérem, képeslapok és egyéb publikációk kiadását. Még elnökké választásának évében az Amerikai Magyar Szövetség egyhangúan őt bízta meg az 1979-es bicentenáriumi ünnepség szervezésének vezetésével. Az előkészítő munkák során 9 emléktáblát avattak fel az Amerikai Egyesült Államok különböző városaiban, mely táblák Kováts Mihályra és a légióknak állítanak emléket. A tábornok elévülhetetlen érdemeit szerzett Kováts Mihály életének és a magyar huszárság hagyományai-

nak kutatásában és helyreállításában. Számos új forrásanyag felhasználásával gyarapította a huszárezredesről szóló ismereteinket.

Ilyen előzmények ismeretében már jobban érthető a bicentenáriumi Kováts ünnepek jelentősége, mely ünnepségsorozaton dr. Udvardy nem csak összefogta az amerikai magyarságot, hanem meghívta a földtől többi kontinenséről is az emigrációban élő magyarokat és ott több ezer résztvevő közül képviseltette magát minden jelentősebb magyar egyesület a világ szinten minden szegletéből Ausztriától Argentínáig. A szervező az ünnepség fővédnökének gróf *Wass Albert* neves, Erdélyből elszármazott írói kérte fel.

Talán ez az ünnepség is hozzájárult ahhoz, hogy Udvardy tábornok, aki az Amerikai Egyesült Államokban a republikánus párt elkötelezett híve volt, bekezdte az Elnöki Tanácsadó Testületbe és érdeméért megkapta a *„Medal of Merit”* aranyéremet Ronald Reagan elnöktől, mely az egyik legrangosabb polgári kitüntetés az USA-ban. Tagja volt annak a bíráló bizottságnak is, amely évente 86 személy részére ítélte oda a *„Medal of Honor”* kitüntetést. Javaslatával, véleményével hozzájárult ahhoz, hogy a magyarság érdekeit képviselő, magyar származású amerikai polgárok is részesüljenek a magas kitüntetésben. Két alkalommal e kitüntetést 3-3 jeles magyar személyiség kapta meg.

Udvardy 1989-ben jött először haza az Óhazába, majd 1991-ben Karcag város megkeresésére érkezett Kováts Mihály szülővárosába, hogy szorgalmazza a Kováts Mihály Egyesület megalapítását, felajánlja tapasztalatait és tudását.

Lassan megfogalmazódott benne a gondolat, hogy a magyarsághoz szorosban tapadó tárgyak csak akkor lesznek biztonságban, ha azokat valamilyen múzeumnak adományozza. Ezért örömmel vette, hogy a Hadtörténelmi Múzeum akkori főigazgatója, dr. Szakály Sándor, kész volt gyűjteményének egy részét Magyarországra hozatni és ezzel egyben a Történelmi Társaság pártatlan irattárát és értékes hagyatékát megmenteni. Az adományozó levelet 2000. november elején fogalmazta meg, melyben többek közt kijelentette, hogy az adományozás feltételként szabta, hogy az általa gyűjtött anyagot önálló egységként helyezték el és kezeljék, mind a Hadtörténelmi Levéltárban, mind a Könyvtárban és Múzeumban és azt tegyék publikussá a nagyközönség előtt.

A Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Intézet és Múzeum munkatársai 2001. november 22–29. között Trentonban tartózkodtak, ahol is a tábornoknak 30.000 kötetnyi könyvtárból kiválogattak 700 értékesebb angol és magyar nyelvű hungarikát és hadtörténelmi vonatkozású könyvet, 50 db, részben XVIII. századi magyar hadtörténelmi tárgyú metszetet és nyomtatot, az adományozó 50 db külföldi kitüntetését, kitűzőjét és szalagját, az adományozó által megszerzett Kováts Mihály Történelmi Társaság 20 folyómeternyi ömlesztett és rendezetlen irattári anyagából a legértékesebb 6 doboznyt, Szilágyi Dezső honvédszár 2 doboznyt és egyenruháját, valamint 12 db Kováts Mihályt és Szent Lászlót ábrázoló emlékérmét.

Mint ismert hadtörténész az *Encyclopaedia Hungarica szerkesztőbizottsága* és a *Magyarságtudat Lexikon Alapítvány* még 1996-ban is felkérte cikkíróként. A Honvédelmi Miniszter 2002. október 23-án a magyarság *„Honvédelemért”* kitüntető cím első osztályát adományozta részére, a kitüntetést már otthonában tudta csak átvenni. 2003. június 11. napján – Trentonban – megtért Urához.

UDVARHELYI OLIVÉR (Veszprém)

Az ORF magyar adásai

Adj Isten magyarok TV-adás kéthavonta van, mindig a pártatlan hónapokban, a második vasárnap, az ORF 2-esen 13:05 órakor.

A következő, egyben az év utolsó adása november 10-én lesz, utána majd január 12-én.

Következő Adj Isten magyarok TV-adás: november 10.

<http://volksgruppen.orf.at/magyarok/stories/televizio/>

Rádió Magazin minden vasárnap este van, félórás, 19:30 órakor.

Kultúra műsor minden hétfőn este van, 20:30 órakor.

Magyar hírek naponta vannak, 18:55 órakor, ezt az új honlapunknak köszönhetően, röviddel a rádiós hírek után már a honlapon is meg lehet hallgatni. (Jobb felső sarokban – Stream)

<http://volksgruppen.orf.at/magyarok/>

Következő rádiomagazinok:

<http://volksgruppen.orf.at/magyarok/stories/radio/>

A soron következő adásokat mindig meg lehet a honlapon találni.

Rádiófrekvenciák: A Radio Burgenland Észak-és Közép-Burgenlandban a 96,2-es és a 93,5-es, Dél-Burgenlandban 94,9-es, Bécsben és környékén a 94,7-es frekvencián fogható.

CSILLAGJÓ SOK

Tőkés László nevével és személyével kapcsolatosan ajánlatos a hőrosz, hős fogalmának tisztázása. Eltekintve a görög mitológia félisteni besorolásától tudni kell, hogy bizonyos rendkívüli helyzetekben viselkedhet valaki hősiessé, vagy éppenséggel hőssé válik, ha akár életével fizet valamilyen cselekedetért, kiállásáért.

A rendszerváltozások körül két személy, Duray Miklós és Tőkés László emelkedik messze az átlag fölé bátorságuk, kiállásuk miatt. 1989. június 16-ára gondolva hasonlóan lehet vélekedni Orbán Viktorról. A vitathatatlanul megérdemelt elismerés viszont kegyetlenül kapcsolódik a sajtósághoz, amelyből adódóan valakik hősné lehet tekinteni. A később megváltozott körülmények és a további változások folyamán már nem okvetlen nevezhető hősné valaki, legfeljebb abban az értelemben, ahogyan a sportélet nagyságai, a bajnokok álltak valamikor a győzelmi dobogón.

Negyed századdal a nem egészen forradalmi változások után sem vitatható el sem Duray Miklóstól, sem pedig Tőkés Lászlótól, hogy hősök voltak. Duray Miklóst legfeljebb a magyar oldal tisztelte, de annál inkább elutasította a szlovák oldal. Tőkés László, a „temesvári hős” nagysága abban is rejlik, hogy a nemzeti-kisebbségi kategóriákon felülemelkedve általános emberi értékekért szállt síkra, vagyis utólagos elismerést váltott ki mind román, mind pedig magyar oldalról. „Románia Csillaga” lett.

A református püspök csillaga 1989 óta sajtósághoz tartozó pályára tért, ami eleve annyit jelent: nem maradt állócsillag. Természetesen üstökös-ként sem lehet említeni, igaz, az elszaba-

dult nemzeti önérdékek szempontjából kényeszerűen szorult köztes helyzetbe, olyannyira, hogy őt a román oldal végül is inkább megtűri, mintsem változatlanul tiszteli, becsüli. Éppen az adott körülmények folytán nem feleltetett meg az esetleges elvárásoknak. Amennyiben Románia a nyelv és kultúra, származás, egyáltalán a nemzeti identitás viszonylatában minden polgárának egyenlően biztosítaná egyéni és közösségi jogait, egészen másként ragyoghatna az ország csillaga. Nem ez történt: Temesvár után Marosvásárhely következett: az a Sütő András, aki 1989 karácsonyán lelkesen éltette a magyar-román testvériséget, 1990 márciusában félszáz évvel fizetett érte.

Alapvetően mások voltak az elvárások, amiket átmenetileg Tőkés Lászlónak sikerült felülírnia. Becstelenség jár el tehát az a becsületbírság, amelyik 2013-ban utólagosan méltatlannak ítéli a temesvári hőst a legmagasabb román kitüntetés viselésére. Mégsem szabad figyelmen kívül hagyni azt a talán tényként is felfogható vélekedést, hogy Tőkés László végső fokán mégsem politikus alkata. Mára túlságosan belemerült olyan pártpolitikai bonyodalmakba, amik sem neki nem tesznek jót, sem pedig nem válnak okvetlen a romániai magyarok javára.

Sajnos leírható az a kiáltás: jaj a hősöknek, ha túlélik magukat! Az utókor nem mindig hálas, és nem nagyon tud banni a túlélőkkel, s emberi dolog, ha dicső napok hőseit elszűrítik a mindennapok.

Mégis legyünk büszkék rájuk, s bánjunk nagyon csínján a csillagokkal, mert ha lehullnak, nagy sötétség támad Románia egén. *-kő-*

Horvát újságíróé az idej Európá-érem

A magyarok és a horvátok történelme közös, és közös a jövőjük is – fogalmazott Ivo Kujundzic, a horvát állami televízió újságírója az idej Európá-érem átvelekor Budapesten. A Szabadelvű Médiaműhely XXVII. konferenciáját A kulturális identitás megerősítése az Európai Unióban címmel tartották a Croatica-központban horvát és magyar értelmiségiek részvételével.

Horvátország európai uniós csatlakozásának üdvözléseként az idén horvát újságíró vehette át a Szabadelvű Médiaműhely (SZEEM) nemzetközi kitüntetését, az Európá-éremet. A medált – Ligeti Erika alkotását – a XV. alkalommal nyújtották át, ezúttal a budapesti Croatica központban. A díjátadás A kulturális identitás megerősítése az Európai Unióban című konferencia keretében történt. A tanácskozáson – melyen a levezető elnök tisztét Elmer István, az Új Ember című hetilap szerkesztője töltötte be – Ivan Busic, a budapesti Horvát Nagykövetség tanácsosa kifejezte: a két szomszédos állam a jövőben sok kérdésben együttműködhet az uniós testületekben.

A konferencia első előadást Kiss Gy. Csaba egyetemi tanár, a Varsói Egyetem professzora tartotta. Mint elmondta: a kulturális identitás azonos a nemzeti identitással, s ennek hatalmas irodalma van az angolszász világban, ám a megirt tudosi köteteket csak alig fordították le magyarra. Egy nemzet fontos ereje a közös emlékezet – hangsúlyozta.

Auer János, a Médianánc tagja többek közt azt fejtegette, hogy európai identitás, illetve a nemzeti identitások összefüggérendszerre igen bonyolult, mindemellett a nemzeti kultúra fejlesztésében a közszolgálati médiumoknak óriási szerepük van. Horváth Csaba, a Croatica Kht. ügyvezető igazgatója arról számolt be, hogy szervezete a tankönyvkiadásban jelentős tevékenységet folytatott az utóbbi évtizedben s kötetek jó ideje a határon túlról is eljutnak. Géryni Gábor banki tanácsadó, a 2000. évi hánoveri világkiállítás magyar pavilonjának kormánybiztos fölidézte, hogy annak idején az alsó-szászországi expón a magyar pavilon a teljes Kárpát-medencének alkalmat adott a különböző kultúrák bemutatkozására – nagy sikerrel. Gálík Zoltán, a Magyar Külügyi Intézet tudományos főmunkatársa arra mutatott rá, hogy a következő hétéves költségvetésben az Európai Unió büdzséje több pénzt nyújt a nemzeti kultúrák fejlesztésére.

A konferencia keretében nyújtották át az idej Európá-éremet, illetve egy fotóriportert Balassi-emlék-

éremmel tüntettek ki. A SZEEM nemzetközi újságíró-díját ezúttal Ivo Kujundzic zágrábi televíziós újságíró vehette át. Molnár Pál újságíró, a SZEEM egyik alapítója a laudációban elmondta, hogy Kujundzic az utóbbi évtizedekben – részben Magyarországon szerzett tapasztalataival – a közép-európaiságot képviselte, védeve a térségben élő horvát kisebbséget, illetve a Horvátországban élő magyar és más minoritásokat. Az Európá-éremet Deák Ernő, a Bécsi Napló főszerkesztője, Európa-éremes újságíró nyújtotta át a zágrábi kollégának. Kujundzic az érem átvétele után a két szomszédos nép régi és a jövőre nézve is ígéretes barátságáról beszélt bizakodással.

Balassi-emlékérmét vehetett át Földi Imre fotóriporter a SZEEM-konferencián. A képmester az idén februárban művészi színvonalú képen örökítette meg, amikor Jean-Luc Moreau francia műfordító átveszi a Balassi Bálint-emlékkardot Szilágyi Áron olimpiai bajnok kardvívótól a Gellért szállóban. A képet kivettették a konferencia közönségének. A fotósról laudációt kollégája, Branstetter Sándor mondott, felidézve az eltelt évtizedek szakmai sikereit. A Balassi-emlékérmét annak alkotója, Rieger Tibor Szent Márton-díjas szobrászművész nyújtotta át a fotóriporternek.

MOLNÁR PÁL

Határon túliak támogatása

(MTI) Az Országgyűlés 2013. október 14-én 227 szavazattal, 87 nem ellenében és egy tartózkodás mellett elfogadta a határon túli magyarság támogatását koordináló Bethlen Gábor Alap múlt évi működéséről szóló beszámolót. A kormánypárti szavazatokkal elfogadott beszámoló szerint a Bethlen Gábor Alap bevételi előirányzata 13,94 milliárd forint, kiadási előirányzata 11,67 milliárd forint volt, amiből 10,8 milliárd forint támogatási célra, 810 millió forint pedig az alapkezelő működtetésére szolgált. A 2011/12-es tanévre vonatkozóan 248.715-en kaptak oktatási-nevelési támogatást. A nemzeti jelentőségű intézmények egyedei támogatásként 5,5 milliárdhoz jutottak. A magyarországi diákok külföldi magyar területekre utazását és külföldi magyar tanulókat magyarországi látogatását biztosító Határtalanul! program keretében a nyertes pályázatokról megvalósult 370 projektben több mint 14 ezer magyarországi és külföldi diák vett részt.

30 ÉVES A NEMZETISÉGI ÜGYEK MUNKAKÖZÖSSÉGE

2013. november 13-án a Bécsi Magyar Otthonban konferenciával ünnepelte 30 éves fennállását **Dr. Heinz Tichy**, az emberi és kisebbségi jogok terén elismert jogász elnöklele alatt 1983-ban alakult **Wiener Arbeitsgemeinschaft für Volksgruppenfragen – Nemzetiségi Ügyek Bécsi Munkaközössége**. A népcsoportok közötti együttműködést az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége kezdeményezte és szorgalmazta. Ebben jelentős lépésnek bizonyult az 1981 őszén megrendezett kö-

zös szimpozium. Erről s az egyesület első húsz évéről számolt be **Deák Ernő alelnök**, míg a cseh **Richard Basler** az utóbbi tíz év tevékenységét ismertette. A szlovén **Albert F. Reiterer** a nemzetiség, népcsoport, etnikai kisebbség besorolásának az utóbbi harminc év alatti változásairól tartott előadást. **Andreas P. Pittler** író felolvasásában kiemelte Bécs sokszínűségét. A rendezvényen a horvát **Stefan Pauer** bemutatta be az ARGE Nemzetiségi Ügyek Bécsi Munkaközösségének új honlapját is: <http://volksgruppen.org>

MAGYAR KISEBBSÉG ÉS MÉDIA

A többségi környezetben egy kisebbségi közösség csak akkor maradhat fenn, ha a saját nyelvén, a saját kulturális és történelmi hagyományainak megfelelően tájékozódhat az őt érintő legfontosabb problémákról, társadalmi folyamatokról. Ennek megszervezése nem könnyű feladat, hiszen akár az írott, akár az elektronikus média működtetése nem egyszerű: pénzre, szakemberekre, műszaki felszerelésre, terjesztési hálózatra, megfelelő elhelyezésre, és nem utolsósorban közönségre van szükség. Az utóbbi nem okoz nagyobb gondot, amennyiben több százezer közösségről van szó, mint például Erdélyben vagy a Vajdaságban – a problémák igazán ott kezdődnek, amikor csupán tízezer, netán néhány ezres magyarra számíthatnak a lap- vagy a műsorszerkesztők. A kis létszámú, vagy a szórványban szétszórt közösség képtelen magából kitermelni a média fenntartásához szükséges eszközöket. A többségi, netán az állami tömegtájékoztatási eszközök (elsősorban a TV állomások) még a legfejlettebb demokráciákban sem igazán hajlandóak nagyobb teret szentelni a kisebbségi hírszolgáltatásnak, kulturális tartalmaknak. Általában így van ez például Szlovéniában vagy Horvátországban, a heti kínálatban megtalálható egy-két főleg néhány perces, esetleg félórás kisebbségi műsor (a legkevésbé nézett sávban), ez azonban közelről sem elegendő. A mai médiaszokások folyamatos, és az élet szinte minden területére kiterjedő szolgáltatásokat feltételeznek – a nemzeti öntudatra való hivatkozás manapság nem eléggé hatható érv ahhoz, hogy az emberek a hajnali vagy a kora délutáni órákban leüljenek a televíziós képernyők elé, hogy anyanyelvükön

készült riportokat nézzenek meg. A helyzetet csupán rontja a tény, hogy a legnépszerűbb és legbefolyásosabb eszköz a televízió, egyben a legbonyolultabb és a legdrágább is: kis közösségnek szinte esélye sincs, hogy kihasználja a televízió adta lehetőségeket. Az írott sajtó valamivel olcsóbb (bár a nyomdaköltségek miatt ezt könnyen cáfolni lehetne), de lassúbb és a valamikor magas fenylő csillaga lealudóban van – a piacról egymás után tűnnek el a legpatinásabb újságok is. Mégis az írott kiadványokról nem szabad lemondani, hiszen ez a legjobb eszköz az elemző, értékben és fizikumban is maradtató írások közlésére. Ne feledjük, az újság feltehetően és mindig elővehető.

De térjünk vissza egy pár mondat erejéig a televízióra. Az anyaország igyekszik megtenni mindent annak érdekében, hogy megfelelő tájékoztatást, kulturális tartalmakat biztosítson a közszolgálati médiumon keresztül. Enélkül a szolgáltatás nélkül egyértelműen sokkal szegényebbek lennének a határon túli közösségek is. De Budapesten nem tudnak folyamatosan foglalkozni a különböző közösségek, egymástól eltérő lokális és regionális problémáival. Erre egyszerűen nincs sem műszaki, sem anyagi, sem szakmai lehetőség. A különböző határon túli területeken működő tudósítói pontok szorgalmasan látják el mindennapi feladatukat, de ez csak egy piciny része annak, amire egy közösségnek szüksége van.

Mi tehát a megoldás? A válasz a régen használt és már bevált, illetve a modern technológiák ötvözetében keresendő. A rádió viszonylag olcsó, gyors és mindenhol eljuttatható. Néhány

fős csapat már könnyedén elláthat egy egész napos adást is: sok zenével, akár más központosított tartalmakkal, hírekkel, közszolgálati információkkal. A rádió újra a reneszánszát éli, hiszen gond nélkül hallgatható munka, tanulás, vagy akár kocsivezetés közben is. A rádió interneten is élvezhető. Az internet pedig a legalkalmasabb arra, hogy egyesítse a különböző formájú tájékoztatási formákat: a rádiót, a tévét és az írott sajtót. Szintén olcsón működtethető, kevés emberrel és eszközzel. Hátránya, hogy számos határon túli területen, főleg a kisebb településeken, még nincs kiépítve az internetes hálózat, és az idősebb emberek már nehezen tudnak megbárátkozni az új kütyükkel. Számukra viszont (persze a fiatalabbaknak is) ott a rádió!

A gyors és pontos információ ma már a mindennapi lét elengedhetetlen feltétele: nélküle nincs gazdasági fejlődés, nincs hagyományápolás, oktatás, nincs anyanyelv-ápolás, nincs megmaradás. Van viszont asszimiláció! Tehát bármennyire kicsi, vagy szétszórt is legyen egy közösség, a lehetőségekhez mérten jól megszervezett médiára igenis nagy szüksége van.

BODZSONI ISTVÁN

Lelki energia

SZÉKELY MENETELÉS

Több mint százezen a „gáborároni” úton

Folytatás az 1. oldalról

tekinteni a székelyföldi közösségre, mint partikuláris, zavarkeltő érdekek csoportosulására. (...) A romániai magyarság már a falig hátrált a régió-átalakítás ügyében, nincs tovább, most kell lépni. Egyértelművé kell tenni a román többség számára, hogy a jelenlegi tendenciák túlmennek a magyar közösség tűrőképességének a határán.”

A meneteléssel kapcsolatos első román politikusi megnyilvánulás Bogdan Diaconu szociáldemokrata párti képviselő nevéhez fűződik, aki felszólította a romániai parlamenti pártokat, hogy törvényben tiltsák be az általa állam- és románellenesnek tartott, székely meneteléshez hasonló megmozdulásokat. Crin Antonescu, a román liberális párt vezetője, a szenátus elnöke szerint is elfogadhatatlan egy székelyföldi enkláv létrehozása, vagy akár annak „szimulálása” Románia területén. „Megfontoltan, okosan, de határozottan kell kezelnünk ezt a kérdést” – jelentette ki Antonescu, aki szerint mindent abból az alapállásból kell kezelni, hogy Románia egységes nemzetállam, a román hatóságoknak pedig elsődleges kötelessége megvédeni ezt az egységet és államiságot. „Talan egyesek számára most világosabbá vált, miért ellezte a liberális párt a rendőrség decentralizációját” – mondta Antonescu, aki egy televíziós műsorban korábban kijelentette: a rendőrség decentralizációja az állam egységét veszélyeztetné.

Románia alkotmányának és az európai gyakorlatnak megfelelő módon válaszol majd a bukaresti kormány a székelység autonómiaigényére – hangzott Victor Ponta román miniszterelnök első reakciója. „Nem tudunk és nem is akarunk mást tenni, mint betartani az európai gyakorlatot és Románia alkotmányát” – jelentette ki Ponta. Liviu Dragnea

közgazgatási miniszterelnök-helyettes szerint az egész csak arról szól, hogy az RMDSZ és a többi magyar párt megpróbál egymásra licitálni, de nagyon reméli, hogy a folyamat nem fokozódik.

A székely autonómiaütemezéseket az elemzők is a teljes elutasítás szakaszában tartják. Az egyik román hírtelvezető Bogdan Ficeag szociológus arrogáns szellemeskedéssel úgy fogalmazott: a szép időben tett séta minden bizonytalanságot tett az embereknek, s ezzel le is lehet zárni az ügyet, mivel az autonómia kérdése nem képezheti érdemi tárgyalás tárgyát, „míg románság létezik a földön.”

Izsák Balázs:

„Megvalósítottuk a célunkat, megmutattuk: a székelyek autonómiaütemezése mögött nem csak politikai szervezetek, hanem hatalmas tömegek is állnak – jelentette ki a román kormány és az uniós szerveknek előterjesztendő, a rendezvény zárásaként petíciót is felolvasó Izsák Balázs SZNT-elnök. – Ha képesek leszünk meggyőzni a román kormányt a 700 ezres székely közösség igényeinek megalapozottságáról, az akár rövid úton megvalósulhat az autonómia.” A kezdeményező szervezet első embere meggyőződésének adott hangot, miszerint a nagy menetelés után a román hatalom már nem teheti meg, hogy nem vesz tudomást a székely tömegakaratról. „Szükség esetén folytatjuk tiltakozó akcióinkat, készen állunk a polgári engedetlenség valamennyi formájának alkalmazására.” Izsák szerint a rendezvény második roppant fontos hozadéka, hogy körvonalazódik az erdélyi magyarok új egysége, amely nem egyetlen szervezetben, hanem a szervezetek együttműködésében valósulhat meg.

CSINTA SAMU

Határon túli optika

Két éve budapesti mérnök-barátom, aki sikeres vállalkozó is, egy alföldi városban tartott energetikai tanácskozásra hívtam. Nem szívesen mentem, mert nem illett az általam írt témák sorába. Unszó-lására – hogy legalább találkozzunk és dumaszunk egy nagyot – mégis elutaztam. Nem bántam nagyon, mert valamivel megint közelebb kerültem a mostani magyarországi valósághoz, benne ahhoz, hogy a politika már a családokat is jól kikezdte. Mindjárt az első nap nem várt élményrel „ajándékozott” meg. Az ebédnél egy mérnök házaspárral szembe ültek. Rövid ismerkedés, majd barátságos csevegés. Egyszer csak azt kérde a hölgy: „Monddja már, az erdélyi magyarok mit szólnak ehhez a Legyőzhetetlenhez?” Úgy tettem mintha nem igazán érteném a kérdést, mire ő: „A legjobb magyarok közül is a legjobbról van szó! Nevének első betűje mindegyik a győzelmet jelenti.”

Ez már jobban érthető! Őszintén elmondtam, amit sokan gondolnak róla. Ne mind avatkozzon egyoldalúan a mi dolgunkba és ne mind szórja a magyar adófizetők pénzét csicskásainak, hogy nálunk újabb magyar pártot alakítsanak, mert a megosztás miatt mindenáron kiszorítunk! Mellesleg az elmúlt évek a pesti kormány „segítségére”, egyértelműen a határon túli magyarok érdekérvényesítésének csökkenését hozták. Sehoh nem nyertek a Fidesz által támogatott pártocskák, de sokat ártottak. Megosztottságunk miatt veszítettük el három jelentős magyar város – Szabadka, Szatmárnémeti, Révkomárom – polgármesterei székét, került az RMDSZ a parlamenti küszöb csúszós peremére, miközben megannyi más, a maga helyén nagyon fontos önkormányzati posztot is elvesztettük! Am erről nem írunk a pesti kormányközeli lapok! De vissza az előbbi beszélgetéshez. Mondom, friss ismerőseimnek, hogy erdélyi dolgainkat mi ismerjük a legjobban, mert mi élünk együtt a románokkal, mi tudjuk, hogyan kell velük beszélni, nem a pestiek. S vannak nekünk olyan politikuskaink, akik nem csak Erdélyt, de Magyarországot is sikeresen elvezetnek. Markó Béla és Kelemen Hunor mellett Kóródi Attilát, Borbély Lászlót, Cseke Attilát és Frunda Györgyöt említettem.

Ekkor váratlan fordulat következett. A mérnök-nő férje, aki eddig nem éppen egyértelműen követte beszédünket, dühösen közbe szólt: „Azok a rohadt komcsik!”. Elnézését kértem, hogy ezekre mégsem illik ez a jelző! De ő csak mondta. Aztán feleségére támadt, hogy miért védi ezt a társaságot. Többet egy szót sem szóltam e témában, de ők ketten tovább veszekedtek, még ebéd után is. Lelkiismeret-furdalásom volt, hogy mit tettem ösztönöségemmel, fel-dúltam egy család nyugalma! A továbbiakban igyekeztem tartózkodni minden hasonló megnyilvánulástól, jóllehet a konferencia szünetében többen kérdeztek az erdélyi dolgok felől. De csak magunk közt, mert miként egyikük megfogalmazta, a Fideszt nem lehet ám büntetlenül hírbe hozni. Akkor ezt túlzásnak tartottam, ám későbbi útjaimon meggyőződtem, hogy ez nem is olyan túlzás.

A múlt évben egy anyaországi társasággal al-du-nai hajókirándulásra mentem. Kávézás közben két ottani barát szinte hajba kapott, hogy ki mer és ki nem mer nyíltan beszélni a Fidesz határon túli kudarcairól. Abban viszont megegyeztünk, hogy első-sorban azt a pártot kellene jobban támogatni, amelyikre legtöbbször szavaznak, s ezzel parlamenti és önkormányzati eszközökhöz jut az ottani magyar-ság, helyzetének javításához. Megjegyzem, korábban sokkal többet jártam Magyarországra különböző konferenciákra, de nem emlékszem, hogy valaki egyszer is a véleménynyilvánítási félelmekről beszélt volna.

Ezen a nyáron az ország egyik legrégebbi civil-szervezetének közgyűlésén vettem részt. Politikáról egy szó nem volt, azt is csak felszájával mondták el, hogy a rangos szervezet az idén sem kapott semmi-féle anyagi támogatást a kormánytól, bár több pályázatot is benyújtott. A dolgok ismeretében nem le-pett meg, hogy a szünetekben többen is arra kér-tek: írjam meg otthon, hogy az erdélyi magyarok ne vegyenek részt a jövő évi magyarországi választáson, mert erkölcsstelen és felelőtlen oda szavazni, ahol nem lakunk és nem fizetünk adót, s ahol magunk nem viseljük döntésünk következményeit. Némileg megnyugtatóan hatott rájuk, amikor el-mondtam, hogy nálunk sok felelősen gondolkozó magyar értelmiségi így vélekedik. Amúgy nagyon eltájtolt kell legyen az az erdélyi magyar, tettem hoz-zá, aki elhiszi, hogy csöppet is javul az ő élete, ha a pesti parlamentben eggyel vagy kettővel több kép-viselő lesz. Tegyük fel: a plusz is éppen Zala vagy Vas megyéből, ahonnan nagyon nehéz ellátni Erd-élybe. Határon innen és túl inkább azzal a véle-ménnyel értenek többen egyet, hogy például a más-fél milliós erdélyi magyarok maguk küldhessenek képviselőt az Országházba.

Félt, mert máris látszik: mint több esetben, most sem a miénk, hanem a pestiek velünk kapcsolatos véleménye fog érvényesülni! Mert ott jobban tudják mi jó nekünk!

SIKE LAJOS (Szatmárnémeti)

A Délvidék Kutató Központ, a Délvidéki Szemle folyóirat, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság Magyar Tagozata, a SZAB Délvidék Kutatóközpont Munkabizottsága, a SZTE BTK Új- és Legújabbkori Magyar Történeti Tanszéke és az SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Nemzetközi történettudományi és művelődéstörténeti konferencia:
FEJEZETEK A DÉLVIDÉK MÚLTJÁBÓL
 2014. január 23. (csütörtök)
 Szeged, Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Akadémiai Bizottság székháza
Jelentkezési határidő: 2013. december 20.
 A konferencia előadásainak tanulmány változatát publikáljuk a konferencia-kiadványban.
 A tanulmányok leadási határideje: 2014. január 23.
 A jelentkezési lap elérhető a www.delvidekkutato.hu weboldalon.

Húszéves a temesvári Szórvány Alapítvány

Húsz éve jött létre a temesvári Szórvány Alapítvány, amelynek tagjai 2013. november 15-én a Temesvári Központi Egyetemi Könyvtár Aulájában emlékeztek meg eddigi tevékenységükről. Az alapítványt 1993-ban hozták létre egyetemi oktatók, középiskolai tanárok, kutatók, újságírók abból a célból, hogy erkölcsi, társadalmi és tudományos téren szolgálják a Bánságban élő népek kölesönös megismerésének, a kisebbségek önismeretének, illetve a többség és a kisebbség harmonikus együttélésének ügyét.

Dr. Bodó Barna elnök részletesen ismertette az alapítvány tevékenységét, majd Dr. Albert Ferenc professzor, az alapítvány alelnöke nagy sikerű felszólalásában a Bánságban élő magyarság történetét foglalta össze. A Magyar Országgyűlési képviselő tolmácsolta, dr. Toró T. Tibor pedig Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár tevékenységét méltatta, akit az évforduló alkalmából „Pro Minoritate” díjjal tüntettek ki.

„Amint világossá vált számukra, hogy a szórványának elsősorban közösségépítésre van szüksége – fejtette ki Bodó Barna az újságírók előtt. A 90-es évek végén elindítottuk az első kohéziós programokat. Kiderült: hasonlóan fontos az identitás megőrzésében a közösségi önbecsülés, amit a szórvány legtöbbször a többségi média

és oktatás tükrében él meg: ezért kezdtünk honismerettel foglalkozni, elindítottuk a Régióvilág című lapot, három nyelvű helytörténeti könyvsorozatot jelentettünk meg” – sorolta az alapítvány elnöke. Mint mondta, így állt össze a felgyűlt tudásanyagból az alapítvány által kidolgozott szórványstratégia, amelyet a Magyar Állandó Értekezlet is munkaanyagként elfogadott, és amely megalapozta a szórványgondnoki szolgálat elindítását.

Répás Zsuzsanna nyilatkozatában kiemelte, hogy „a szórványban élők vannak a legnehezebb helyzetben a magyar nemzet tagjai közül, ők jelentik a magyar nemzet végvárait, és nekik van szükségük leginkább segítségre”. „Abban kell segíteni a szülőket – folytatta – például iskolabusz-támogatással, hogy ne váljon túl nagy teherre számukra anyanyelvű iskolába járattatni a gyerekeket. A nagobbaknak szórványkollégiumokat működtetünk” – ecsetelte államtitkár-ságának szórvány-programjait Répás Zsuzsanna. Mint mondta: nagyra értékeli azt a szakmai munkát, amelyet az idén húszéves Szórvány Alapítvány végzett. A programsorozat november 16-án szakmai konferenciával folytatódott, amelyen a civil szervezetek társadalmi szerepét, a határon átnyúló kapcsolatokat jelentőségét és a támogatási politikák sajátosságait vitatták meg.

ZAKAR PÉTER

VIVA VERDI! Kétszáz éve született Giuseppe Verdi

(Le Roncole, 1813. október 10. – Milánó, 1901. január 27.)

Épp ma – mikor e cikk első sorait kopogom – kétszáz éve, 1813. október 10-én született az olasz romantikus opera legnépszerűbb zeneszerzője, Giuseppe Fortunino Francesco Verdi. A bicentenárium alkalmával világszerte őt ünneplik. Verdi-emlékét rendeznek, melyhez a Magyar Állami Operaház is kapcsolódik. Áprilisban a ritkán hallható zenedrámát, az Atti-lát mutatták be Budapesten a Művészetek Palotájában, majd az operai évad szeptemberben a Falstaff felújításával nyílt meg. A budapesti gálán „parádés” szereposztással hallhatók népszerű áriái, melyek külön-külön is nagy sikert aratnak. Bécsben a Filharmonikusok nagyszabású szabadtéri hangversennyel adóztak a schönbrunni kastély kertjében Verdi – és a szintén 200 éve született Wagner – munkássága előtt. A Staatsoperben is rendeztek Verdi-gálát, s az év második felében pedig a Traviata, az Otello, a Nabucco, a Simon Boccanegra, az Aida, a Don Carlos és az Álarcosbál kerül színpadra. A Volksoperben a Trubadúr játsszák. – Verdi kétszer is járt Bécsben. Először 1843-ban a Nabucco bemutatóját, majd 1875-ban az Aidát és a Requiemet vezényelte.

A legenda szerint Verdi hatéves volt, mikor először hallott orgonaszót a templomban. A hangzás annyira elbűvölte, hogy eltökélte: mindenáron zenész lesz. Tervét a kántortanító komolyan vette, s rábeszélte a szülőket, hogy vegyenek egy öreg spinétet a gyerekek, hogy otthon is tudjon gyakorolni. A tehetséges ifjú a milánói konzervatórium – mely ma büszkén viseli Verdi nevét – felvételi vizsgáján azonban megbukott. A kudarc ellenére a városba költözött, és a konzervatórium zeneszerzestanárártól vett magánórákat. Huszonhárom évesen megnősült és a szülőfalujához közele Busseto zenekarának karmestere lett.

Első műve, az Oberto 1839-ben milánói bemutatója sikert aratott, így a Scalától újabb megbízást kapott. A pünkösdi királyság című vígopera azonban – amelynek írása közben meghalt két gyermeke és a felesége – csúfosan megbukott, Verdi élete mélypontra jutott. A Scala igazgatójának biztatására mégis komponálni kezdett. Új műve, a Nabucco 1842-ben leírhatatlan diadalt aratott. A bibliai témájú mű dallamai, ritmikája, hatalmas tömegjelenetei felváltották művészetének jellegzetes körvonalait. A nevezetes Rabszolgák kórusa a risorgimento alatt Itália népszerű dala lett, felmerült az a gondolat is, hogy legyen ez az olasz himnusz. Verdi a nép szemében azonos volt Itália szabadságának ügyével, neve rejtett jelentést kapott: Viva Vittorio Emanuele Re d'Italia! (Éljen Viktor Emánuel, Olaszország királya!) Így az olaszok az elnyomás alatt is éltethették királyukat. Verdi tudott a titkos értelméről, de nem bánta: ő is Garibaldi híve volt, még fegyvervásárlással is támogatta az egységes olasz királyságért folytatott harcot. – Első alkotói korszakában tizenöt operát írt, köztük hazafias, politikai töltetű műveket (A lombardok; Attila) – és megalkotta romantikus történelmi operáit (Ernani; A két Foscari; Macbeth) stb.

Az életmű második korszakában születtek mai napig is legnépszerűbb művei, melyek a nemzetközi hírnevet is meghozták: a Rigoletto, a Trubadúr, a Traviata, a Simon Boccanegra, az Álarcosbál, a Végzet hatalma és a Don Carlos. Formai és stílusi biztonságával, áradó dallamaival megigézte az olaszok lelkét.

Jellemző, hogy áriáit a velencei gondolásoktól a nápolyi utcazenészekig, úton-útfélen énekeltek. Műveiben egyre nagyobb fontosságot nyert a szereplők lélektani ábrázolása, és az érzelmek, a szenvedélyek drámája. Majd életművének talán legnagyobb csúcspontja, a technikailag és drámailag leginkább kidolgozott Aida következett, melyet a Suez-i csatorna megnyitásának megünneplésére írt. Az opera zárt számos szerkesztésének belső határai egyre inkább elmosódtak, dramaturgiája pedig tökéletesen magába olvasztotta a francia nagyoperás tapasztalatokat. Az Aida után tizenöt évig nem írt újabb operát. Ebből az időből kimagasló műve a Requiem, melyet Alessandro Manzoni író emlékére komponált. – Túl volt a hetvenen, amikor megírta az Otellót, melyben eltávolodott a belcanto stílustól, a zenét teljesen a szövegnek rendelte alá. A zenekar az énekesek egyenrangú társa lett, a zárt számokat a végkomponált felvonás váltotta fel. Dallamvilága, harmóniakezelése egyre érzékenyebbé vált. – Első vígoperájának bukása után fél évszázadon át foglalkoztatta Verdít az újabb vígopera írása, mert bosszantotta Rossini megjegyzése, mely szerint képtelennek találta Verdít vígopera komponálására. Nyolcvanévesen megírta „lírai komédiáját”, a Falstaffot, melynek tragikomikus jellemrajzolása, árnyaltan megkomponált zenéje magával ragadta a közönséget. A siker folytonosan nőtt, miután a bemutató együttese bejárta vele Itáliát, majd Európa nagyvárosait.

Az idős mester befejezte az operák írását, s az egyházi zene felé fordult. Az újításokban gazdag, lazán összefűzött Quattro pezzi sacri kórusműveit eredetileg nem tervezte ciklusnak. Az Ave Maria „rejtélyes” skálára épül, s ezáltal szinte lebegő a hangneme; a Stabat Materben igen éles kontrasztokat hallunk; az a cappella nőikari Laudi alla Vergine Maria ellenpontos-imitációs éteri hangzású mű; gregorián dallamra alapul a Te Deum.

Verdi tevékeny szerepet vállalt a közéletben, képviselő, majd 1874-től a már egységes Olaszországban szenátor volt. Jövedelméből támogatta a rászorulókat, s kórházakat alapított. Végrendeletében komoly összeget hagyott az idős, rokkant zenészekre, s öregek otthonát alapított számukra – melyet fő művének tartott, s mely ma is működik Milánóban.

1901. január 27-én halt meg, szélütés érte. Temetésekor huszonnyolc ezer ember állt sorfalat. Megbénult a közlekedés, a boltok bezártak. Siratta egész Itáliát, gyászolta a közönség: nemcsak a világhírű zeneszerzőt, hanem a nagyszerű hazafit is, aki egész életében Olaszország egységéért fáradozott.

A nemzetközi zenei világ hangadóit, a korabeli és a későbbi kritikusok között mindig voltak „hivatásos fanyalgók”, akik Verdi stílusát hol nyersnek, csiszolatlanak, hol érthetetlennek titulálták, hiányolták az ihletet, az eredetiséget, a technikai tudást, és vádolták, hogy tönkretesz az énekesek hangját. Ezzel szemben műveit – melyek nemcsak a következő nemzedékre, de korunk operáira is hatással vannak – a földkerekség összes operaházában előadják, az énekesek örömmel éneklük, a muzsikusok élvezettel játszzák – s az operakedvelők világszerte változatlanul nagy szeretettel hallgatják.

RADICS ÉVA

A Diaszpóra Tanács kanadai regionális ülése

2013. november 6-án a Diaszpóra Tanács (DT) kanadai regionális ülésén 14 képviselő vett részt a magyar Parlamentben. A kanadai régió küldöttei két ernyőszerzeten képviselőiből tevődtek össze: a már hosszú évek óta működő Kanadai Magyar Kulturális Tanács és a nem régebben alakult Kanadai Magyarok Országos Szövetsége. Ebből adódóan már eleve két jelölt indult az elnöki posztért: Szenthe Anna (KMKT) és Ábrahám Tibor (KMOSSZ).

A két jelölt bemutatkozásából megtudtuk, hogy Szenthe Anna 1979 óta dolgozik Edmontonban a kanadai magyarságért. Évekig foglalkozott a cserkészekkel, valamint az Edmontoni Magyar Ház folyóiratát, a Toborzót szerkesztette. Hosszú időn át ő vezette az edmontoni Magyar Rádiót, az Edmontoni Csárdás Bál Bizottság (jótékonyági bál) elnöke volt, és szintén már hosszú évek óta az Edmontoni Magyar Ház kulturális igazgatója. Ábrahám Tibor 1980. óta él Kanadában. Rövid ideig gondnok volt a Vancouveri Magyar Házban, majd az elmúlt három évben 2013 áprilisával bezárólag a Magyar Ház elnöki tisztségét töltötte be. Ábrahám Tibort két éve választották meg a DT kanadai képviselőjévé.

A november 6-i titkos szavazáson Szenthe Anna 7–6 arányban (egy elrontott és ezért érvénytelen szavazattal) nyerte meg az elnöki tisztséget, amiből rögtön parázs vita támadt a helyszí-

nen. Ábrahám Tibor ugyanis megkérdőjelezte egyesek szavazati jogát az eredményhirdetés után azon az alapon, hogy a Nemzetpolitikai Osztály elő képviselőirol téves információkat adott le, miszerint ők öten csupán csak „megfigyelőként” voltak jelen a tanácskozáson. Ezt a téves információt az ülések kezdetére már visszavonták, de ez Ábrahám Tibort nem zavarta. A vitát úgymond lezáródnak, Semjén Zsolt – nem tudni milyen politikai indítékkal – bejelentette, hogy a kanadai magyarokat ezennél két elnök, Szenthe Anna és Ábrahám Tibor képviseli majd.

A viharos ülés után néhány nappal Ábrahám Tibor Facebook-lapjára minősíthetetlen bejegyzés került a Fideszről és személyi szinten Kóvér Lászlóról, aki a Diaszpóra Tanács fogadásának vendéglátója volt előzőleg a parlamentben. Szenthe Anna pedig tudomásul véve Semjén Zsolt döntését bemutatkozó levelet küldött szét a kanadai magyar tagszervezeteknek, melyben jóindulatáról és együttműködési hajlandóságáról biztosította őket: „Építő együttműködésemről szeretném biztosítani a kedves DT-tagokat. Azért mert úgy esett, hogy Kanadában két elnök van, ez nem jelenti azt, hogy nem tudunk közösen, a magyar kormány érdekeit képviselve, a diaszpórában élő magyarok érdekében megértésben együtt dolgozni.”

A tényeket tekintve mindenki maga vonja le a tanulságokat a történetekről. SOMORJAI ÁGNES

Az ismeretlen Görgényi István

Görgényi István (1917–1975) ismert–ismeretlen festőművész a 20. század közepéről. Tatabányán ismert korlátozottan, Komárom-Esztergom megyében még emlékeznek rá, de ismeretlen az országban. Nevét egyetlen forgalomban lévő művészeti lexikonban, művészkataszterben sem találni. Életrajzát legutóbb *A Bányászati és Képzőművészeti Tatabányán és A Bányász Képzőművész Körből indultak* (2002-es és 2003-as) kiadványaiban találjuk meg. S persze hosszas kutatás után másutt is. Pl. Az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola hallgatói névsoraiban. Az 1941–42-es tanévról a IV. évfolyamos rendkívüli hallgatók között – Kovács Zoltán, Hangya András, Tokácsli Lajos, Uhrig Zsigmond mellett – lelhetünk a nevére olyanként, aki mindkét félre beiratkozott. (Csak mellékesen jegyzem meg, hogy ugyanezen évfolyam középiskolai tanárjelöltje volt – többek között – Kerti Károly és Szalay Zoltán.)

Görgényi az 1971-es tatabányai *Népház*-beli kiállítás katalógusában írta: „*Bánhidán* születtem, egyszerű bányász szülőktől származom. Heten voltunk testvérek. *Szék-Szend* községben pásztorkodtam, a Győr megyei *Kispécen* cselédkedtem, a *kisgyőmi* bányában csapatcsillés voltam. Az országot járтам, vándorlásaim során mindenféle alkalmi napszámot munkát vállaltam”.

Életrajzi jelzései mellé rajzolható művészi pályájának vázlata:

Első mesterei Aba Novák Vilmos és Bottka Miklós, ám a Tatabányai Múzeumban kiállított munkáin (én csak ezeket láthattam) Rudnay Gyula szellemisége, festői kultúrája hűséges lenyomatát találkozhattunk. A nagy hatású főiskolai tanár, Rudnay Gyula iskolaremtő mester, jelentős tanítványi kört nevelt: B. Mikli Ferentől Miklóssy Gáboron, László Gyulán át Schéner Mihályig. Görgényi Tatabányán bemutatott festménye in is Rudnay szemléjére, szín- és formavilága szivárog át. A sötét alapozás, a mély barnák-zöldek kedvelése, a sötétebb színhangokból fölcattanó kontrasztok – mind mind a Rudnay-iskola festő ismerveibe, alkotói attitűdjébe vezetnek bennünket.

Görgényi életsora s művészi pályája egyaránt nehéz, gondokkal teli volt. Egyik kiállításakor – *ör* – szignót használó recenzens „a derűsebb, vidámabb színeket” kérte számon a festőtől. Kijelentette azt is, hogy „hiányzik az életigenlés, az igazán mai látásmód [...] Görgényi István szemléletéből”. Művészetét besorolja „egy régi, konzervatívizmust sugárzó irányzatba”. A cikkíró a mai/az akkori/élet új témái iránti nagyobb fogékonyságot kéri számon Görgényin. Ez persze a minden négyzetcentiméterrel optimizmust sugárzó szocialista realizmus elvei/elvárásai szerinti alkotás-

Bánffy Miklós (írói álnevének Kisbán, 1873–1950)

1873. december 30-án született Kolozsváron, nagy múltú főúri családban. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte, a kolozsvári egyetemen avatták doktorrá. 1906-tól 1910-ig Kolozs megye főispánja. Újságíróként főképpen a konzervatív erdélyi lapokban publikált politikai és társadalmi cikkeket. 1912-től a világháború végéig a Budapesti Nemzeti Színház és a Magyar Operaház intendánsa. 1917-ben színe vizszi Bartók Béla „A fából faragott királyfi” és 1918-ban a „Kékszakállú herceg vára” című színműveket. 1926-ban hazatér Erdélybe, ahol fontos szerepet vállal a két világháború közötti romániai magyar irodalmi életben. Érdeklődési körébe tartozott a szépirodalom, festészet, színi rendezés, illusztráció. Számos erdélyi író könyvét illusztrálta a maga készítette eszközökkel.

A román királyi diktatúra alatt aktíván részt vállalt a romániai magyar közéletben, s elvállalta a Nemzeti Újjászületés Frontjának s a Magyar Népközségnek elnöki tisztségét. 1939–40 között szembefordult a baloldallal, amely meg akarta nyerni az antifasiszta mozgalom számára. A bécsi döntést követően bekapcsolódott a magyar politikai életbe. 1943-ban Kállai Miklós miniszterelnök titkos szerepvállalással Bukarestbe küldte, hogy érintkezésbe lépjen a háború elleni erővel. 1944 őszén személyesen tárgyalt Horthy kormányzóval, hogy Magyarország szakítsa a németekkel s lépjen ki a háborúból, kérjen fegyverszünetet (a végkiemelés ismeretes).

Irodalmi alkotásaiban a háborús évek utáni korszak új fejezetét nyit számára. Prózája a novella és a dráma megjelenéseivel által gazdagabbnak válnak. Többek között az elismerést kiváltó *Napilegenda* című drámáját adja közre, amelyről Ady ezt írta: „Érdekes és szép könyv. Megint egy szimptomája a magyar lélek új, nagyszerű váltásának.” A havasok világát drámai telítettséggel eleveníti meg novelláiban *A haldokló oroszlán* cím alatt. A drámaírói dolgot kitűnő alkotásait tükrözi a *Nagyúr* című drámája. Tamási Áron szerint: „A leggazdagabb magyar drámák egyike.”

Örley István, a kor irodalomkritikusa, Kisbánról így nyilatkozik: „... éles tekintetű, hűvös, könyörtelen – egyike a legférfiasabb íróinknak”. Örley szerint „... a

mód számonkérése. Egy ilyen korabeli kritika fölött egy följelentéssel, azzal, hogy a megyei és városi vezetők végleg mellőzték az így megbélyegzett művészt. Különös ellentmondás ez, ugyanis a *réginek, konzervatívoknak* minősített Görgényi a Munkácsy Mihály-Paál László-Rudnay hagyományvilágban, a *nemzeti festészet vonalába* kapcsolódik. Igen, a *Bús magyar sors*-jelképet alkotó Tornyai János és a vásárhelyiek utóda, a Rudnay-iskola eminense. Természetesen így fogja föl s mutatja be az 1956-os forradalom és szabadságharc élmény-s emlékanyagát is, amit szuggesztív erővel, ám végül is kiábrándult lemondással, apokaliptikus vízióig eljutva rögzített. Felvonulók, Csepel teherautók, mentők, áldozatok Francisco Goya *Háború borzalmai* jeleneteit idéző szcenáriumban elbeszélve, ruhátlan emberek tankok előtt, vagy a semmibe hullva, a menekülés, a kivonulás, az ország elhagyása és a Golgotára-jutás megrázó jelenetei. A halál – óvatosan fogalmazom: már-már szinte a nem-zethalál víziójának sejtése.

A Tatabánya Múzeum Elfeledett képek 1956-ról című tárlatának (2006. okt. 25. – nov. 26.) centrumában szembenéz, Kossuth-címeres, 1957 februárjában festett, a csak azért is újakezdést (Márciusban Újra Kezdjük, MUK) szuggereáló *Ónarckép*-vel. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy a lappangva-bizakodva terjedő, a korai Kádár-rendszer önkényével is szembehelezhető, a forradalom emlékét ébren tartani akaró mozgalomnak Görgényi emblemikus Ónarcképén kívül egyedül Kocsis Imre festőművész egyetlen, elképzelt fölvonulót, utcai jelenetet ábrázoló rajzát ismerjük eddig.)

1956 (virtuális, 1000 művet számláló) *Képtár*ában Görgényi művei önálló, különálló, egyéni karaktert képviselnek. Csoda, hogy a felejtés, a kádári képtiltás évtizedeiben megmaradhattak. A hivatalos szervek – belügyiek és tanácsiak egyaránt – feltehetően sejtették Görgényiről, hogy a forradalom emlék- és élményanyagának a vizuális megrögzítésével foglalkozik. Ugyanis csupán rövid két esztendeig (1957–58-ban) vezethette a Tatabányai Bányász Képzőművészeti Kört. Eltávolításában, félreállításában – föltehetően – szerepe lehetett az ő akkori, elsődlegesen a forradalomhoz kötődő krédójának.

Görgényi Istvánnak a tatabányai múzeumban az 1956-os forradalom emlékére megrendezett kiállítás feledésbe merülő munkásságára irányította a figyelmet. Lappangó érteink föltárása, fölmutatása fontos lehet a hagyományok megismerése (nota bene: a Rudnay-iskolának sincs érdemleges földolgozása máig) szempontjából is.

SÜMEGI GYÖRGY

'Farkasok', 'Havasi történetek' és 'A császár titka' egy nagyon megvalogatott magyar novella antológia díszeti lehetnének.

Széles társadalmi érdeklődést keltett a szatirikus *Maskara* című komédiájában fellelhető társadalmi mondanivalója, amit lélekrajzával alkotott meg, s 1926-ban mutatott be a budapesti Renaissance színházban.

Legnagyobb alkotói vállalkozása az *Erdélyi történet* című trilógia. A háromrészes, ötkötetes regény a magyarországi és erdélyi felső tízezer életének bemutatása, amely magába foglalja a századforduló utáni korszakot 1904-től az első világháború kezdetéig. Írói ironiával utal azokra, akik mindennapjukat a parlamenti csatározásokban, a párbajokban és a lóversenyeken töltik.

A mű központi része, Abádi gróf - Milothy Adrienn iránt érzett szerelmének története. A művet értékelő véleményei megosztottak. Orlay István: „*Még regényeiben is, melyek időnként megszakadásaival ugyan... végül mégis az anyag fölfele kerekedik író módjára, ha nem is olyan fölényesen, mint az elbeszéléseiben*”.

Móricz Zsigmond írja: „*En a legnagyobb örömmel fogadom el hivatottnak és illetékesnek minden sorában. Sőt csodálom is, a magyar élő arisztokráciáról még senki ilyen kíméletlenül és irtalmatlanul nem nyilatkozott*”.

Drámai művei közül még említést érdemel a háborúellenes *Az ostoba Li* című drámája, amit a Kolozsvári Magyar Színház mutatott be, és széles társadalmi elismerést váltott ki.

A külföld nagy mestereinek, elsősorban Thomas Mann-nak, magyar követőjének tartotta magát, ő is kereste az önmagáért való stílus hangulati elemeit, mint a nagy író.

Szerb Antal kritikája szerint: *“Bánffy Miklós elbeszélő művészetének legszebb vonása, hogy nála a lélek és a környezet teljesen egycsok, a lélek a környezet által alakul ki, a környezet a lélekben tükröződik.”*

Életében a számos értékadó irodalmi, s közéleti munkáját 1950 januárjában Budapesten fejezte be.

RÁDULY FERENC

A Tokaji Író Tábor védelmében

Reagálás Bárdos Attila: Hová tart az író tábor című cikkére

(Bécsi Napló 2013/5. szám) A Tokaji Író Tábor nem szorul védelemre, de mint a kuratórium elnöke mégis csak szükségét érzem, hogy reagáljak Bárdos Attila kimondottan rosszindulatú és szűk látókörű cikkére. S mivel a kuratórium rengeteg munkát fektetett az utóbbi két tábor magas színvonalú kidolgozásába és megszervezésébe, kötelességem, hogy helyettük is szóljak, és a rosszindulat mellett az olvasók félretájékoztatását is kikérem magamnak. A szerző cinizmusát már föl sem veszem, hiszen a cinizmus a gyengék fegyvere.

Bárdos Attila szemünkre veti, hogy miért a múltban vájkálunk, vajon tényleg az elmúlt 40-50 évben történtek az irodalom legaktuálisabb kérdései? A válaszom: igen. Az egyik legfontosabb. A múlt tisztázása nélkül nem lehet tiszta jövőnk sem. Ezek nem üres frázisok! És bizony ez generációs kérdés is. Mert nem mindegy az én nemzedékemnek sem, a mai harminc-negyveneseknek, hogy mit és milyen állapotban adunk tovább örökül a gyerekeinknek. Ehhez azonban meg kell kérdezni azokat az idősebb alkotókat is, akik aktív szereplői vagy épp elszüneteltek a kommunista diktatúra évtizedeiben zajló irodalmi-kulturális életnek. Bárdos Attila bizonyára, mint annyian, a szőnyeg alá söpörte mindent, és tiszta lappal indulna. Csak hogy ez nem működik. Mert a szőnyeg alatt egy idő után rohadni kezd mindaz, amiről nem szívesen veszünk tudomást. Egyszerű pszichológia az egész.

A Tokaji Író Tábor kuratóriuma régóta tervezte azt a súlyos tematikát, amelynek első fejezetét 2012-ben, a tábor negyvenedik évfordulója alkalmával tárgyalta. Tisztában voltunk azazal, hogy ekkora témát lehetetlen egyetlen tábor ideje alatt kimeríteni, és azzal is, hogy csupán a kérdések és a főbb problémák fölvezető-

sára van módunk, bízva abban, hogy a párbeszéd után majd a szélesebb szakmai közösségekben folytatódik. Igen fontos konferenciák szervezői követték és követik a példánk, amelyet sikerként könyvelhetünk el.

A cikk írója hiányolja a táborból a fiatalokat. Örömmel jelenthetem, hogy évről évre nő az újabb nemzedékek képviselőinek is a száma, akik nem „véletlenül kerülnek oda”. Ezen túl fontosnak tartjuk egyik fontos hagyományunkat is, hogy az első nap fiatal költők, írók bemutatkozásával zárul. Idén a Fiala Írók Szövetségének, valamint az egyre markánsabb és az egyetemi kereteit túlnövő Apokrif című folyóirat csapata lépett fel. Terveink szerint a fiatalítást az előadói grémium összetételében is tovább erősítjük.

Bárdos Attila egyébként az utánpótlást illetve annak hiányát kizárólag a Magyar Írószövetségen kéri számon, amely arra enged következtetni, hogy úgy gondolja, a Tokaji Író Tábor a Magyar Írószövetség tábora. Ebbe a tévedésbe egyébként több újságíró is beleesett már. A tábor a rendszerváltást követően egyesületként működik, amelynek kuratóriumába valamennyi reprezentatív irodalmi szervezet delegál képviselőket taglétszámuk arányában.

Nem tudhatom, hogy a cikk írója pontosan hol ücsörgött az idejében napjaiban, hiszen 250 ember között könnyű elvegyülni, de valami mást hallgathatott vagy nézhetett, ha a „problémaérzékenységet” is hiányolja a tanácskozásból. A program valóban túlszűfolt, szinte minden évben, mert minél többet szeretnénk egyrészt nyújtani, másrészt a munkából elvégezni – de hogy épp a problémaérzékenység hiányozna belőle, azt kétfélek. Én például szemtanúja voltam kiéleződő vitáknak a munkacsoportüléseken.

Ha Bárdos Attila elmélyültebben tanulmá-

Örök visszatérés

nyozta volna a Tokaji Író Tábor történetét, munkáját, tudná, hogy mindig is fajsúlyos kérdések elemzésére gyűltek össze ott az írók. Hogy csupán néhány beszédes címmel illusztráljam: *Az ifjúság helyzete* (1975), *Valóság, elkölözöttség, közéletiség – Mai irodalmunk társadalmi presztízse* (1986), *A magyarság és Európa* (1989), *Irodalom a médiában* (1995), *Magyar táj hazák, nemzeti kultúra, regionalitás, európai integráció* (2007) stb. Vagy például 2011-ben az egyik munkacsoport témája: *A magyar irodalom a világhá-*

lón – Lehetőségek, feladatok. Biztos vagyok abban, hogy ez a jövőben sem lesz másképp: vagyis a XXI. század újabb kihívásai és kérdései ugyanúgy terítéken lesznek, mint a történelmi és kulturális emlékeztető ébren tartása.

Végezetül, egyetlen tanácsom lehet csupán a cikk írójának, ha ennyire nem érezte jól magát a táborban, ennyire szenvedett, legközelebb talán kétszer is fontolja meg, hogy benevezzen-e egy újabb tanácskozásra.

szentmártoni jános

TOKAJI ÍRÓ TÁBOR – NYUGATI RÉSZTVEVŐ SZEMÉVEL

A jelenlegi *Magyar Írószövetség* megalapítása óta a legjobb és legaktuálisabb otthoni irodalmi intézmény. Igaz, hiányoznak belőle előbbi korunk nagyméretű egyéniségei, mondjuk Móricz, Kosztolányi vagy Illyés. Az akadémiai, a szakértői és a klubtagok számára fenntartott más társaságok az intellektuális felső rétegének részvételére számít, az Írószövetség azonban átfogó létesítmény, bárki tagja lehet, aki egy érdemleges terméket letesz az asztalra. Örömmel tettem tehát eleget, fölkerésükre, hogy közel félórás előadást tartsak tokaji rendezvényük utolsó napján. *Örtüzek* volt kiselőadásom címe, melyben röviden összefoglaltam a Nyugaton élő magyar írók rám is tartozó írói foglalatosságait, azt, hogy ami a hatvanas-hetvenes években tiltva volt, kimondani nekünk kötelességünknek tűnt: megírni az igazat. Kritizáltunk, értékeltünk, új területeket térképeztünk fel.

Ebből a *Bécsi Napló* is dicséretesen kivette a részét.

Rendkívül fontos, hogy az egyébként otthon gyakran negligált idekint íródott magyar irodalom közvetítőként megszólalhasson Magyarországon, hiszen mi, idekint szorgoskodók egy otthoni gyökérzetű terebélyes fa ágai vagyunk, sőt, a most kiáramló idekint dolgozó otthoniak barátai, olykor szállásadói, kulturális elődei vagyunk. Beszámolómról is szól.

A táborban résztvevő igen népes társaság zöme a hazai törzs derekát képviselte, kisebb része az elszakadt területeket, piciny de nem jelentéktelen hányada a szigetmagyarságot. (Egyesek szőrványmagyarságnak hívják.) Megítélésem szerint az össz-szám fele amatőrökből, alkalmi újságírókból, kultúr-korifeusokból, jószerevel lelkes érdeklődőkből tevődött össze, ez azonban felkarolandó mert így egészült ki az íródszemle olvasó táborra is.

Minden magyar értelmiségi összefogva lényeg az, hogy az ott résztvevők, barátok, ismerősök, többek és egyesek egymással találkozzanak, a legérdekesebbek eljuthassanak a sajtó és a média fórumáig. Ebből a szempontból a hely, a szereplés a jövő felvetése sikeres volt. Megjegyzendő, hogy a szervezés motorja Sárny László kiválóan berregett, és a Kossuth Rádió Antall Pistája jó vasárnap *Gondolatjelbe* foglalta be a dolgok javát.

Az előadások átlaga jó volt, tanulságos volt, kötetbe egyesülésük várható lesz. Lám kitűnt, hogy íróink is megismerkedtek már a múlttal és a jövővel. Személy szerint én kiemelném az előző érdekes és kívülről is pillantó beszámolóját, (kissé hadart, de aztán mint a folyó a síkon le-

lassult) a mindentudó Pomogáts mindent-látó tállalását, Ács Margit remek, bár túl hosszú intelligens érzelmi felhangokkal zengő előadását, az időbelileg korrekt hosszakra törekvő Kukorelly kissé bárdolatlan intervencióját. (Nem elég a legötletesebb magyar költőnek, *pallérozott* is kell lenni.) A táborozók egyik bocsánatos hibája volt, hogy kevesen tartották be a betervezett időkereteket. Mederbe magyar! Az áradást hagyjuk a Dunára.

Jó volt, de korántsem teljes a Kárpát-medence magyar képviselete. De még jobb lett volna nem területi szűkítésként bontani a beszámolókat, hanem időlegesen párosítani azokat.

Örvendetes, hogy mi egy páran, az *Örtüzek* táplálói (Nagy, nagy tüzet kéne rakni, mondta volt József Attila) felhívhattuk az odafigyelők figyelmét az összetartozásra. Sárközi Máttyás ez irányba fölmondta a tábor legjobb beszámolóját. Kár, hogy a Párizsból ránk vető szemét Papp Tibor csak a magvas hozzászólásokig jutott el. A nomenklatura kissé régies volt, hiszen a rendszerváltás után hazanemterő magyar író már nem emigráns és nem is a *nyugati magyar irodalmat* gyarapítja, hiszen olyan nem volt és nincs is. Mikos, Rákóczi, az *akkor* emigráns Kossuth, Márai olyanok voltak és maradtak mint a mézga a törzs megszaporlása során. Márai egyébként kivételes magyar író: itt is ott is számontartják.

A kortárs magyar költészet és próza otthoni bemutatása hiányos. A TV két kitűnő műsorából a hétköznapiok bemutatott költemények csaknem kizárólag Magyarországon íródott magyar versek. Az utolsó pár évben csak egyszer hallottam a nagyvilágban élő (ma már halott) magyar költő, Határ Győző nevével. Ez megismételhető lehetne jövőre, a Juhász Ferenc mellett legnagyobb szókincsű magyar költő százéves születésnapján. A kitűnő pesti *Lyukas Óra* sem ismeri az odakint íródott magyar verseket, megfajtatásokat nem ad fel hábor szereplői Lackfi, Szabó T. Anna, Lator stb. széles látókörű irodalmárok. No igen, a TV hallgatók többségéhez nem igen jutnak el a hazai könyvesboltokban csak ritkábban megtalálható idekint mégis megszülető magyar versek.

A hiányt pótolni kell, a hiánypótlás egyik kezdete volt a Tokaji Író Tábor. A mai helyzet szinte megköveteli, hogy a mai magyar kultúra kiáradására jól figyeljünk. 1956 után vagy másfél-száz ezer ember (a java fiatal) keresett haza-helyet külföldön. 1989 után a kirajzás megisméltódott, a külföldön munkát kereső – majd idekint maradó családok száma túlhaladja az 1956 utáni méreteket. Ezek – Írföldön tapasztalom – magyar

kultúra igényesek, sokan kulturális egyesületeket alakítanak, „világmagyarokká” lesznek. Könyörgöm, foglalkozzunk hát velük, bárhol is vetődjen rájuk az irodalmi fény. Mert igaz, hogy minden ember egyenlő, de nem minden kultúra az. A magyar kultúra a legszínesebb a világon, lelkeleg nekünk a legértékesebb.

Nem ártana a legközelebbi megemlékezésekben nem elhallgatni, hogy Trianon (hol több is veszett mint Mohácsnál) nem csupán a háborúvesztés büntetése, hanem a magyar *egyike és egyse életvitel* következménye is volt. Burgenland átrendezésével az ugyanúgy vesztes osztrákok gyarapodtak. Erdélyben már 1847-ben, Blackwell statisztikáiból is kiderült, hogy egészében román többségű volt az országrész. Ratkó Annát nem simfelni kell, hanem jószerevel boldoggá kéne avatni. (Szóljunk

MOLNÁR ZSOLT

S é t a

Lement a nap, esik a hó, éjjel van, rossz kedvem van.

Csapongok. Ide, oda.

Nincs itthon semmi. Éhes vagyok, de nem etetek, mert kővér vagyok. Szőlő? Szőlő. Szőlőért indulnék a boltba, de itt nincs bolt. Éjjel-nappali van, máshol, oda megyek.

Megállok a bolt előtt. Kékes-vöröses neonfény meledék azoknak, akik nem tudnak aludni, akik kövérek, és akiknek szőlő kell. Egy biztos pont a fehér feketeségben.

Zöld szőlő van, nagy szemű. Elkészönök a boltos arab gyerektől. Szerintem kedveljük egymást.

Esik a hó, a város kihalt, ezért csend van. Halkan lépek, teljesen hangtalan vagyok. Haladok, kezemből a szőlő, de észre se veszem. A haladást nem érzékelem. Nem figyelek a lépteimre. Azt hiszem állok, és sorban mennek el előttem a kapuk. A házak. Az ablakok. A parkoló. A parkoló autók.

Az utca már fehér, a járda sárga a lámpák fényétől. Igen, minden félelmetesen kihalt. Csak a lámpafény van, az ablakok feketék, sehol egy szó. Enyém a város. Enyém minden utca. Enyém a tér. Enyém a park. Most minden az enyém.

Enyém a csend. Markomba fogom a befagyott autót a parkoló lecsúszó fényt. Zsebembe teszem az autót a piros villogását.

Esik a hó, kis, kemény szemekben. Lassan percek a kabátomon, sokan dolgoznak ezért a hangért. Beteszem a percegést a táskába, a szőlő mellé. De egyre nehezebben járok, rájövök, hogy rengeteg dolgot cipelek már magammal. Rengeteg szépet. Miért vi-

Ferenc pápának) a fiatalabbak kedvéért megmagyarázom. Az író tábor egy beszélgetésében elhangzott, hogy a Rákosi rendszerben is volt egy jó húzás. Anno lecsökkentették az abortuszok számát. Jóval több magyar gyerek született, mint ma születik. A *Lyukas Óra* műsorvezetője, Lackfi – bárha az idekint íródott irodalommal ő sem igazán törődve – egyébként példamutató termékeny ifjabb ember, sok gyereke, gyerekkönyve, verse van. Ha ilyenek többen lennének, nem halnánk ki egyhamar. Lám, (nem idejekorán) már a mama-kedvénnyel a kormány is kezd felébredni. „Hogyha gyermekeinkről van szó, semmise drága.” Tanácsolnám, mint az egyik matuzsálem, hogy a tevékeny magyar Írószövetség legközelebbi táborprogramja ezekről a dolgokról is szóljon.

KABDEBŐ TAMÁS

szem őket magammal? Kinyitom a kezemet, kiesik belőle a lámpafény. Némán szétfolnyik a havon, elhelyezkedik. Ott a helye, tudja.

Ahogy a szürke macska is, amelyik lenéz rám egy faragott ereszről, zölden megvillan a szeme, majd sietve eltűnik. Nem teszem el a villanást, vigye magával. Sok a dolga, az éjjel pedig rövid.

Lefordulok a parkba. Csak úgy, most. Nem követem az ösvényt, a szűz havat gyalázom meg. Kabátom lassan, ezüstösen csillogni kezd.

Lassan befed a hó.

Mindenki alszik, mindenki?

Egy kerékpár lámpája villan fel a sötétben. A nyeregben ül egy sapka, egy kabát, egy zöld fényvisszaverő mellény. Rám köszön egy száj - nahát, micsoda meglepetés... hát visszakészönök.

Megrázom magam, a hó sértődötten elhagyja a kabátomat. A fények felébrednek, és visszasietnek a helyükre. Kötelességeik vannak. Pirosan villogni kell az autókban, hogy elriasszák a rosszakat. Vissza kell ülni az autókba, jegére, és csúsztalni kell fel a alá, mert ez a világ rendje. Nem tehetem el a fényt.

Az út ismerősen kanyarog előttem, majd véget ér. Hazaértem.

Számokat ütök be az ajtó melletti szerkezetbe. Lassan kinyitom a kaput. Kikeresem a kulcsot. Nahát, még sohasem vettem észre, milyen szabályos a kulcskarika lánc! Forgatom a kulcsot, lassan. Nem sietek. Nem akarok sietni. Nem akarok megérkezni.

Kiteszem a szőlőt az asztalra. Az ablakon sárga fény szűrődik be, esik a hó.

Most már zavar.

A betlehemi csillag nyomában

Mi sem jelzi egyértelműbben a karácsony közeledését, mint az a tény, hogy a bevásárló-központokban már október óta feldisznított karácsonyfával találkozhatunk. Vajon hány járókelőben tudatosul a fénylő, díszekkel ékesített fák láttán, hogy több mint kétezer esztendeje? amikor az éjszaka fényeit még jórészt a csillagok és a Hold ragyogása adta? három különleges vándor igyekezett egy júdeai kisváros, Betlehem felé. Ők is egy fényt követtek, a csillagot, mely Jézus születését jelezte. A történetről Máté evangéliumában olvashatunk:

„Amikor pedig megszületik vala Jézus a júdeai Bethlehemben, Heródes király idejében, imé, napkeletről bölcsek jövének Jeruzsálembé, ezt mondván: Hol van a zsidók királya a ki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jövének, hogy tisztességet tegyünk néki.”

A történet folytatása ismert: Heródes magához hívatva a bölcseket, és mélyen elhagatva valódi szándékát kérte őket, tudassák vele is, ha megtalálták a gyermeket, hiszen ő is hódotlatát szeretné kifejezni neki. A bölcsek útra keltek tehát Betlehem felé:

„És imé a csillag, a melyet napkeleten láttak, előttük megy vala mind addig, a míg odaérvén, megállá a hely fölött, a hol a gyermek vala.”

A keresztény hagyomány szerint a keletől érkező bölcseket *Gáspár, Menyhért és Boldizsár* neven ismerjük. Am kik lehetek ezek a bölcs emberek, akik egy csillag követése folytán jutottak el Betlehembe, és találták meg az újszülött Jézust? Máté evangéliumában a görög szöveg szerint „*magoi apó anatonól*”, azaz mágusok keletéről. A magoi kifejezés a perzsa papság legfőbb kasztját jelentette. A napkeleti bölcsek valószínűleg a babilóniai Marduk templom magas rangú papjai lehettek, akik igen fejlett csillagászati ismeretekkel rendelkeztek. Ők koruk csillagászai voltak, tehát: a bolygók mozgásából a jövődőt szeretnék volna meg tudni, hiszen abban a korban a csillagászat (asztronómia) és a csillagjósolás (asztrológia) még nem különültek el egymástól. Mi lehetett azonban ez a csillag? Természetesen nem zárható ki a szimbolikus jelentés sem, miszerint a csillag maga a Megváltó. Máté elbeszélésének tüzetes vizsgálata során azonban *Teres Ágoston* jezsuita szerzetes (a Vatikáni Csillagvizsgáló volt munkatársa) megállapította, hogy a görög nyelvű szöveg egy valódi csillagászati eseményt ír le a kor csillagászati szak kifejezésével, melyeket a Biblia későbbi fordítói nem érthettek (lásd bővebben *Teres Ágoston Biblia és Asztronómia* c. művét). Ahhoz, hogy ezen csillagászati esemény nyomába eredjünk, először meg kell határoznunk Jézus születésének időpontját. Ez semmiképpen sem lehetett a Krisztus utáni első évben, hiszen *Josephus Flavius* zsidó történétíró nyomán tudjuk, hogy Heródes király i.e. 4 körül halt meg.

Az egyik legvalószínűbb elmélet az, hogy a betlehemi csillag tulajdonképpen a Jupiter és Szaturnusz bolygók *együttállásának* következménye, amikor tehát a Földről nézve a bolygók egymás mellett látszanak az égbolton. Ha nem is éppen ebben az egy-

szerű formájában, de ezt az elméletet először *Johannes Kepler* német csillagász vetette fel. Kepler a Jupiter és a Szaturnusz együttállását követően, 1604. október 10-én egy „*új csillagot*” figyelt meg, mely addig nem volt látható. Az új csillag megjelenéséről a „*De stella nova in pede Serpentarii*” c. művében számolt be. Mai ismereteink szerint egyébként tévesen, Kepler az új csillag megjelenését a Jupiter és a Szaturnusz bolygók abban az évben háromszor is megvalósuló együttállásának tulajdonította. Kepler ezt a logikát követve jutott arra a gondolatmenetre, hogy a betlehemi csillag is egy olyan „új csillag” lehetett, mely megjelenését a Jupiter és a Szaturnusz három egymást követő együttállása idézte elő. (Ma már tudjuk, hogy Kepler igazából egy csillag halálát okozó úgynevezett *szupernóva-robbanást* látott, mely teljesen független a bolygók együttállásától.) Kepler kiszámította, hogy Jézus születésének idejében, i.e. 7-ben is előfordult a két bolygó három egymást követő együttállása – méghozzá éppen a Halak csillagképben.

Az együttállás-elméletet egyik legismertebb szószólója *K. Ferrari d'Occhieppo* csillagász. A Jupiter és a Szaturnusz együttállása i.e. 7-ben november 12-én volt a legjobban megfigyelhető, ezért *Ferrari d'Occhieppo* szerint ekkor érkeztek a bölcsek Betlehembe. Itt kell megjegyeznünk, hogy a babiloni csillagászok minden együttállást előre tudtak jelezni, így a keleti bölcsek (lévén valószínűleg maguk is csillagászok) szintén ismerhették a bolygók együttállásának pontos dátumát. Ezt az elméletet támasztják alá *Teres Ágoston* kutatásai is. Máté evangéliuma legrégebbi görög nyelvű szövegében az „*astér*” kifejezést használja a szerző, mely ebben a szövegtörzsetben nem csak egyetlen, hanem több csillagot is jelölhet. Ez valószínűleg arra utal, hogy a Jupiter és a Szaturnusz – bár igen közel voltak egymáshoz az égen, mégis – két különálló égitestként lehetett őket megfigyelni. Figyelemre méltó továbbá, hogy a csillag(ok) feltűnését Máté szintén kora csillagászati szak kifejezésével írta le.

Egyéb elméletek is léteznek, mint például a *szupernóva-elmélet*, illetve az, hogy a betlehemi csillag valójában egy *üstökös* volt. A szupernóva-elmélet (függetlenül a Jupiter és a Szaturnusz együttállásától) hiányossága az, hogy nem található leírás róla a kínai csillagászati feljegyzésekben, melyek abban a korban igen pontosak voltak, és minden ehhez fogható fontosságú csillagászati eseményt tartalmaznak.

Kínai csillagászok a *Halley-üstökös* megjelenését már i.e. 240-ben feljegyezték, és az Jézus születésének ideje táján i.e. 12-ben volt újra megfigyelhető. Az *üstökös-elmélet* ellenzői szerint egy üstökös feltűnése mindig baljós jelnek számított, járványok, éhínségek, földrengések előrelézőjének tartották, melybe semmiképpen sem illik bele Jézus születése.

Bármi is legyen a betlehemi csillag tudományos magyarázata, reméljük, hogy az idén is ott tündököl majd számtalan karácsonyfa tetején – hozzátartozóink, szeretteink és főleg gyerekeink legnagyobb örömére!

DR. SÁNDOR ZSOLT

„A sorsért nem, de a történelemért felelősek vagyunk magunk is.”

(Für Lajos)

Für Lajos (Egyszázharminc, 1930. december 21. – Budapest, 2013. október 22.)

Sokszor és sokan idézték a fenti mondatot Für Lajostól, az agrártörténészől, az egyetemi tanártól, az MDF alapító tagjától, annak ügyvezető elnökétől, majd ideig elnökétől, a magyarországi rendszerváltoztatás utáni – Antall József, majd Boross Péter vezette – kormány honvédelmi miniszterétől.

Ő már nem mondja többé ezeket a szavakat. 2013. október 31-én, a református szertartás szerint búcsúztatták szülőfalujának, Egyszázharmincnek a temetőjében, az 1930. december 21-én született egyetemi tanárt, politikust.

Az elemi iskolában már figyelemre méltó teljesítményt nyújtó kisdiák a Somogy megyei Csurgó településének református gimnáziumában – Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium – tanult tovább, majd a sikeres érettségi vizsga után a debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetemen szerzett történelem szakos diplomát.

Diplomája megszerzését követően az egyetemen tartották, tanárségédként dolgozott. 1956 forradalma és szabadságharca őt is „megérintette”. Nem kerülhetett el ezért a letartóztatást, melyből szabadulva Franciaországba emigrált. 1957 májusában azonban hazatért. A szíve hazahozta.

Állástalanság, majd könyvtárosasság a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárában. 1961-től Budapest, ahol fizikai munkás. Később Dabas, majd utána Pestújhely. Mind a két helyen általános iskolában tanított.

1964-től a Magyar Mezőgazdasági Múzeum munkatársa. Idővel megbízott előadóként óraadás a nyíregy-

házi és az egri tanárképző főiskolákon. 1987-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense, 1990-től egyetemi tanára.

1971-ben a történelemtudomány kandidátusa, majd 1983-ban a történelemtudomány doktora lett.

A nemzet sorskérdései, a magyarság politikai lehetőségei érdekelték. Határon túli magyarság, világháborús emberszenteség, megmaradás a Kárpát-medencében és azon kívül... Csak egy-egy olyan téma, amelynek fontossága, kutatása végigkísérte életét.

A tudomány világából azonban mindig kitekintett. A kezdetektől fogva tevékeny résztvevője volt az ellenzéki mozgalmaknak, a nép-nemzeti politizálás meghatározó személyiségévé vált. Szónokként szinte utolérhetetlen, politikusként nem egyszer önmagával is meghasonló.

1996-ban kilépve a Magyar Demokrata Fórumból a napi politikától visszavonult. Egy-egy rendezvényen feltűnt, volt ahol fel is szólalt, de egyre inkább a történelem felé fordult. Visszatért szeretett hivatásához. Könyveket, tanulmányokat írt és közreadta emlékezését, életútjának történetét.

A sors furcsa – avagy szép? – ajándéka volt, halálának a napja: 2013. október 22-e. Ötvenhét esztendővel korábban egyetemi hallgatók, főiskolások követeléseket fogalmaztak meg október 22-én. A Szegedről elindult gondolatok Budapestre, Debrecenre, Pécsre, Miskolcra is eljutottak. Für Lajos maga is azok közé tartozott, akik részesei voltak/lehettek az 1956. októberi „márciusnak”, s az akkor meg- és átéltek meghatározó egész életútját. Hazában, nemzetben gondolkodott, élt és halt. Nyugodjék békében!

SZAKÁLY SÁNDOR

MI - HOL - MIKOR?

Kulturális kaleidoszkóp

Alsó-Ausztria

H. v. Kleist, Amphitryon und sein Doppelgänger, vendégszereplés, színmű – St. Pölten, Landestheater, Großes Haus; 2014. febr. 14., 15.

A. Lindgren, Pippi Langstrumpf, gyermek program, színmű – St. Pölten, Landestheater, Großes Haus; dec. 21., 2014. jan. 18., márc. 15., 21., 22., ápr. 11., 12., 26.

M. Lobe, Das kleine Ich-Bin-Ich, gyermek program, próza – St. Pölten, Landestheater, Theaterwerkstatt; dec. 6., 14., 21., 27., 28., 2014. jan. 10., 31., febr. 15.

Irish Christmas Festival, koncert – St. Pölten, Bühne im Hof; dec. 10.

Karácsonyi koncert, hangverseny – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; dec. 8.

Újévi koncert, hangverseny – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; 2014. jan. 1., 6.

Wolfgang Amadeus Mozart és Gustav Mahler, hangverseny – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; dec. 16.

Jean Sibelius és Anton Bruckner, hangverseny – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; 2014. jan. 10.

Ana Moura: Desfado, koncert – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; dec. 14.

„**Wie ein Verbannter muß ich leben...**“, Ludwig van Beethoven: „**Heiligenstädter Testament**“ Peter Simonisचे előadásában, hangverseny és felolvasás – St. Pölten, Festspielhaus, Kleiner Saal; 2014. febr. 13.

A dolgok lelke. Raffael Rheinsberg, kiállítás – Stein, Kunstraum; 2014. márc. 2-ig

Emberképek, kiállítás – Klosterneuburg, Essl Museum; 2014. jan. 12-ig

Lesen macht Spass!: „**Der Maulwurf Grabowski**”, „**Der verliebte Koch**”, „**Heinzelmann**” oder „**Jakob & das Rote Buch**” und viele mehr, felolvasás és kiállítás – Krems, Karikaturmuseum; 2014. márc. 2-ig

Advent Grafeneggben, vegyes program és adventi piac – Grafenegg, Schloss; dec. 5–8.

Advent a Johannesbachklamm-nál, adventi piac – Wülfach; dec. 5–8.

Bécs

P.I. Csajkovszkij, A diótörő, balett – Staatsoper; dec. 10., 18., 20., 25., 28., 29., 2014. jan. 2., 4., 5., 6.

Mese világ, balett gyermekeknek – Volksoper; dec. 17.

L. v. Beethoven, Fidelio, opera – Staatsoper; dec. 19., 22., 26., 29.

G. Puccini, La Bohème, opera – Staatsoper; dec. 4., 7., 11., 2014. márc. 19., 22., 26., 29.

F. Cilea, Adriana Lecouvreur, opera – Staatsoper; 2014. febr. 16., 19., 22., márc. 4., 8., 12.

G. Donizetti, L'elisir d'amore, opera – Staatsoper; 2014. jan. 10., 24., márc. 3., 6., 9.

W. A. Mozart, Così fan tutte, opera – Staatsoper; 2014. jan. 13., 16., 20.

W. A. Mozart, Le nozze di Figaro, opera – Staatsoper; 2014. jan. 9., 12., 15.

E. Humperdinck, Hänsel und Gretel, opera – Volksoper; dec. 8., 9., 15., 23., 25.

F. Lehár, A víg özvegy, operett – Volksoper; dec. 6., 10., 16., 28.

J. Strauß, Eine Nacht in Venedig, operett – Volksoper; dec. 12., 14., 18., 21., 26., 30., 2014. jan. 4., 9., 17., 21.

J. Strauß, Die Fledermaus, operett – Staatsoper; dec. 31, 2014. jan. 1., 3., 5.

J. Strauß, Die Fledermaus, operett – Volksoper; dec. 12., 19., 31., 2014. jan. 1.

J. Verne, In 80 Tagen um die Welt, színmű – Burgtheater; dec. 7., 8., 23.

Der gestiefelte Kater, mesejáték – Akademie-theater; dec. 6., 14., 15., 20., 26., 28.

O. Wilde, Dorian Gray, színmű – Vestibül; dec. 7., 8.

F. Bruckner, Die Marquise von O., színmű – Akademietheater; dec. 9., 10., 25.

H. Ibsen, Gespenster, színmű – Akademietheater; dec. 5., 15., 19.

Th. Bernhard, Der Ignorant und der Wahnsinnige, színmű Burgtheater; dec. 16., 20.

Üzlet a halállal – mi felelősek vagyunk az élővilágért, kiállítás – Naturhistorisches Museum; 2014. ápr. 21-ig

A Lichtenstein kastély mestere, egy ismeretlen művész remekművei, kiállítás – Belvedere, Orangerie; 2014. febr. 2-ig

Richard Wagner és a zsidó Bécs, kiállítás – Jüdisches Museum; 2014 márc. 16-ig

Karácsony a Spittelbergen, vegyes program és karácsonyi piac – Spittelberg; dec. 23-ig

Altwiener Christkindmarkt, gyermek program és karácsonyi piac – Freyung; dec. 23-ig

Burgenland

A diótörő – Kiew City Ballett, balett – Eisenstadt, Kulturzentrum; dec. 10.

E. Kálmán, A Csárdáskirálynő, operett – Eisenstadt, Kulturzentrum; dec. 28.

Natalia Ushakova & Janoska Ensemble, hangverseny – Eisenstadt, Kulturzentrum; 2014. jan. 30.

Ünnepi koncert, keringő dallamok és operett melódiák, koncert – Oberschützen, Kulturzentrum; dec. 27.

Ünnepi koncert, koncert – Güssing, Kulturzentrum; dec. 28., 29.

Újévi koncert, keringő dallamok, koncert – Mattersburg, Kulturzentrum; 2014. jan. 10., Eisenstadt, Kulturzentrum; 2014. jan. 15.

Réz és vászón, kiállítás – Oberschützen, Kulturzentrum; 2014. febr. 18. – márc. 14.

Parasztbál – Oberschützen, Kulturzentrum; 2014. jan. 25.

Vörös kereszt bál – Oberschützen, Kulturzentrum; 2014. febr. 1.

Advent a kastélyban, karácsonyi piac – Eisenstadt, Schloss Esterházy; dec. 13–15.

Advent a kastélyban, adventi piac – Lackenbach, Schloss; dec. 6–8.

Felső-Ausztria

J.S. Bach, Karácsonyi oratórium, hangverseny – Linz, Brucknerhaus, Großer Saal; dec. 12

Christkindmarkt, karácsonyi piac – Linz, Hauptplatz; dec. 24-ig

Advent a Wolfgangsee mellett, karácsonyi piac – St. Gilgen, St. Wolfgang, Strobl; dec. 5–8., 12–15., 19–22.

Karintia

Christkindmarkt, karácsonyi piac – Klagenfurt, Neuer Platz; dec. 24-ig

Advent a tónál, karácsonyi piac – Pörschach, Promenade; dec. 23-ig

Salzburg

C. Orff, Carmina Burana, újévi koncert – Salzburg, Großes Festspielhaus, 2014. jan. 1.

Karácsonyi játék, kiállítás – Salzburg, Spielzeugmuseum; 2014. febr. 2-ig

Új látás, kiállítás – Salzburg, Residenzgalerie; 2014. febr. 9-ig

Christkindmarkt, karácsonyi piac – Salzburg, Domplatz; dec. 26-ig

Hegyi advent, adventi piac – Großarl, Großarl; dec. 22-ig

Stájerország

Élvezetes karácsony, kiállítás – Feldbach, Schloss Kornberg; dec. 23-ig

Az istenek otthonai. Vallási sokrétűség Graz-ban, kiállítás – Graz, Graz Museum; 2014. márc. 17.

Advent Mariazell-ben, adventi piac – Mariazell, Hauptplatz; dec. 22-ig

Hegyi karácsony, karácsonyi piac – Schladming, Hauptplatz; dec. 6–8., 13–15, 20–23.

Tirol

Furcsa és különleges, kiállítás – Innsbruck, Ferdinandeum; 2014. jan. 5-ig

Christkindmarkt, karácsonyi piac – Innsbruck, Altstadt; 2014. jan. 6-ig

Karácsonyi piac Kitzbühl-ben – Kitzbühl, Altstadt; dec. 26-ig (hétfő kivételével)

Karácsonyi piac a klastrom-ban – Kufstein, Festung; dec. 7., 8., 14., 15., 21., 22.

Vorarlberg

Advent Bregenz-ben, karácsonyi piac – Bregenz, Innenstadt; dec. 23-ig

Alt-Bludenzer Christkindmarkt, karácsonyi piac – Bludenz, Innenstadt; dec. 24-ig

Európa ajánlat

„**Christmas Feeling**”, karácsonyfák és asztal-dekorációk különböző évszázadokból valamint karácsonyi workshopok gyermekeknek – National Museum, Helsinki, Mannerheimintie 34, Finnország; dec. 10. – 2014. jan. 12.

Öt kontinens egy ajánlat

W. A. Mozart, The magic flute, angol nyelven, opera – Metropolitan Opera, New York City, New York, Amerikai Egyesült Államok
Válogatta Homonnay Lea

Még egyszer Gárdonyiról

Olvasónaplómat – saját magam gyönyörködtetésére – 1968 óta vezetem. Abban az áll, hogy Jókai, Móricz, Mikszáth, Krúdy és Fekete István után Gárdonyi Gézát olvastam a legtöbbet: nyolcezer oldalt. Kisebbségem van könyveinek első kiadásából, hogy azokat a kezemben tartva, lapozgatva, akár egy okkultista, magam elé képzeljem őt, s a lélkét.

Furcsa ember volt. Kifundált egy olyan titkosírást, hogy alig bírták megfejteni. Dolgozószobája ablakait befalaztatta, kettős ajtaja belülről párnázva volt. Nyolcvanoldalas öröknapárt szerkesztett Krisztus születésétől 3301-ig. Új pókot fedezett fel, amelynek hírére Herman Ottó sietve utazott Bécsből Egerbe... Éjjeli temetést kívánt. A szigorú Márai megjegyzi, hogy Gárdonyi népszerűségét „inkább magatartása építette, mint művészetének nemes elemei”. Pedig népszerűségre vágyott a legkevésbé. Kolostorba bújni, ahol ő a rendfőnök, ahol akkor ül a cseresznyefája alá, amikor akar; olyan vallásban hinni, ami neki tetszik, közben alkotni, olvasni, pipát tömni. Erre vágyott, és meg is valósította. Fű lenni a kő alatt. Hogyne irigyelték volna a kávéházi versfaragók, akik füstös redakciókban koldulták az előleget. „Zsugori német” – mondták rá a vékonypéznú duhajok. „Anatole France-i lélek, Rousseau-i remete” – mondták rá a fennkölt slapajok. „A magyar Dickens” – ahogy Ady jellemezte, aki viszont nem szerette Dickenst. „Nehéz, zárt, fojtott lélek” – írta róla Móricz, akit Gárdonyi nemcsak beengedett a dolgozószobájába, hanem elballagtak ketten egy egri kiskocsmába, s a két bornemissza néhány pohárka bort megivott. Barátok nem lettek. Gárdonyi barátai az egri fi Bródy Sándor, Szabolcska Mihály és Pósa Lajos voltak. (Az a Pósa, akinek gyerekkoromban minden este elalvás előtt elmondtam az imáját: én Istenem, jó Istenem, becukodók már a szemem... Ő írta.)

Gárdonyi Géza a „lélek” szót írta le legtöbbször. Lelkem világossága. Lelkem ereje. Lélek-ember. Valamiért haragudott a testre, testiségre. Nem fogott kezét. Nála a test betegség, születés-elmúlás és a Nő. „Nőt szeretve mindig egy testet szeretünk.” „A nőnek a teste a fő kincse.” Viszont azt is leírta: „Ha a nő lélek ki tud bontakozni a földiségből, sokkal finomabb, fenségebb, mint a férfié.” Az a megrögzött nőgyűlölő Schopenhauer nagyon hatott rá. Megfigyeltem, hogy ahogyan öregsznek műveiben a nők, és betöltik az anyósi hivatalt, annál ellenségesebb. „A mama, akármilyen idő volt, belement a vízbe. Olyan volt szegény vörösbodros fekete fürdőruhájában, mint valami cirkszi sovány – vén csimpánz, csak a kutya hiányzott, hogy ráültessék.” Egyáltalán nem kedvelte a kövér nőket. Azokra szinte zuhogtak a hasonlatai a skót malactól a fokáig.

Gárdonyi a szangvinikus „lélekcsoportba” tartozott: haragja hirtelen lobbant fel. A Nemzeti Színházban „A bor” premierjén letépte Rózsahegy Kálmánról a piros mellényt, mivel ő fakó lajbit” írt elő. Állandó harcban dacban volt kiadójával, műveinek kiadása darab ideig szünetelt. S akkor bújik el a bagolyvárban, amikor az Akadémia megnyitotta előtte a rozsdás nagykaput; s a nyugatosok maguk közé hívták... Oda meg Osváth Ernő nem engedte.

Tóth Béla útmutatásával utazott vonaton Triesztig s onnan hajóval, első osztályon Sztambulig. Előtte el-

olvasta Jókaitól a Janicsárok végnapjait, a Fehér rózsát, és sokat tanult „Effendi”-től, Tóth Bélától. A hajón megtanult törökül. Hat hét múlva hazajött, megírta **Az egri csillagokat**, a halhatatlan magyar regényt. Egy év múlva majdnem meghalt „értömdődés” miatt (szívtrombózis), „hektikája” nem súlyosbodott, gyomor-baja megmaradt. Különben egészséges, nem pesszímista, innen-onnan összerakott hite töretlen. Igaz barátja csak Bródy Sándor volt. Gárdonyinak elég a cibereleves, Bródy gourmond. Gárdonyi a saját házában aludt, Bródy garnikban, manzárt szobában. Gárdonyi egyedül aludt, Bródy bezzeg ritkán. Fiatalabb korában elég forgalmas volt a szobája. Krúdy Gyula elmesélt egy történetet kettőjük igaz barátságáról a Mélypincének nevezett vendéglőben. A világháború alatt Gárdonyi leruccant Pestre Bródyhoz. Öt-kilós egri kenyeret és egy oldal szalonnát vitt jó étvágyú barátjának. Gárdonyi tudta, hogy Bródynál egy krajcár sincs, de szívroval el lesz látva egész hónapra. Pesten a pályaudvarról gyalog indult a szállodába, ahol Bródy lakott. Kiadós séta volt, de megtakarított néhány koronát! Krúdy: „Ők voltak az utolsó írók, akik megosztották egymással kenyerüket, szivarjaikat. Jó emberek voltak, szerették egymást.”

Gárdonyi természetesen pipás volt. Otthon! Ha element otthonról, a nyolcvancentis meggyfaszárát a pipatőrumba tette, és a zsebébe szivart rakott. Vékony szivart szítt, szipkával. (Érdekes, ez Móra Ferencnél éppen fordítva történt: Móra odakünn pipázott, ásatásnál, otthon vagy a hivatalban szivarozott.) Aztán az történt 1920 végén, hogy Szabó Dezső Bródy ellen szavalt. Bródy felhorkant és emigrált. Szabó Dezső és Herczeg Ferenc életre hívták a Magyar Írók Nemzeti Szövetségét. Gárdonyit felkérték díszelnöknek. Elvállalta. Bródy megírta a híres „páduai levelet”. „Odaálltál mindjárt a hitetlenek közé! Egy meggörnyedt, házsártos falusi tanító lettél!” A nyílt levél egy bécsi szerkesztőségen keresztül került Budapestre. Gárdonyi 1922. október 30-án meghalt.

Sokan leírták már Gárdonyi kedvteléseit. Tudják-e, hogy nyelvészkedett is? „A német nem tudja megkülönböztetni a „fölkkel” és „föllál” fogalmakat. Neki mindkettő „aufstehen”. Az ágyból nem kel föl, hanem föllál. Ha pedig azt mondja, hogy én bizony nem állok föl, hanem „ich mache mich nicht auf”, az még a föllálsnál is cifrább nyilatkozat.” Lelegy szót: *lajosfarú*. Összerakja németül: „Wer einen mageren Hintern hat”.

Gárdonyi élete végéig 48-as maradt. „Ne csüggedj magyarul!” – üzeni népének 1921-ben. Ahogy a csúf hernyőből gubó lesz, a gubóban csodálatos változás történik, amit nem érthetünk meg, ugyanúgy a beteg magyar nemzet is erőre kapott mindig az ezer év alatt. Széchenyi hordozta körül azt a lámpást, amelybe az olajat a nyelvújítók készítették. Széchenyi, Kossuth, Jókai, Petőfi, Arany **küldött** lelkek voltak. Az újraépítés törvényeit az idő előre magában hordozza, amely mögött az Értelem világol. Sirjához nem megyek el, hiszen itt vannak velem a könyveim. „Csak a teste” – áll a keresztén. Üzenet? Talán Gárdonyi tudott valamit? Márai Sándornak hosszú élete alatt egyetlen szava sem volt misztikus, de az utolsó levelében azt kérdezte: „Mégis van lélek?”

SZABÓ FERENC LÁSZLÓ

Lakiteleki Mozgóképek Szemle

A Lakiteleki Népfőiskola, a Szent István Egyetem és a Dunaversitas Egyesület 2013. november 6–8. között 13. alkalommal rendezte meg a Kisközösségi Televíziók és Film-műhelyek Mozgóképek Szemléjét. A filmszemle fődját, az Országgyűlés 500 ezer forintos különdíját a Szabó Attila által rendezett Úton-útfélen c. alkotásnak ítélte. A film riportere a Heti Válasz c. lap különdíját kapta.

További hét film 500.000 – 100.000 forintos jutalomban részesült: Református vagyok, mindörökké az maradok, Kiss Réka filmje; Somogyvári Rudolf, A nagyfa árnyékában; Cséke Zsolt, Álomban rétisas szállt a kertünkbe; Kecsenovity Egon és Zsolnai Ákos, Kicsi Klájd és a nagyvilág II.; Szoboszlai Péter, Minden fillér pénz!; Csubriló Zoltán Emlékképek a hatvanéves Magyarokévi Íróbörzéről. János Antal filmje, az Isten csavargója: Kiss Benedek portré 200 ezer forintos különdíjat kapott a zsűritől, emellett a film főszereplőjét, Kiss Benedeket a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat különdíjával jutalmazták.

Transzcendentális világ

Csontos Márta

Aforizmák 2

Ha gondolkodom, akkor vagyok, de nem biztos, hogy vannak gondolataim arról, hogy lételem miként értelmezem.

Legtöbbször saját tehetetlenségem adja más számára a lehetőséget.

Mindig az sürgeti legjobban a megoldást, aki mástól várja azt.

Lehetsz úgy is vesztes, hogy a másik fél ne érezze győzelme örömét.

Nem szárnyáért irigyled a madarat, hanem a szárnyalás örömeért.

Másokban könnyen felfedezzük önmagunk ellenségét, de mások ellenségeiben nem ismerjük fel önmagunkat.

Sok ember azért érzi magát olyan fontosnak, mert rosszul számítja ki, hogy hol a világ közepe.

Ha tüntetően próbálsz szerény lenni, csak azért van, hogy vegyenek már észre.

Nem jó az ördögöt a falra festeni, mert könnyen ikon lesz belőle.

Ha a zsák nem találja meg igazi foltját, akkor folt hátán folt.

A szerelemben az a legszörnyűbb, ha már a visszautasítás lehetőségét is elveszítjük.

S. Csoma János

Kérdés

*Urunk!
ha fürdünk
reggel, délben, este
megtisztulunk?*

Véd

*ne feledd a hont,
hol a hős ha kellett
naponta szabtyát vont*

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

A Bécsi Napló olvasói számára kevésbé ismert szobrászművészt és alkotásait mutatjuk be. Életútja, különös sorsa, mélyen elgondolkodtató. Faykod Maria-Zsuzsa Balatonfüreden született, orvos-tanár szülőktől. Apja az 56-os forradalom alatt sebesülteket gyógyított, ezért többször börtönbe került és ott is halt meg. Édesanyját a „megbízhatatlan tanárnő” 1957-ben 5 gyermekével a fővárosból egy tanyaára száműzték. Évekig ott éltek. A 70-es évek elején Faykod Zsuzsát felvették a Képzőművészeti Főiskolára. Közben kápolnáknak, templomoknak készített márvány, fa és bronz szobrokat. Ezek az alkotások politikai konfliktusokat okoztak a főiskolán. Határozott művészi elképzelései szemben álltak a hivatalos irányvonallal. Ezért el kellett hagynia a főiskolát. 1975-ben politikai menekültként telepedett le Párizsban. Rögön számos megrendelést kapott, szobrai kiállították és kitüntetésekkel díjazták. Egyidejűleg, a Sorbonne-on filozófiai tanulmányokat folytatott és a párizsi Szépművészeti Főiskolán másfél év alatt szobrászdiplomát szerzett. Párizs legismertebb kiállított alkotásai elismertté váltak a műkritikusok és művészetkedvelők körében. Alkotóidejét megosztja párizsi és carrarai műtermei között, mert mint Michelangelo, ő maga választja ki szobrai anyagát a márványból. 1988-ban Felső-Provence-ban telepedett le és létrehozta a De Faykod múzeumot. Alkotásai szoborparkot képeznek a mediterrán környezetben. Múzeumát Nyugat-Európától Amerikáig látogatják az érdeklődők és megrendelők. Nagyméretű szobrai különböző városokban állították fel. 2003-ban tőle rendeltek meg a Lourdes-i kegyhely 17 stációjának márványból faragott világhírűvé vált monumentális szobrai. A keresztutat megtekintette és nagy elismeréssel illette II. János Pál pápa is. Faykod Maria-Zsuzsa művészete egyedülálló. A kortárs művészettel ellentétben, újjáéleszti a „spirituális szép” fogalmát, mint a művészet alapvető értékét. Műveiben az ember belső világának energiája, harmóniája tükröződik. Szomorú, hogy döbbenetes hatású lírai szobor-kompozícióit nem ismerik szülőföldjén. Talán még megérjük, hogy az egyetemes magyar kultúra kivételes értékeit Magyarországon is bemutatják.

JÁNOSI ANTAL

KOSSUTHKIFLI

– Fehér Béla új könyvéről –

Fehér Béla: **Kossuthkifli**, Magvető Kiadó 2012, 336 old.

Furcsa, hogy egy cím ennyire rejtélyes és egyben árulkodó legyen. Ha valaki azt hiszi, hogy a kifli szó miatt egy cukrásztörténetről esik szó: nem téved és mégis téved. Kossuth neve is jelzés és mégsem teljesen az, csak annyiban, hogy az 1849-es időkben játszódó kalandorozatról szól a mű, de ennél sokkal több is. Szerelmi regény, krimiparódia, kémhistória, mesebeli, mitikus figurákkal teli ötnapos utazás a szabadságharc végén, a vesztesre álló időkben.

Tükör és görbétükör, múltunkról és jelenünkről, le-
hűz és felemel, de mindenképp önfeledten mulattat.

A szerző szórakoztatni akar. Durván, meghökentően, valóságúően, a korabeli hétköznapi szintjén, néha Rejtő Jenő humorát idézve a XIX. század Magyarországra.

A cselekmény háborúban zajlik, ám itt nem romantikus Jókai hősök léteznek, hanem kocsisok, fogadók, fanatikus politikai megszállottak, kémhálózat-szervezők és beszerverték, gyilkosok és persze szerelmeseik: róluk szól ez a mű.

A cselekmény egyszerű: Egy utazókocsiban Debrecen felé menekülő szerelmespárt üldöz egy halottaskocsi, benne zord atyákkal – a kalandregény szabályának megfelelően –, mindig elkerülve egymást. Fontos szerepet játszik a Kossuthkifli, ami valójában beigli lenne, csak politikai okból viseli ezt a nevet, így titokzatosabb. Minden jelenet, szereplő sarkított, túlexponált, egészen különlegesen szatirikus.

Az ötnapos utazás közben megismerjük milyen utakon is jártak akkoriban a kocsik, tele sárral, vérrel, banditával, bővért erotikával, de inycsiklandozó korabeli ennivalókkal is.

Az élet élni akar: a szakadt ruhájú, cipő nélküli úton-
állóvá változott honvédek, a rájuk törő ellenséges csapatok csak háttérszerepet játszanak, a lényeg a kaland, a korabeli hétköznapi. A stílus, a sokrétű, durva humor az, ami a borzalmakat feledtetni, valamint a korabeli konyha inycsiklandozó tárháza.

Az utazók között ki-kki családon belül is más irányhoz tartozik, komoly a politikai ellentét, de ez egyáltalán nem érdekli az egyszerű embereket, ők esznek, főznek, szeretkeznek: élnek életüket. Az igazi cukrász, fogadós a háború rémségei között is süt-főz, receptek izgalmas sokasága színesíti a kalandokat.

Különös élmény megismerni, milyenek voltak és hol vezettek a korabeli utak, meghökentető bepillantani a révszek, fogadók, csárdák körülményeibe. Az író komoly földrajzi, néprajzi, gasztronómiai kutatást végeztetett a könyv megírása előtt.

A szerző, Fehér Béla stílusa lenyűgöző, a cselekményhez külön nyelvezetet alkotott, melyben benne van a magyar nyelv valamennyi rétege, a Halotti Beszéd-től kezdve a romantika sokrétű, soknyelvű Magyarországnak mellbevágóan útszéli szóhasználatáig. Az épp hivatalossá vált, még alig lélegző korabeli magyar nyelv mellett az akkori – és korábbi valóság ízes humora ott van mindenütt és magába foglalja a szemléletes trágárságot, ami soha nem öncélú, hiszen innen tudjuk, milyen körülmények között és hol vagyunk.

Vágjunk bele, olvassuk el, milyen is a Kossuthkifli!

Rudolf Péter, rendező 2013. július elején kezdte el forgatni a könyvből készült Kossuthkifli című hatrészes tévésorozatot, melyet egy év múlva láthat a közönség.

CZELLÁR JUDIT

Csukás István vallomásai

Két élmény élénken él bennem Csukás Istvánról: egészen megindítóan találtam, amikor néhány éve meghívták egy televízióműsorba, ahol az ismert, kedélyes „Csukás István” mosollyal, már-már gyermeki örömmel mutatta be Sárkányföld új lakóját, a kis Süsükét. Olyan szeretettel tartotta, nézte-csodálta Süsükét, hogy az számomra feledhetetlen maradt.

A másik Csukás-kép, mely gyakran felidéződik bennem – tulajdonképpen majd' minden alkalommal, amikor a Balaton partján ülök – Szárszóhoz kötődik. Szárszó az évek alatt Csukás István második otthona lett, 2011-ben tiszteletére Csukás Színház nyílt a településen. Minden alkalommal, ha a Balaton szöbe kerül, Csukás István nagy szeretettel, elragadtatással beszél róla. „A víz, a tó élmény, gyerekkoromban ilyen nem volt, ahol éltem, ott nem volt víz. Minden reggel arra sétálok, nézem és nem tudok betelni vele. [...] Gyönyörű a Balaton közepe, de elvagyok én azal, hogy állok a parton és nézem. [...] Ez itt egy paradicsomi élet.”

Magyarnak lenni sorozat legújabb kötetében Csukás István elsősorban nem Süsükéről, Mirr-Murról, Pom Pomról, Oriza Triznyákról, Settenkedő Tódorról beszél – persze róluk is, miközben nagyon mély gondolatokat fogalmaz meg magyarságról, hazaszeretetről, hűségéről, felelősségről és természetesen egy író-költő számára alapvető kérdéseiről, hogy tudniillik „ki nek ir az ember”? Csukás István szerint „nagyképűen azt lehet mondani, Istennek ir az ember, vagy kevésbé nagyképűen: önmagának, ebben is van valami, hiszen magamnak írok verset.” Vallomás, elmélkedés költészetéről, világosan megfogalmazott, örökérvényű igazságok, nagyon személyes történetekkel. „Igen, én alkotó, költő akartam lenni (nem előadóművész, P.M.). Ez azért volt szerencsés döntés, mert jobban kitölti az ember életét az, ha olyat választ, ami a tehetségének megfelel. [...] Nem lettem zenész, de a zene rendje, a tiszta hang feltétlenül tisztelete örökre belém ivódott.” A kötet gondolatok sora származásról, életéről 1956 tragédiája kapcsán is. És egy érdekes megjegyzés az életüttl kapcsolatban, amit az egykori diáktársakhoz való viszonyulásról mond. Érdekes, mert összefüggésbe hozható a gyermekek, a mesék iránti szeretettel. Kiderül ugyanis, hogy Csukás István csak levélben akar kapcsolatot tartani, mivel ahogy megírta az egykori társának „amíg élek, őrzöm gyerekarcotokat. Finoman és szeretettel akarom megmondani: mit kezd-

jek egy felnőtt emberrel?” Csukás István kiváló ismerője a gyermeki léleknek, pedagógiánézeteit is megismerhetjük a beszélgetés során. Mit jelent a gyermekek közelsége, a velük való együttlét? „A gyerekek fantasztikusak, olyan agyuk van, hogy az ember maga is felfrissül a társaságukban.” Manapság, amikor például Magyarországon is szóba kerül a mindennapos ének-oktatás, érdemes odafigyelni a javaslatokra: „Mindennap, minden órában énekelni kellene, akár tanításon kívül. [...] A gyerek fejét, a lelkét te kéne tömni csomó olyan útravalóval, hogy kitartson neki élete végéig. Ilyen például az éneklés, a zene.” De megszívlelendő kritikát is megfogalmaz: „Az egész irodalom- és vers-tanítás el van fuserálva, már az én koromban is el volt, mert amiből vizsgáznunk kell, és amiből meg lehet bukni, azt nem fogom szeretni. A verstanulást valahogy önkéntessé kellene tenni. [...] A vers nem tananyag, a vers művészi élmény, élet, hangulat, érzés. Azt a képességet is ki kell a gyermekben fejleszteni, hogy hogyan fogadhat be egy-egy remekművet.”

De nemcsak az ifjúság problémáit, útvesztőit látja remekül, hanem a magyarság gondjait, dilemmáit is. „Nem tudom mi ez, ötven vagy száz éve jellemző ránk ez az ok nélküli letargia vagy lelki betegség, pedig alkatunk sem ilyen, ezt valahogyan ellensúlyozni kellene.”

A beszélgetés számomra különösen megindító pillanata, amikor idéz két „Istenes” verséből. Az egyik egy fohász, nagyon személyes tartalommal: „Istenke, vedd térdre édesanyámat, ringasd szelíden, mert nagyon elfáradt, ki adtál életet, adj most neki álmot, és mivel ígértél, szavadat kell állnom, mert ő mindig hitt és sose kételkedett, szájára suttogva vette a nevedet.” [...] Gyönyörű sorok ezek, nemcsak fohász Csukás István szándéka szerint, hanem vigasz is. „Elmondom Istenkének és mindenkinek. Azt kívánom, hogy vegye Ő térdére édesanyámat. Végül mind azt kívánjuk, vegyen az Isten térdére mindannyunkat.”

Nagyon érdekesnek, elgondolkodtatónak találok Csukás István életművében az erős kontrasztokat, és ez persze a beszélgetésre is hat.

Bevallom, nagyon vártam, hogy végre olvashassak Csukás István mesehőseihez való személyes viszonyulásáról. Életművében valójában nem lehet szétválasztani az irodalom ágazatait: mindegyiket a költő írja, mind költészet. A beszélgetés során műhelytitkokat is megtudhatunk, és azt is elárulja, ki a kedvence. Nem, nem Süsü, hanem Pom Pom. Süsü a legsikeresebb, és

ÚJ KÖNYVEK

A TÖRTÉNELEM SZÓRT FÉNYEI. Tanulmányok Szabó A. Ferenc egyetemi tanár születésének 70. évfordulójára. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2013, 321 old.;

BENKŐ Ágota – VÉRTESALJAI László SJ (szerk.): Széchenyi hite. JTMR Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2013, 154 old.;

BODZSONI István: A média elvesztegetett hatalma. Novum Könyvklub Kft., 2012, 439 old.;

BŐDY Pál. Tudós nemzedék, magyar szellemi óriások. Tudománypolitika Magyarországon, 1867-1910. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2013, 144 old.;

A téli tücsök meséi a legszebben megírt – a szerzőjük szerint. Szó esik a mesefiguráról, mint önarcképről is, e tekintetben Gombóc Artúr áll legközelebb Csukáshoz, aki „összepréslést csőrrel állandóan fogyókúrázik, nem eszik mást, csak csokoládét, és csak hizik és dagad. Ez mindenképpen felfogható önvallomásnak, ha akarom, akkor egészen a profanzalásig el lehet menni: én is reménytelen harcra fogadtam a fogyókúrával évek óta.”

Olvashatunk tervekről, vágyakról, álmokról is, bár Csukás öröme néhány ezekből az egykori álmokból mára valósággá vált. Teskándon például iskola őrzi nevét: Csukás István Nevelési és Oktatási Gyermekközpont – és mindez a gyermekek szavazata alapján. Amint Csukás fogalmaz: „Ez azért fontos számomra, mert e mögött az adományozó szeretet gesztusa van. Másféle érdemért is lehet kapni kitüntetést, de a színház és az iskola elnevezését azoktól kapom, akikre én gondolok, amikor írok. [...] A legnagyobb fórum a gyerekek és a felnőtt közönség, ha sikerül az ő mosolyukat elnyernem, akkor már nem éltem hiába.”

„Csak a derű óráit számolom” – vallja Csukás István. Hál' Istennek nemcsak számolja a derű óráit, hanem írásaival, gondolataival bennünket is megörvendtet a reménnyel, a belső harmóniával: „Gyere ki az életbe, öld át a rügyek csodáját, a virágok csodáját, a tavasz születését, a jövő születését! Zöldüljön ki és viragozzék elszáradó hited, vegyél részt a teremtésben, s belőled is szülessék egy darabka jövő.”

Csak a derű óráit számolom. Csukás István költővel beszélget Simon Erika. Magyarnak lenni, CVIII. kötet. Kairosz Kiadó, 2013, 120 old.

PALLAGI MÁRIA

Fikció és történelmi valóság Agota Kristof regényeiben

A XX. századi világirodalom és egyben a magyar emigráns irodalom legkiemelkedőbb művei közé sorolhatók Agota Kristof (1936–2011): *Trilógia* címen kötetbe rendezett, egymással összefüggő regényei, amelyek magyar nyelven „A Nagy füzet”, „A bizonytélék” és „A harmadik hazugság” címmel jelentek meg. (Cartaphilus Könyvkiadó 2011; Ford.: Bognár Róbert, Takács M. József)

Az emigrációban nyelvet váltott író első regénye, „A Nagy füzet” francia eredetiben 1986-ban, majd magyar műfordításban 1989-ben jelent meg. Ez a mű képezte Szász János filmrendező a regénnyel azonos című filmjének alapját. A filmet 2013 nyarán Karlovy Varyban a filmfesztivál Kristály Globusz díjjal tüntették ki és a magyar filmgyártás Oscar-díjra is jelölte. 2013 őszén Magyarországon, majd számos más országban mutatták be nagy érdeklődés közepette.

A filmdaptáció világiskere nem múlja felül a regény sikerét sem. Annak, hogy ez a mű a világ negyven nyelvére lefordítva széles körű olvasóközönségre talált, számos oka lehet. Ezek közé soroljuk drámai megjelenítő erejét egy háborús háterszágban zajló események leírása során, valamint a lényeglátó, átfogó áttekintés az ország tragédiájának bemutatásában. A múltat jelen idejű igékkel elbeszélő író dísztelen nyelvre nagy kifejezőerővel bír.

A regény határok nélküli befogadását megkönnyíti, hogy nem tartalmaz időpontot, nem nevez meg helyszínt és a szereplők sem kapnak nevet. Agota Kristof olyan regényírói eljárásokat alkalmazott, amelyek alkalmasá tették művét arra, hogy a világ bármely országában szóljon a háború által előidézett deformációkról, családok, közösségek összetartozásáról és széteséséről.

Mint ahogyan a Németországban született Zsuzsa Bánk (1965): *Az úszó* (Der Schwimmer, 2002) c., az 1956-os forradalom leverésének következményként egy család szétesését bemutató erősen pszichológizáló regénye esetében, az olvasó – a fikatív történet mögött – itt is felismerheti a magyarországi körülményeket. De hasonlóképpen érezhet a világ bármely olvasója, akinek országában idegen csapatok vonulása, erőszak, a túlélésért folytatott küzdelem, menekülés és a tankokkal bevezetett új rend határozták meg az emberi sorsokat. A gyermekfőszereplők, a meg nem nevezett helyszín és történelmi háttér a német író, Ursula Wölfel (1922): *Egy ilyen országban* (In einem solchen Land, 1970) c., egy meg nem nevezett diktatúrában játszódó elbeszélésének írói eszközeire is emlékezett.

Az 1936-ban a nyugat-magyarországi Csikvándon született Agota Kristof a falu lakóinak életén keresztül is látta és saját családjának sorsán is megtapasztalta a 2. világháború és az azt követő szovjet megszállás borzalmaival. Apját 1948-ban bebörtönözték. Agota Kristof az 1956-os forradalom leverése után történelemtanár férjével és kislányával Ausztriába emigrált, majd a svájci Neuchatelben telepedett le. Kezdetben órágyári munkásként dolgozott. Későbbi francia férjével és három gyermekével ott élt 2011-ben bekövetkezett haláláig.

Életéről, felfogásáról „Az analfabéta” c. önéletrajzi írása közöl alapvető információkat. (Palatinus Kiadó, 2007; Ford.: Petőcz András) A már négyéves korában olvasni tudó, gyermekkorától írónőnek képződő Agota Kristof megható vallomása ez a mű a gyermek- és ifjúkorról, hazája „elvesztéséről”, új élete nehézségeiről, íróvá válásáról és elhagyott hazája történelméről.

Az 1956. novemberi határátlépés leírása összecseng más szemtanúk elbeszélésével: „Megyünk az erdőben. Túl hosszú ideig, túl hosszú ideig. A fájak felsértik arcunkat, beleestünk a gödrökbe, az avar áztatja cipőnket, kifordul a bokánk a gyökereken.” (Az analfabéta; 39. o.) Az emigrációban rádobban veszteségeire: „Magyarországon hagytam a titkosírással készült naplóm, az első verseimet. Minden előzetes bejelentés nélkül otthagytam a testvéreimet, a szüleimet anélkül, hogy azt mondtam volna nekik, „Isten veletek” vagy „viszontlátásra”. De mindenekelett is, ezen a napon, egy néphez való kötődésemet veszítettem el, visszavonhatatlanul.”

A veszteség és a nyereség nincsenek arányban egymással: „*Anyagiilag jobban élünk, mint korábban. Van elég szénünk és élelmiszerben sem szenvedünk hiányt. De azzal összehasonlítva, amit elvesztettünk, túlságosan is nagy árat fizettünk mindénért.*” (U.o.; 49. o.) Nyelvváltása más, idegen nyelven alkotó magyar írókéhoz hasonló: „*Ezt a nyelvet nem én választottam. Számomra a sors, a véletlen, a körülmények által ez a nyelv adatott. Franciául írni: erre vagyok kényszerítve. Mindez kihívás.*” (U.o.; 61. o.)

Agota Kristof művei az író egyéni sorsával kapcsolatos reflexiókon túl átfogó igazságokat mondanak ki: „*Ami felmérhetetlen, az az a végzetes hatás, melyet a diktatúra a filozófiára, a művészetre, az irodalomra gyakorolt a kelet-európai országokban. Rájuk erőltette ideológiáját, a Szovjet-*

unió nem csak a gazdasági fejlődést akadályozta ezekben az államokban, hanem megpróbálta a kultúrájukat, nemzeti identitásukat is elfojtani.” (U.o.; 34. o.)

„A Nagy füzet” c. regény fikatív volta mellett merít az önéletrajzi elemekből. A történet a 2. világháború végén játszódik egy faluban, Magyarország nyugati határánál. Főszereplői ikrek, akiknek apja börtönben van és akiket anyjuk a „nagyváros”-ból a falun élő „nagyanyá”-hoz visz az éhség és a szovjet csapatok bevonulása előli félelmében. A két fiú lélekedzéssel, koldulási, koplalási és kegyetlenkedési gyakorlattal fejleszt magát életképesre, hogy túlélő maradhasson az embertelen körülmények között. A háború következtében deformált emberi kapcsolatok és a lakosság szenvedései közepette a két főszereplő saját erkölcsi törvényeket fejleszt ki a túlélés érdekében.

A rövid mondatokkal megírt, pároldalas történetekből és reflexiókból álló történetfűzér nem nélkülözi az átfogó leírásokat. „*Heteken át vonul Nagyanya háza előtt az új idegenek győztes serege, amelyet Felszabadító Hadsergek neveznek.*” (...) „*Ellenkező irányba vonul egy másik menet: a legyőzöttek, a hadifoglyok menete. Köztük sok honfitársunk. Egenruhában, de fegyver és rangjelzés nélkül. Meggörmnyedve, gyalog mennek az állomásig. Ott vagonokba rakják őket. Senki se tudja, hova viszik őket és mennyi időre.*” (A Nagy füzet, 137. o.)

Agota Kristofot a francia irodalmi élet előkelő díjak egész sorával tüntette ki. Ausztriában 2008-ban a legjobb európai irodalmi mű díját kapta, Magyarországon 2011-ben Kossuth-díjat vehetett át. A francia irodalmi kritika Beckethez és Ionescóhoz hasonlítja. Alábbi sorait írói hitvallásnak is tekinthetjük: „*Vajon milyen lett volna az életem, ha nem hagyom el a hazámat? Azt gondolom, hogy nehezebb, szegényesebb, de talán kevésbé magányos. Egyetlen dologban vagyok biztos: mindenképp irtam volna, mindegy, hogy hol, mindegy, hogy milyen nyelven.*” (Az analfabéta; 46. o.) „*...íróvá úgy válhatunk, ha türelmesen makacsul írunk, soha nem veszítve el a hitünket mindabban, amit a papírra vetünk.*” (U.o.; 56. o.) „*Tudom, hogy soha nem leszek képes ügy írni franciául, ahogy a született francia írók írnak, úgy írok tehát, ahogy tudok, a tölem telhető lehető legjobban.*” (U.o.; 61. o.)

LIPÓCZI SAROLTA

BÖRÖNDI Lajos: Összefércelt világ. Facebook szonetek. Mosonvármegye Könyvkiadó, (Mosonmagyaróvár), 2013, 90 old.;

CSALLÓKÖZI Zoltán: Magyarok 60 emlékműve. Szoborsorsok a Kárpát-medencében 60 képpel és ezek leírásával. Kráter, Pomáz, 2013, 157 old.;

FÓTHY János: Öt év Afrikában. Állatorvos voltam Algériában. A szerző magánkiadása, Dunaszerdahely, 2013, 333 old.;

KÁNTOR Zoltán (szerk.): Nemzetpolitikai alapismeretek. Közzolgálati tisztviselők számára. Nemzeti Közzolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt., Budapest, 2013, 219 old.;

SÁRINGER János: Iratok a magyar Külügyminisztérium történetéhez 1945-1950. Négy Árbóc, Szeged, 2013, 319 old.;

SZABÓ A. Ferenc: Levelek Budapestről. Politikai és történelmi írások a Bécsi Napló hasábjain. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2013, 191 old.;

SZAKÁLY Sándor: Trianon, honvédség, háború, sport. Válogatott írások Magyarország XX. századi történelméről. Kárpátia Stúdió, Budapest, 2013, 210 old.;

SZAKÁLY Sándor: Akik a magyar királyi csendőrséget 1919 és 1945 között vezették. Történelmi-statisztikai áttekintés a királyi csendőrség felső vezetőiről. Magyar Napló, Budapest, 2013, 301 old. + képmelléklet;

VÉGEL László: Neoplanta, avagy az Ígérlet Földje. Városregény. Noran Libro, Budapest, 2013, 297 old.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozzpontiszovetség.at

www.beansnaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: beansnaplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger: Zentralverband Ungarischer Vereine u. Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Borbándi Gyula (Budapest), Czellar Judit (Genf), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), Martos Péter (Bécs), Papp László (New York), Piri Zoltán (Utrecht), Pomogáts Béla (Budapest), Szabó A. Ferenc (Budapest), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Ferenczy Klára, Fettes Kata, Kántás János, Racis Éva, Rumlér Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT57201100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 2500,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BeansNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Dr. Piri Zoltán, Croeselaan 254, NL-3521 CL Utrecht. E-mail: pizoltan@hotmail.com

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librottrade Kft., H-1656, P.O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854

– Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro! Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, SK-821 01 Bratislava, Datelínova ul. 9, e-mail: marcsa@live.com
Bankszámla: SLSP 0170127485/0900.

Nével vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: ALWA & DEIL Druckerei Ges. m. h. H.

A-1140 Wien, Sturtzasse 1a